Gabriela IGNAT

CONTABILITATE ȘI ANALIZĂ ECONOMICO-FINANCIARĂ

Gabriela IGNAT

CONTABILITATE ŞI ANALIZĂ ECONOMICO-FINANCIARĂ

Scanned with OKEN Scanner

Coperta şi subcoperta: Andreea – Alexandra TIMOFTE
Tehnoredactare: Andreea – Alexandra TIMOFTE

Referenţi ştiinţifici: *Prof. univ. Dr. Ştefărel BREZULEANU – USAMV Iaşi*
Conf. Dr. George UNGUREANU – USAMV Iaşi

Descrierea CIP a Bibliotecii Naţionale a României
IGNAT GABRIELA
Contabilitate şi Analiză Economico-Financiară / Gabriela IGNAT – Iaşi:
Editura „Ion Ionescu de la Brad" Iaşi, 2016. 218 pagini.
Conţine bibliografie
ISBN 978-973-147-228-7

657

© Editura „Ion Ionescu de la Brad", Iaşi

Scanned with OKEN Scanner

CUPRINS

INTRODUCERE	9
Cap. I: IMPORTANŢA, OBIECTUL ŞI METODA CONTABILITĂŢII	10
1.1 Importanţa contabilităţii	10
1.2 Obiectul contabilităţii	11
1.3 Sisteme de contabilitate	17
1.4 Metoda contabilităţii	18
1.5 Evaluarea elementelor patrimoniale	20
Cap. II: BILANŢUL CONTABIL	25
2.1 Fundamentarea contabilă a patrimoniului	25
2.2 Activul patrimonial	26
2.3 Pasivul patrimonial	34
2.4 Dubla reprezentare a patrimoniului în bilanţul contabil	36
2.5 Conţinutul şi structura bilanţului	37
2.6 Modificări ale patrimoniului şi reflectarea lor în bilanţ	39
Cap. III: CONTUL CONTABIL	43
3.1 Contul contabil – importanţă, funcţii, conţinut şi formă grafică	43
3.2 Regulile de funcţionare a conturilor	45
3.3 Corespondenţa conturilor, analiza contabilă, formula contabilă şi dubla înregistrare în conturi	49
3.4 Planul de conturi	52
Cap. IV: BALANŢA DE VERIFICARE	54
Cap. V: DOCUMENTAREA – PROCEDEU AL METODEI CONTABILITĂŢII	59
5.1 Noţiunea, importanţa, întocmirea şi prelucrarea documentelor	59

Scanned with OKEN Scanner

contabile	
5.2 Clasificarea documentelor	60
5.3 Documente justificative, baza înregistrărilor în contabilitate	61
5.4 Registrele contabile	65
Cap. VI: CONTABILITATEA PRINCIPALELOR CATEGORII ECONOMICE	72
6.1 Contabilitatea capitalurilor	72
6.2 Contabilitatea activelor imobilizate	76
6.2.1 Generalităţi	76
6.2.2 Amortizarea imobilizărilor	78
6.2.3 Documentele folosite în evidenţa imobilizărilor	81
6.2.4 Contabilitatea imobilizărilor necorporale	83
6.2.5 Contabilitatea imobilizărilor corporale	84
6.2.6 Contabilitatea activelor biologice	84
6.3 Generalităţi privind activele circulante	87
6.3.1 Evaluarea stocurilor	89
6.3.2 Contabilitatea stocurilor	91
6.3.3 Contabilitatea produselor	92
6.4 Contabilitatea terţilor	95
6.5 Contabilitatea trezoreriei	97
6.6. Contabilitatea cheltuielilor şi a veniturilor	100
6.6.1 Delimitări şi structuri privind cheltuielile şi veniturile	100
6.6.2 Conturile utilizate pentru evidenţa cheluielilor şi a veniturilor	101
Cap. VII: INVENTARUL ŞI INVENTARIEREA	104
7.1 Importanţa şi funcţiile inventarierii	104
7.2 Clasificarea inventarierilor	105
7.3 Etapele inventarierii	106

Scanned with OKEN Scanner

Cap. VIII: LUCRĂRI CONTABILE DE SINTEZĂ	110
Cap. IX: MONOGRAFIE CONTABILĂ	118
Cap. X: ANALIZĂ ECONOMICO-FINANCIARĂ	132
10.1 Generalităţi	132
10.2 Analiza financiară	134
10.3 Sursele de date şi informaţii ale analizei financiare	136
10.4 Metodologia analizei financiare	138
10.4.1 Analiza performanţelor pe baza Bilanţului Contabil	139
10.4.2 Analiza performanţelor pe baza Contului de Profit şi Pierdere	150
10.5 Riscul economic	161
10.6 Analiza performanţelor la S.C. Vinifruct S.A. Iaşi	168
10.6.1 Analiza performanţelor pe baza Bilanţului Contabil şi a Contului de Profit şi Pierderi	168
10.7 Analiza performanţelor la S.C. Cotnari S.A. Iaşi	194
10.7.1 Analiza cheltuielilor	194
10.7.2 Analiza rentabilităţii pe baza ratelor de rentabilitate	202
10.7.3 Analiza valorii adăugate	204
10.7.4 Rezultatul unui audit managerial la S.C. Cotnari S.A. Iaşi	206
BIBLIOGRAFIE	213

Scanned with OKEN Scanner

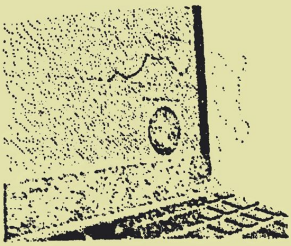

INTRODUCERE

Activităţile economice desfăşurate în domeniul agriculturii impun cunoaşterea în timp real al tuturor informaţiilor economice. Utilizatorii acestor informaţii preiau datele necesare din situaţiile furnizate de contabilitate.

Contabilitatea este „asul din mâneică" al oricărui manager, deoarece, cu ajutorul informaţiilor oferite, se pot cunoaşte trecutul, prezentul şi preconiza viitorul unei companii.

Lucrarea de faţă se adresează studenţilor din învăţământul agronomic a căror pregătire economică se poate completa cu ABC-ul contabil.

Autoarea

Scanned with OKEN Scanner

CAPITOLUL 1

IMPORTANŢA, OBIECTUL ŞI METODA CONTABILITĂŢII

1.1 Importanţa contabilităţii

Contabilitatea a apărut şi a evoluat pe măsura dezvoltării activităţii de producţie şi de comercializare a bunurilor. Produs al unei activităţi practice şi teoretice îndelungate, contabilitatea s-a afirmat ca un sistem de cunoaştere şi gestiune a resurselor societăţii separate patrimonial. De-a lungul istoriei, contabilitatea a cunoscut o evoluţie a scopului său, de la *tehnică de înregistrare a tranzacţiilor comerciale, către un mijloc de control, având un caracter probatoriu.*

Pentru unii specialişti, contabilitatea apare *ca tehnica sau arta înregistrării, clasificării, prelucrării şi a stocării informaţiilor exprimate valoric referitoare la tranzacţiile şi evenimentele cu caracter financiar care au loc în cadrul entităţii juridice.* Deşi practica a anticipat drumul parcurs de contabilitate, influenţând cercetarea aplicată în domeniul contabilităţii, pe baza acestor aspecte practice au fost conturate funcţii, concepte, principii, procedee şi instrumente ştiinţifice acestei discipline, care-i conferă caracter ştiinţific.

Definiţia modernă a contabilităţii porneşte de la funcţia de bază a acesteia, adică *furnizarea de date cu caracter financiar despre entitatea economică, utilizate în procesul decizional.*

Scanned with OKEN Scanner

O entitate economică este o întreprindere sau firmă cu patrimoniu propriu, care-şi desfăşoară activitatea în mod independent, având ca scop realizarea de produse sau comercializarea bunurilor achiziţionate. Astfel, contabilitatea poate fi definită ca un *sistem informaţional ce măsoară, prelucrează şi furnizează informaţii financiare despre întreprindere, şi anume asupra modului în care se consumă capitalul investit de proprietar şi cum se asigură creşterea acestui capital.*

Pornind de la criteriul juridic, contabilitatea surprinde aspecte legate de exploatarea resurselor din proprietatea întreprinderii.

Contabilitatea sesizează legătura dintre tranzacţii şi luarea deciziilor. Pornind de la acest lucru, contabilitatea măsoară tranzacţiile derulate de întreprindere prin culegerea şi furnizarea informaţiilor, arată modul în care se derulează fiecare tranzacţie, informaţiile furnizate sunt prelucrate şi stocate, fiind utilizate în momentul luării deciziilor de către utilizatorii din cadrul întreprinderii şi din afara acesteia.

Contabilitatea furnizează informaţii despre activitatea întreprinderii la perioade egale, de regulă la sfîrşitul fiecărui an, despre situaţia patrimonială şi financiară a întreprinderii. În acest sens, contabilitatea poate fi considerată ca o activitate prestatoare de servicii, deoarece informaţiile realizate sunt puse la dispoziţia persoanelor fizice sau juridice, care trebuie să ia decizii.

I.2 Obiectul contabilităţii

Contabilitatea este o ştiinţă, o disciplină independentă, cu un obiect propriu de cercetare şi cu o anumită sferă de aplicare.

Contabilitatea are ca obiective pe de o parte, reflectarea curentă şi controlul gospodăririi elementelor patrimoniale, aflate în proprietatea

Scanned with OKEN Scanner

agenţilor economici şi, pe de altă parte, urmărirea activităţii desfăşurate şi stabilirea rezultatelor economico–financiare.

Obiectul contabilităţii îl reprezintă evidenţa, calculaţia şi controlul, în expresie valorică, a stării şi mişcării patrimoniului, cu indicarea destinaţiei şi sursei lor de provenienţă, a mijloacelor economice, a proceselor economice, precum şi a rezultatelor financiare.

De numele lui Luca Paciolo este legată prima definire a obiectului contabilităţii: „tot ceea ce, după părerea negustorului îi aparţine pe lume, precum şi toate afacerile mari şi mărunte în ordinea în care au avut loc".

Luca Paciolo nu este inventatorul contabilităţii în partidă dublă. El a fost cel care a promovat-o şi a popularizat-o. Ideile din „Tratatul de conturi şi înscrisuri" al lui Luca Paciolo au influenţat timp de peste trei secole lucrările de contabilitate ale autorilor din diferite ţări ale Europei.

După unii autori, existenţa patrimonială e cauza contabilităţii, deoarece elementele patrimoniale şi modificările acestora constituie materia înregistrabilă a acestei discipline. Contabilitatea studiază capitalul pus la dispoziţia întreprinderii de proprietari şi creditori. Acest capital e studiat de contabilitate sub dublu aspect: aspectul fizic al capitalului: bunuri economice destinate a fi exploatate pe termen lung sau scurt şi aspectul originii capitalului – capital propriu şi obligaţii.

Entităţile care desfăşoară activităţi de obţinere a produselor agricole şi alimentare sunt denumite în mod curent unităţi, exploataţii sau întreprinderi agricole.

Conceptul de unitate agricolă are o accepţiune largă, denumind orice entitate în care se obţin produse agricole.

„Unitatea agricolă reprezintă locul în care agricultorul combină factori de producţie în vederea obţinerii produselor agricole. Agricultorul poate

Scanned with OKEN Scanner

exploata pământul ca proprietar, arendaş, administrator sau antreprenor."[1]

Unităţile agricole în varietatea lor încep cu exploataţia (gospodăria) familială şi ajung la unităţi extrem de complexe de tip holding, în multe cazuri de tip integrat.

Diversitatea unităţilor agricole este determinată de o serie de caracteristici ale acestora, cum sunt: tipul activităţilor desfăşurate, forma juridică de organizare, forma de proprietate, forma economică de organizare, dimensiunile, factorii de producţie utilizaţi etc.

Principalele forme de organizare economică în agricultură sunt: micile gospodării ţărăneşti, fermele (exploataţiile) familiale, firmele agroalimentare (corporaţii sau societăţi), cooperativele agricole, asociaţiile producătorilor agricoli.

Gospodăriile ţărăneşti, preponderente în ţările în curs de dezvoltare, se caracterizează prin cultivarea unor suprafeţe mici, de până la 10 hectare, printr-o slabă dotare tehnică şi prin lipsa capitalului de exploatare; este o agricultură practicată mai mult pentru subzistenţă, fără să aibă un aport important la dezvoltarea pieţei.

Principala sursă de forţă de muncă a fermelor o reprezintă familia. Fermele familiale, bazate pe proprietatea privată asupra pământului, arendarea sau închirierea acestuia, au o mare extindere în toate ţările dezvoltate, se întâlnesc în proporţii mai reduse în ţările în curs de dezvoltare şi se află în proces de formare în ţările în tranziţie, ca urmare a aplicării unor instrumente de politică structurală având menirea să accelereze constituirea „ *sistemului fermelor comerciale* ".

Fermele familiale pot avea dimensiuni mici, mijlocii şi mari, în funcţie

[1] R. Voicu, I. Dobre, *Organizarea şi strategia dezvoltării unităţilor agricole*, Editura ASE, Bucureşti, 2003.

Scanned with OKEN Scanner

de suprafeţele de teren sau efectivele de animale pe care le exploatează. Dimensiunile economice sunt însă dependente de gradul de capitalizare şi de relaţiile cu piaţa.

Fermele familiale, ca şi micile gospodării ţărăneşti, joacă un rol demonopolizator în agricultură, cu efecte favorabile asupra dezvoltării democratice în zonele rurale şi a protecţiei resurselor naturale.

În România, fermele familiale nu au personalitate juridică şi, potrivit legii *(OUGnr. 44/2008)*, pot fi organizate sub următoarele forme:

- persoană fizică autorizată (PFA) – persoana fizică autorizată să desfăşoare orice formă de activitate economică permisă de lege, folosind în principal forţa sa de muncă;
- întreprindere individuală – întreprinderea economică fără personalitate juridică, organizată de un întreprinzător persoană fizică; întreprindere familială

Conform art. 2 din *Legea nr. 566/2004*, „cooperativa agricolă reprezintă o asociaţie autonomă de persoane fizice şi/sau juridice, după caz, persoana juridică de drept privat, constituită pe baza consimţământului liber exprimat de părţi, în scopul promovării intereselor membrilor cooperatori, în conformitate cu principiile cooperatiste, a implementării politicilor agricole de stimulare a asocierii producătorilor din domeniu.

Cooperarea are obiective economice şi sociale, promovează interesele comune ale unor persoane care se asociază prin libera voinţă pentru organizarea pe baze democratice a unei întreprinderi economice, în scopul satisfacerii necesităţilor proprii. Persoanele care se asociază urmăresc scopuri economice (obţinerea profitului) şi/sau sociale (realizarea unor obiective economice şi sociale pentru care o singură persoană nu dispune de resurse), asumându-şi totodată şi anumite riscuri.

Scanned with OKEN Scanner

Alte forme de asociaţii agricole, reglementate prin *Legea nr. 36/1991 sunt:*

Formele de asociere simplă – snt asocierile dintre două sau mai multe familii în baza unui contract de societate, având ca scop exploatarea terenurilor agricole, creşterea animalelor, aprovizionarea, depozitarea, condiţionarea, prelucrarea şi vânzarea produselor, prestarea unor servicii, precum şi alte activităţi.

Societatea agricolă – este o societate de tip privat, cu capital variabil şi un număr nelimitat şi variabil de asociaţi, având ca obiect exploatarea agricolă a pământului, uneltelor, animalelor şi altor mijloace aduse în societate, precum şi realizarea de investiţii de interes agricol. Exploatarea agricolă poate consta din: organizarea şi efectuarea de lucrări agricole şi îmbunătăţiri funciare, utilizarea de maşini şi instalaţii, aprovizionarea, prelucrarea şi valorificarea produselor agricole şi neagricole şi alte asemenea activităţi. Această formă de asociere are personalitate juridică, dar nu are caracter comercial.

Cea mai mare parte a întreprinderilor agricole din România funcţionează în condiţiile *Legii nr. 31/1990*; majoritatea sunt societăţi cu răspundere limitată şi fac parte din categoria întreprinderilor mici şi mijlocii.

Firmele agroalimentare – sunt întreprinderi economice libere, organizate în scop de profit. Firmele agroalimentare s-au dezvoltat într-un ritm rapid în ultimele decenii. In unele ţări, mari întreprinderi individuale, societăţi private sau mixte (cu capital privat şi cooperatist) utilizează forţa de muncă a micilor agricultori şi producţiile gospodăriilor ţărăneşti sau a fermelor familiale, pe care le integrează pe bază de contracte de livrare.

Agrobusinessul – se constituie într-o activitate integrată, care include fermele, comercializarea, prelucrarea şi semiprelucrarea produselor

Scanned with OKEN Scanner

alimentare; cuprinde totalitatea fazelor (verigilor) lanţului agroalimentar, de la producerea materiilor prime agricole în ferme până la produsul prelucrat, destinat consumatorului final.

Subdiviziunea organizatorică predominantă în societăţile comerciale agricole este ferma. Diferenţiate în funcţie de specificul activităţii agricole, se întâlnesc fermele vegetale, zootehnice, specializate sau mixte. O altă subdiviziune întâlnită în cadrul societăţilor comerciale de profil este complexul agricol, organizat în special în cadrul societăţilor comerciale agricole care concentrează efective mari de animale.

Ferma vegetală este organizată pentru culturile de câmp, legumicole, pomicole sau viticole. Suprafaţa ei variază în funcţie de domeniul de care se ocupă, fiind mai mare în cazul culturilor de câmp şi mai mică în cazul pomiculturii sau viticulturii şi în special în cazul legumiculturii. Ferma vegetală are un centru de producţie individual sau unul comun pentru mai multe ferme, dispune de utilaje agricole asigurate de societatea de care aparţine. Pentru desfăşurarea activităţii, pe lângă forţa de muncă cu caracter permanent, ferma vegetală foloseşte forţa de muncă cu caracter sezonier, în special în perioadele de recoltare (de exemplu, culesul fructelor, recoltarea legumelor).

Ferma zootehnică se caracterizează prin diversitatea specializărilor precum creşterea vacilor pentru lapte, a taurinelor la îngrăşat, a ovinelor, a porcinelor, a păsărilor etc. Există societăţi comerciale care, deşi au cu precădere activitate cu profil zootehnic, dispun de suprafeţe de teren pentru asigurarea furajelor necesare hranei animalelor. De asemenea, există ferme care se pot ocupa exclusiv de producerea furajelor şi a nutreţurilor combinate solicitate de specia sau categoria de animale.

Scanned with OKEN Scanner

Atât ferma vegetală, cât şi cea animală, ca subdiviziuni organizatorice ale societăţii comerciale, dispun de gestiune internă, dar nu au personalitate juridică. Au program de producţie propriu care cuprinde obiectivele economice incluse ca parte componentă a obiectivelor societăţii comerciale, buget de venituri şi cheltuieli, dispun de o anumită autonomie privind stabilirea structurii culturilor şi gestionarea resurselor.

Principalul obiectiv al contabilităţii constă în furnizarea unei imagini fidele asupra situaţiei patrimoniului şi a rezultatelor întreprinderii.
situaţia unui comerciant, prezentarea conturilor anuale trebuie să se facă după acelaşi metode contabile.

1.3 Sisteme de contabilitate

Unul din rezultatele principale ale evoluţiei modului de organizare a întreprinderii îl constituie modernizarea sistemului de organizare a contabilităţii în vederea reflectării patrimoniului, a situaţiei financiare şi a rezultatului, creându-se astfel sisteme de contabilitate cu un singur circuit sau cu două circuite.

Contabilitatea financiară sau generală are ca obiect înregistrarea tuturor operaţiilor care afectează patrimoniul agenţilor economici, măsurarea variaţiilor la care acesta e supus, ca urmare a proceselor economice, calcularea şi exploatarea rezultatelor financiare. Scopul său este să prezinte o imagine fidelă a patrimoniului, a situaţiei financiare şi a rezultatelor societăţii prin întocmirea unor documente de sinteză (bilanţ, contul de profit şi pierderi şi anexe), după scheme obligatorii atât ca formă, cât şi conţinut pentru toate unităţile patrimoniale.

Contabilitatea de gestiune sau internă/managerială are ca scop principal controlul factorilor de producţie în vedera obţinerii unor produse,

1080700
BIBLIOTECA JUDETEAN „GH.ASACHI" IASI
Scanned with OKEN Scanner

lucrări, servicii cu costuri minime. Ea se organizează de fiecare unitate patrimonială în funcţie de specificul de activitate şi de necesităţile sale. Are ca obiectiv principal calcularea costurilor de producţie, stabilirea rezultatelor şi a rentabilităţii produselor, întocmirea bugetelor de venituri şi cheltuieli pe feluri de activităţi, sectoare, produse, urmărirea şi controlul realizării bugetului cu scopul cunoaşterii rezultatelor pentru furnizarea datelor necesare fundamentării deciziilor conducerii societăţii.

Din punctul de vedere al modului de evidenţiere în contabilitate a tranzacţiilor economice, contabilitatea este în partidă dublă şi/sau partidă simplă.

Contabilitatea în partidă dublă are în vedere elementele patrimoniale evaluate în expresie bănească în timpul mişcării şi transformării lor sub dublu aspect:

- aspectul componenţei material;
- aspectul modului de procurare, dobândire şi formare.

Prin înregistrarea în partidă dublă, toate operaţiunile economice care privesc mişcarea şi transformarea elementelor patrimoniale sunt într-un echilibru permanent, totdeauna activul este egal cu pasivul.

Contabilitatea în partidă simplă reflectă elementele patrimoniale conform principiului simplei înregistrări, adică se înregistrează numai natura acestora, fără a se reflecta în aceeaşi înregistrare modul de dobândire, formare sau proveniență.

1.4 Metoda contabilităţii

Contabilitatea, ca orice ştiinţă, are o metodă proprie de cercetare. Trăsăturile metodei contabilităţii constau în faptul că proprietatea este dublu reprezentată, sub formă de elemente patrimoniale şi sursele lor de formare şi

Scanned with OKEN Scanner

că permanent reflectă modificările pe care acestea le suportă. Deci contabilitatea are o singură metodă de cercetare, formată dintr–un ansamblu de procedee independente, dintre care unele sunt specifice metodei contabilităţii, iar altele se întâlnesc şi la alte ştiinţe.

Procedeele specifice metodei contabilităţii sunt: bilanţul contabil, contul contabil şi balanţa de verificare.

Bilanţul contabil este procedeul care prezintă situaţia patrimoniului la un moment dat, atât sub formă de elemente concrete, numite „active", cât şi sub forma surselor care le–au format, numite „pasive" în expresie valorică. Aceasta este exprimarea globală a elementelor care alcătuiesc patrimoniul.

Bilanţul este un important instrument de conducere şi control.

Contul contabil este procedeul care prezintă existenţa, dar şi toate modificările unui singur element de patrimoniu. Contul reflectă dinamica patrimoniului în detaliu, pentru fiecare în parte. Specific pentru conturi este dubla înregistrare a operaţiunilor economice, prin care se asigură exactitatea şi controlul matematic al acestora. Exprimarea se face folosind atât etalonul monetar, cât şi cel natural.

Balanţa de verificare este procedeul care serveşte la verificarea periodică a exactităţii datelor înregistrate în conturi şi la centralizarea acestor informaţii, pentru a da o imagine de ansamblu asupra elementelor patrimoniale şi a mişcării lor în decursul unei perioade. Prezentând situaţia la sfârşitul unei perioade, balanţa de verificare se foloseşte şi la întocmirea bilanţului, făcând astfel legătura între aceste procedee.

Procedeele contabilităţii comune şi altor discipline economice sunt documentaţia, evaluarea, calculaţia, inventarierea.

Scanned with OKEN Scanner

Documentaţia este procedeul prin care înregistrarea operaţiunilor economice în contabilitate se face prin consemnarea lor în acte scrise, numite documente. Acestea se întocmesc în momentul şi la locul unde se produc operaţiunile economice şi fac dovada efectuării lor.

Evaluarea este procedeul prin care se face exprimarea, în etalon monetar (valoric) a tuturor mijloacelor, proceselor etc., reflectate în contabilitate. Acest procedeu permite generalizarea şi însumarea în mod unitar a tuturor proceselor economice din unitate.

1.5 Evaluarea elementelor patrimoniale

Evaluarea reprezintă un procedeu al metodei contabilităţii care constă în măsurarea valorică a activelor, datoriilor, capitalului propriu, veniturilor, cheltuielilor şi rezultatelor financiare. Ca procedeu al metodei contabilităţii, evaluarea este strîns legată de celelalte procedee, a căror aplicare aste condiţionată de exprimarea valorică a operaţiilor economice. Necesitatea evaluării este impusă de calculul costului produselor, deoarece elementele componente ale acestuia, fiind exprimate în unităţi de măsură diferite (ore de muncă, kg, m^2, m^3 etc.), nu se pot însuma, altfel decît prin intermediul etalonului bănesc.De asemenea, centralizarea şi generalizarea informaţiilor privind existenţa, micşorarea şi transformarea elementelor patrimoniale, cu ajutorul bilanţului, calcularea unor indicatori economico-financiari sintetici este posibilă numai dacă acestea sînt exprimate valoric.

Evaluarea implică studierea şi măsurarea sistemului de decizii, urmărindu-se şi o îmbunătăţire a proceselor informaţionale care reflectă realitatea din întreprindere.

Toate bunurile care intră şi ies din patrimoniul unei societăţi comerciale se evaluează, operaţiune ce constă în stabilirea unei valori bunurilor intrate.

Scanned with OKEN Scanner

Bunurile pot intra în patrimoniul unei societăţi comerciale prin următoarele căi:

1) *prin achiziţie (de la furnizori)/cu titlu oneros* – la *cost de achiziţie* (format din preţ de cumpărare, taxe fiscale nerecuperabile – taxe vamale şi accize), cheltuieli de transport, aprovizionare şi alte cheltuieli accesorii.

2) *din producţie proprie* – la *cost de producţie* (format din costul de achiziţie al materialelor, alte cheltuieli directe – salarii, contribuţii asigurări sociale, fond şomaj, contribuţii asigurări sănătate – şi cheltuieli indirecte de interes general: căldură, apă, energie, salarii personal administrativ, etc.)

3) *prin aport* – la *valoarea de utilitate*, care se formează în funcţie de valoarea actuală de circulaţie, ţinând seama de amplasament, grad de uzură, compararea cu preţurile produselor noi.

4) *prin donaţii/cu titlu gratuit* – la *valoarea de utilitate*, care se formează în funcţie de valoarea actuală de circulaţie.

Evaluarea elementelor patrimoniale, cu ocazia inventarierii se face la valoarea lor actuală sau de utilitate a fiecărui element, denumită valoare de inventar.

În bilanţul contabil ce se întocmeşte la încheierea exerciţiului, elementele patrimoniale se evaluează astfel:

- la valoarea de intrare în patrimoniu.
- la valoarea contabilă pusă de acord cu rezultatele inventarierii.

În cazul ieşirii din patrimoniu, bunurile se evaluează sau se scad din gestiune la valoarea lor de intrare.

În contabilitate evaluarea se efectuează atît în mod curent pentru reflectarea operaţiilor economice şi financiare care au loc în cursul perioadelor de gestiune şi care modifică mărimea valorică a elementelor patrimoniale, cît şi în mod periodic cu ocazia inventarierii elementelor

Scanned with OKEN Scanner

patrimoniale şi a elaborării documentelor de sinteză financiar-contabilă. Ea este prezentă în toate momentele rotaţiei capitalului precum şi în momentele de sintetizare, raportare şi analiză a situaţiei patrimoniului şi a rezultatelor obţinute. În funcţie de modul şi timpul efectuării deosebim trei tipuri de evaluare contabilă:

- Evaluarea iniţială
- Evaluarea curentă
- Evaluarea ulterioară (de bilanţ).

Evaluarea iniţială se efectuează la data intrării activelor sau înregistrării datoriilor, precum şi a formării capitalului propriu, constatării veniturilor, cheltuielilor şi determinării rezultatului financiar. La baza evaluării iniţiale a activelor întreprinderii stă principiul contabilizării la valoarea de intrare (costul efectiv). Valoarea de intrare a activelor procurate poate fi determinată numai în baza datelor documentelor primare privind preţurile de procurare şi consumurile aferente procurării (creării) activelor (factura de expediţie, factura fiscală, procesul-verbal privind serviciile prestate etc.). Valoarea de intrare a activelor create cu forţele proprii ale întreprinderii cuprinde toate consumurile efective aferente creării acestora: consumurile directe de materiale, consumurile directe privind retribuirea muncii, inclusiv contribuţiile la asigurările sociale, consumurile indirecte de producţie. Suma efectivă a consumurilor suportate (costul efectiv) serveşte drept bază a evaluării iniţiale a producţiei în curs de execuţie, produselor finite, semifabricatelor, instrumentelor şi altor active de fabricare proprie.

Activele primite pe calea schimbului se evaluează într-o consecutivitate strictă prin una din următoarele metode:

- la valoarea activelor primite în schimb ajustată cu suma mijloacelor băneşti achitate sau primite;

Scanned with OKEN Scanner

- la valoarea activelor transmise în schimb ajustată cu suma mijloacelor băneşti achitate sau primite;
- la valoarea de bilanţ a activelor transmise în procesul schimbului;
- la valoarea contractuală stabilită în contractul încheiat între participanţii la operaţiunea de schimb.

Activele primite cu titlu gratuit se evaluează la valoarea de piaţă stabilită la momentul intrării. Dacă valoarea de piaţă confirmată lipseşte, valoarea de intrare se determină de experţii independenţi sau în baza datelor din documentele de primire-predare.

Activele intrate în contul aporturilor fondatorilor la capitalul statutar al întreprinderii nou-create se evaluează la valoarea convenită de fondatori şi întreprindere (drept bază pentru determinarea acesteia serveşte preţul de piaţă).

Aplicarea evaluării curente este condiţionată de complexitatea determinării valorii de intrare (costului efectiv) separat pe tipuri de mărfuri şi materiale în momentul înregistrării acestora la întreprindere. Acest lucru se explică prin faptul că aceleaşi tipuri de mărfuri şi materiale pot fi procurate de la diferiţi furnizori la diverse preţuri. În afară de aceasta, numeroase tipuri de consumuri aferente achiziţionării mărfurilor şi materialelor vizează cîteva tipuri de valori procurate şi pot fi repartizate între ele numai după generalizarea datelor contabile pentru luna curentă, adică la începutul lunii de gestiune următoare. Există următoarele metode de evaluare curentă:

- metoda costului normative;
- metoda vînzărilor cu amănuntul;
- metoda identificării;
- metoda costului mediu – ponderat;

Scanned with OKEN Scanner

- metod FIFO (prima intrare – prima ieşire);
- metoda LIFO (ultimul intrat – primul ieşit).

Scanned with OKEN Scanner

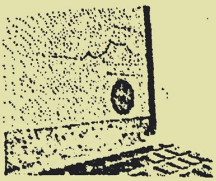

CAPITOLUL 2
BILANŢUL CONTABIL

2.1 Fundamentarea contabilă a patrimoniului

Unităţile care desfăşoară activităţi de producţie şi economice, denumite „agenţi economici" (societăţi comerciale, instituţii publice, regii autonome, asociaţii etc.) dispun de un patrimoniu, reprezentat de: totalitatea bunurilor materiale şi nemateriale, dar şi de totalitatea drepturilor şi obligaţiilor cu valoare economică.

Patrimoniul devine obiect de studiu al contabilităţii numai dacă acesta este utilizat în activitatea economică pentru obţinerea de bunuri şi servicii supuse tranzacţiilor de vânzare–cumpărare sau în activităţi administrative, sociale, culturale etc.

Pentru reprezentarea patrimoniului, contabilitatea utilizează un procedeu propriu numit **bilanţ contabil.**

„Bilanţul este un document de sinteză în care sunt regrupate, la un moment dat, ansamblul resurselor de care dispune întreprinderea şi ansamblul alocărilor pe care le-am făcut".

Bilanţul stabilit la sfârşitul perioadei de gestiune descrie separat elementele de activ şi de pasiv ale întreprinderii. ***Activul*** se compune din bunurile deţinute de întreprindere şi creanţe, structurate în funcţie de gradul de lichiditate, iar ***pasivul*** se compune din capitaluri proprii şi din datorii contractate de întreprindere şi nerambursate încă, structurate în funcţie de gradul de exigibilitate.

Scanned with OKEN Scanner

Alte definiţii ale bilanţului contabil din literatura de specialitate:

Bilanţul constituie „un calcul de sinteză care prezintă situaţia patrimonială a întreprinderii la un moment dat".

Ca reflectare a stării patrimoniale „bilanţul stabilit la sfârşitul perioadei de gestiune descrie separat elementele de activ şi cele de pasiv ale întreprinderii".

La un moment dat, „bilanţul contabil indică starea resurselor şi mijloacelor unei întreprinderi, exprimând echilibrul financiar".

Cerinţa întocmirii bilanţului este arătată de matematicianul Luca Paciolo, odată cu cristalizarea ca sistem a contabilităţii, bazată pe înregistrarea în partidă dublă. Caracterul documentar şi informativ economic al bilanţului a fost relevat de Jaques Savary în 1673 ca „un instrument de control al înregistrărilor contabile şi de cunoaştere a situaţiei economico – financiare a întreprinderii".

Bunurile materiale şi nemateriale, precum şi drepturile şi obligaţiile care alcătuiesc un patrimoniu, se regăsesc sub denumirea de **„active"** şi **„pasive"** ale bilanţului contabil.

2.2 Activul patrimonial

Activele de bilanţ sunt reprezentate de „mijloacele economice" diferenţiate între ele după: caracteristici proprii, valoare, durată de utilizare şi modul de folosire.

Activul cuprinde totalitatea bunurilor economice de care dispune entitatea economică, clasificate în active imobilizate, circulante, activele imobilizate biologice productive". De asemenea, activul înglobează şi cheltuielile în avans.

Scanned with OKEN Scanner

- *Activele imobilizate* cuprind acele valori economice de investiţie, de folosinţă durabilă, cu perioada de utilizare şi lichiditate mai mare de un an. Ele se clasifică în imobilizări necorporale, corporale şi financiare.

Activele imobilizate sunt bunuri economice intrate în patrimoniul întreprinderii în urma efectuării de investiţii pe termen lung. Deci, capitalul pus la dispoziţie de proprietari şi creditori e destinat pentru a fi exploatat pe o perioadă mai mare de 1 an. Activele imobilizate (fixe sau stabile) se caracterizează prin următoarele aspecte:

- rămân în patrimoniu o perioadă mai mare de 1 an fără să-şi modifice starea iniţială;
- recuperarea capitaului investit în bunuri se face pe durata exploatării lor sau în momentul ieşirii din patrimoniu;
- grad redus de lichiditate.

Aceste active se mai numesc şi active fixe şi sunt reprezentate de:

- imobilizări **necorporale;**
- imobilizări **corporale;**
- imobilizări **financiare;**
- active biologice.

Imobilizările necorporale (active intangibile sau active nemateriale) cuprind acele valori care nu au forma materială concretă, şi anume:

- Cheltuieli de constituire (cheltuieli cu înfiinţarea sau fuziunea, cum ar fi taxe, cheltuieli de înregistrare, înmatriculare, emitere de acţiuni, prospectare a pieţei, publicitate);
- Cheltuieli de cercetare – dezvoltare cuprind resursele economice alocate pentru investiţii, tehnologii noi, dezvoltarea de noi produse ori lărgirii gamei sortimentale;

Scanned with OKEN Scanner

- Concesiuni, brevete, licenţe, mărci se referă la cheltuielile effectuate pentru achiziţionarea drepturilor de exploatare a unui bun, serviciu, în cazul concesiunilor, a unui brevet, *know-how*, a unei licenţe, a unei mărci şi a altor drepturi similare de proprietate industrială şi intelectuală;
- Alte imobilizări necorporale includ active cum ar fi programele informatice create de întreprindere sau achiziţionate de la terţi în scopul utilizării pentru nevoile proprii;
- Fondul comercial cuprinde cheltuielile efectuate pentru menţinerea sau dezvoltarea potenţialului de activitate al întreprinderii: clientela, vadul comercial, firma, segmentul de piaţă, emblema. Fondul comercial este recunoscut în contabilitate ca activ necorporal atunci când rezultă din achiziţia unei alte întreprinderi al cărei cost de achiziţie este superior valorii de piaţă a activelor nete dobândite (activele cumpărate minus datoriile preluate);
- Avansurile şi imobilizările necorporale în curs de execuţie sunt active imobilizate care nu au fost terminate la sfârşitul exerciţiului financiar, inclusiv sumele de bani achitate în contul activelor necorporale.

Imobilizările corporale (active fixe sau tangibile) cuprind totalitatea bunurilor materiale de folosinţă îndelungată în activitatea unei firme, cum ar fi terenuri şi mijloace fixe (clădiri, construcţii speciale, maşini, utilaje, instalaţii de lucru, aparate şi instalaţii de măsurare, control, reglare, mijloace de transport, animale, plantaţii, unelte, mobilier, aparatură birotică etc.).

Un mijloc fix are o valoare mai mare decât limita stabilită de lege şi o durată normală de utilizare mai mare de un an. Dacă bunurile materiale achiziţionate sau produse de întreprindere nu sunt finalizate, se numesc investiţii în curs.

- Activele imobilizate corporale îşi pierd în timp din valoare ca urmare

Scanned with OKEN Scanner

a uzurii determinată de utilizarea lor (uzura fizică) şi de progresul tehnic (uzura morală). Constatarea contabilă a pierderii de valoare suferită de imobilizările corporale (cu excepţia terenurilor) şi includerea lor pe costuri, se numeşte amortizare. Terenurile sunt considerate ca având o durată de utilizare nelimitată, fiind singurele elemente ale imobilizărilor corporale care nu se supun amortizării.

- Imobilizările financiare (investiţii financiare sau de portofoliu) cuprind valorile financiare investite de întreprindere în patrimoniul altor societăţi comerciale, cum ar fi titluri de participare, creanţele ataşate participaţiilor, împrumuturi etc.

Activele imobilizate biologice se refera la cultivarea plantelor si la cresterea animalelor vii. Acestea trebuie sa respecte si celelalte reguli privind recunoastrea activelor imobilizate. Contul folosit pentru contabilizarea activelor biologice imobilizate este 217 „Active biologice productive" (Conform IAS.41 – Agricultură).

Activele biologice productive reprezinta o noua categorie de active introdusa, incepand cu 1 Ianuarie 2015, prin OMFP 1802/2014 – Noile reglementari contabile. *Contul 217 – Active biologice productive* este un cont nou introdus, pentru ca activele biologice productive sa poata fi urmarite distinct, in categoria imobilizarilor corporale. Activele biologice productive sunt orice active, altele decat activele biologice de natura stocurilor. *Exemple de active biologice productive*: animalele de lapte, viţa-de-vie, pomii fructiferi şi copacii din care se obţine lemn de foc, dar care nu sunt tăiaţi.

Scanned with OKEN Scanner

O societate recunoaşte un activ biologic dacă şi numai dacă:

a) entitatea controlează activul ca rezultat al evenimentelor trecute cum ar fi prin dreptul de proprietate asupra vitelor, prin însemnarea sau marcarea vitelor în alt mod în momentul achiziţiei, naşterii sau întărcării;

b) este probabil ca beneficiile economice viitoare asociate activului să revină entităţii

c) valoarea justă sau costul activului poate fi evaluat(a) în mod credibil.

În cazul în care există o piaţă pentru activele biologice, costul se determină în baza preţurilor pieţei specifice. În cazul în care o astfel de piaţă nu există, se va utiliza metoda bazată pe costul unui activ combinat.

Elemente specifice sunt:

Animalele de muncă, de producţie şi reproducţie – sunt active amortizabile. În timpul exploatării acestora se obţin, pe lângă produsele principale, şi alte produse, cum sunt: lână, gunoi de grajd, iar de la unele specii prăsilă, care se reflectă în contabilitate asemenea producţiei agricole.

Plantaţiile pe rod – reprezintă o categorie aparte de imobilizări corporale. Înfiinţarea plantaţiilor pomiviticole necesită parcurgerea unor etape succesive, astfel: formarea materialului săditor în pepiniere (materialul de plantat reprezentând de multe ori produse finite rezultate în cadrul entităţii), înfiinţarea plantaţiilor tinere (sunt imobilizări corporale în curs) şi trecerea pe rod a plantaţiilor tinere. Plantaţiile pe rod sunt supuse amortizării; în etapa de înfiinţare şi întreţinere a plantaţiilor pe rod pot rezulta produse finite.

Terenurile şi construcţiile (terenuri şi drumuri forestiere, sedii administrative, grajduri pentru animale, cantoane şi cabane silvice, amenajări de terenuri, voliere de stocaj pentru fazanerii etc.).

Scanned with OKEN Scanner

Amenajările de terenuri, heleşteiele artificiale, desecările.

Terenurile, inclusiv cele împădurite şi drumurile forestiere, nu reprezintă active amortizabile, ele fiind reflectate în contabilitate la valoarea contabilă. Acest lucru se specifică în notele la situaţiile financiare anuale.

Investiţiile efectuate pentru amenajarea lacurilor, bălţilor, iazurilor, terenurilor, heleşteielor pentru peşte, terenurilor pentru agrement şi altele similare se recuperează pe calea amortizării, prin includerea în cheltuielile de exploatare într-o perioadă hotărâtă de administratori sau de persoanele care au obligaţia gestionării entităţii, pe baza duratelor de viaţă utilă ale acestora.

Activitatea de creştere a animalelor este o producţie din care rezultă concomitent active imobilizate (bunuri cu ciclu lung de consum productiv) şi active circulante (carne, lapte, lână etc.), iar creşterea păsărilor este o activitate de producţie a stocurilor (bunuri cu ciclu scurt de consum productiv). Sunt cazuri care se află la limita dintre creşterea animalelor de producţie şi creşterea păsărilor, recunoaşterea şi clasificarea acestora presupunând aplicarea raţionamentului

- *Activele circulante* cuprind valori economice care îşi schimbă forma materială şi utilitatea în cadrul circuitului economic şi au o perioadă de rotaţie mai mică de un an de zile.

Caracterul dinamic al acestor active de patrimoniu este reliefat şi de formele diferite pe care le îmbracă în unele faze de activitate, ca de exemplu: disponibilităţile băneşti se transformă în materiale, materii prime cu prilejul aprovizionării, care la rândul lor, în faza de producţie, devin produse, produşi şi care prin valorificare, în faza de desfacere devin temporar creanţe (clienţi) sau redevin disponibilităţi băneşti.

Scanned with OKEN Scanner

Activele curente sunt bunuri economice care se găsesc sub forma de mijloace băneşti sau se transformă în disponibilităţi băneşti într-o perioadă mai mică de 1 an. În practică şi în teorie aceste bunuri sunt considerate *circulante* deoarece îşi modifică starea în cadrul unui ciclu de exploatare. Acestea se mai numesc şi *capital circulant*. Ele se caracterizează prin faptul că:

- sunt destinate exploatării o perioadă mai mică de 1 an;
- îşi schimbă forma în urma utilizării;
- au grad de lichiditate mult mai mare decât imobilizările.

Stocurile şi producţia în curs de execuţie

Stocurile reprezintă ansamblul bunurilor deţinute pentru a fi vândute în aceeaşi stare ori după prelucrarea lor în procesul de producţie, sau pentru a fi consumate la prima lor utilizare. Ele sunt concretizate în materii prime şi materiale consumabile, producţia în curs de execuţie, semifabricate, produse finite, ambalaje etc.

- Materiile prime sunt destinate utilizării lor în procesul de producţie, participă direct la generarea produselor, regăsindu-se în produsul finit integral sau parţial, fie în starea lor iniţială, fie transformată.
- Materialele consumabile (materiale auxiliare, combustibili, ambalaje, piese de schimb, seminţe, materiale de plantat, furaje) sunt destinate utilizării lor în procesul de producţie şi participă sau ajută la procesul de fabricaţie sau de exploatare fără a se regăsi, de regulă, în produsul finit.
- Stocurile aflate la terţi reprezintă diverse bunuri care se află în proprietatea întreprinderii, dar care, fizic, se găsesc în custodie, prelucrare, consignaţie la terţi.
- Obiectele de inventar, adică acele bunuri care au o valoare mai mică

Scanned with OKEN Scanner

decât limita prevăzută de lege pentru a fi considerate mijloace fixe, indiferent de durata lor de serviciu sau cu durata mai mică de un an, indiferent de valoarea lor, precum şi bunurile asimilate acestora (echipamentul de protecţie, echipamentul de lucru, îmbrăcămintea specială, instrumentele, verificatoarele etc.).

- Producţia în curs de execuţie reprezintă producţia care nu a parcurs toate fazele de prelucrare prevăzute în procesul tehnologic, produsele care nu au fost încă supuse probelor şi recepţiei tehnice sau necompletate în întregime.
- Semifabricatele sunt produsele al căror proces tehnologic a fost terminat într-o fază de fabricaţie şi care urmează să treacă la alte faze de fabricaţie sau să se livreze terţilor ca atare..
- Produsele finite sunt produsele care au parcurs toate fazele de fabricaţie prevăzute în procesul tehnologic, fiind depozitate în vederea vânzării către terţi.
- Produsele reziduale sunt produsele rezultate din procesul de fabricaţie, cum ar fi rebuturi, materiale recuperabile, deşeuri.
- Animalele includ animalele şi păsările crescute şi folosite pentru reproducţie, animale şi păsări la îngrăşat pentru a fi valorificate, colonii de albine şi animale pentru producţia de lână, ouă, carne, lapte şi blană.
- Mărfurile sunt acele bunuri care au fost cumpărate de întreprindere în vederea revânzării.
- Stocurile de natura activelor biologice se referă la recolta produsă de activele imobilizate biologice, destinată comercializării sau înglobării în produsul finit. Produsul agricol reprezintă produsul recoltat de la activele biologice ale entităţii (contul 347 Produse agricole). Exemple de produse agricole: lână, buşteni, lapte, carcase, struguri,fructe. Sunt considerate

Scanned with OKEN Scanner

stocuri animalele şi păsările, respectiv animalele născute şi cele tinere de orice fel (viţei, miei, purcei, mânji şi altele) crescute şi folosite pentru reproducţie, animalele şi păsările la îngrăsat pentru a fi valorificate, coloniile de albine, precum şi animalele pentru producţie - lână, lapte şi blană.

- Creanţele sau valorile în curs de decontare se referă la sumele de bani, lucrări sau servicii, bunuri avansate temporar altor persoane fizice sau juridice şi pentru care se aşteaptă să se primească un echivalent sub forma unei sume de bani sau a unui serviciu..

Creanţele comerciale cele mai semnificative sunt compuse din creanţele faţă de clienţi şi efectele de primit.

- Debitorii legaţi de creanţele comerciale referitoare la vânzarea pe credit de bunuri, lucrări sau servicii proprii ciclului de exploatare al întreprinderii, se numesc clienţi.

Disponibilităţile băneşti în lei şi devize se referă la numerarul din casierie, depozitele aflate în conturi bancare sau alte valori care pot fi convertite imediat în bani.

- *Activele de regularizare* sunt valori care nu au încă un statut definit, ele urmând să capete forma finală pe parcursul perioadei de gestiune viitoare. De exemplu: cheltuieli înregistrate în avans, active în curs de clarificare, chirii, taxe, dobânzi plătite anticipat, diferenţe nefavorabile din conversia datoriilor şi creanţelor în devize (valută) etc.

2.3 Pasivul patrimonial

Din punct de vedere juridic, pasivul cuprinde capitalul propriu şi datoriile, sub aspect economic, clasificarea se face în capitaluri şi datorii (financiare şi de exploatare), iar din punct de vedere financiar valorile se

Scanned with OKEN Scanner

grupează în funcţie de exigibilitatea (termenul de plată) al lor în capitaluri permanente, pe termen lung şi datorii pe termen scurt.

Se disting trei grupe de pasive:

A. Pasive proprii şi asimilate celor proprii

B. Pasive atrase şi împrumutate

C. Pasive de regularizare

A. Pasivele proprii reprezintă finanţarea proprie a activului de către titularul de patrimoniu prin contribuţia sa materială sub formă de capital individual (pentru întreprinderile individuale), capital social (pentru întreprinderile societare) şi de autofinanţare.

În această categorie sunt incluse şi diferitele rezerve constituite din profit, subvenţiile pentru investiţii de la buget şi diferitele fonduri ca: fondul de dezvoltare, fondul de participare la profit, alte fonduri..

B. Pasivele atrase şi împrumutate, cunoscute şi sub denumirea de datorii, arată finanţarea patrimoniului făcută prin atragerea de capital de la terţi sau prin împrumuturi de la instituţiile bancare.

Datoriile se referă la credite bancare, împrumuturi din emisiunea de obligaţiuni, datoriile comerciale faţă de furnizori, datorii fiscale, salariale, sociale, datorii către asociaţi din operaţii de capital, dividende etc.

Creditele bancare se referă atât la finanţările pe termen lung şi mijlociu cât şi la creditele pe termen scurt, de trezorerie, acordate de bănci. Acestea sunt purtătoare de dobândă şi sunt garantate cu activele întreprinderii.

Datoriile comerciale faţă de furnizori apar în relaţia cu diverse unităţi patrimoniale de la care întreprinderea se aprovizionează cu materii prime, materiale, lucrări şi servicii.

Datoriile fiscale, salariale, sociale cuprind obligaţiile de a plăti taxe

Scanned with OKEN Scanner

şi impozite, salarii şi alte drepturi similare datorate angajaţilor, obligaţiile privind contribuţia la asigurările sociale, fondul de şomaj, contribuţia la asigurările sociale de sănătate.

C. *Pasivele de regularizare* sunt surse care nu au un statut definitiv.

Veniturile în avans sunt acele valori care asigură alocarea pentru fiecare exerciţiu financiar numai a veniturilor care îi sunt proprii. Ele se referă la subvenţiile pentru investiţii şi veniturile înregistrate în avans.

Subvenţiile pentru investiţii sau subsidiile de capital sunt obţinute de la buget sau din alte surse nerambursabile, fiind destinate achiziţionării sau creării activelor imobilizate (subvenţii pentru achiziţionarea de echipamente) sau finanţării unor activităţi pe termen lung (de exemplu, prime de dezvoltare pentru întreprinderile care creează noi locuri de muncă).

2.4 Dubla reprezentare a patrimoniului în bilanţul contabil

Dubla reprezentare a patrimoniului realizează legătura cauzată dintre obiectul şi metoda contabilităţii şi reprezintă un principiu de bază al contabilităţii.

Prin „dubla reprezentare" se înţelege reflectarea în contabilitate, cu ajutorul datelor, a patrimoniului unei unităţi sub cele două aspecte: concret-materiale şi abstract al provenienţei.

Prezentarea sub dublu aspect a patrimoniului este impusă de necesitatea cunoaşterii situaţiei economico-financiare a fiecărei unităţi patrimoniale şi se face în contabilitate cu ajutorul unui procedeu specific numit „bilanţ contabil".

Dubla reprezentare a patrimoniului în bilanţul contabil se face în cele două secţiuni distincte ale acestuia numite activ şi pasiv, în care se vor înscrie „activele de bilanţ" şi, respectiv „pasivele de bilanţ".

Scanned with OKEN Scanner

2.5 Conţinutul şi structura bilanţului

Termenul de bilanţ provine de la cuvântul italian „bilancia" cu origine în latină: **bi** şi **lany** (două talere), adică o balanţă cu două braţe în care se înscriu distinct – într–o parte ACTIVELE, iar în cealaltă parte – PASIVELE.

Bilanţul contabil este un procedeu al contabilităţii de reprezentare a patrimoniului şi se prezintă sub forma unui tabel cu două secţiuni distincte: ACTIV şi PASIV.

ACTIVUL bilanţului este secţiunea din stânga în care se înscriu elementele de patrimoniu sub aspectul lor concret, material, după componenţa pe care o au.

PASIVUL bilanţului este secţiunea din dreapta în care se înscriu aceleaşi elemente patrimoniale dar sub aspectul provenienţei sau apartenenţei.

ACTIV	BILANŢ	PASIV
ACTIVE DE BILANŢ		PASIVE DE BILANŢ

Elementele componente ale patrimoniului se înscriu în bilanţ numai în expresie valorică şi în mod grupat, sub denumirea de posturi de bilanţ sau articole de bilanţ.

Ordinea de înscriere în bilanţ a elementelor patrimoniale se face după criterii de importanţă şi pondere a fiecărui element.

Între cele două secţiuni ale bilanţului trebuie să existe o egalitate bilanţieră (valorică), o relaţie de echilibru, ca urmare a faptului că:

Scanned with OKEN Scanner

- în cele două secţiuni (Activ şi Pasiv) se înscriu aceleaşi elemente patrimoniale, dar din cele două puncte de vedere diferite;
- fiecare element patrimonial are o origine, iar o sursă de finanţare odată creată generează un element de patrimoniu.

Această egalitate bilanţieră se exprimă grafic:

$$A = P$$

Schema simplificată a unui bilanţ

ACTIV	PASIV
ACTIVE IMOBILIZATE – Imobilizări necorporale – Imobilizări corporale – Imobilizări financiare	PASIVE PROPRII – Capitaluri proprii – Rezerve – Fonduri
ACTIVE CIRCULANTE – Stocuri şi producţie în curs de execuţie – Creanţe – Disponibilităţi băneşti	PASIVE–DATORII – Datorii financiare – Datorii comerciale – Datorii fiscale, salariale
ACTIVE DE REGULARIZARE	PASIVE DE REGULARIZARE
REZULTATE ECONOMICO–FINANCIARE – Pierderi	REZULTATE ECONOMICO–FINANCIARE – Profit

Prin conţinutul său, bilanţul contabil are o semnificaţie economică şi una juridică.

Astfel, sub aspectul economic, bilanţul prezintă situaţia elementelor patrimoniale, iar sub aspect juridic, bilanţul prezintă situaţia drepturilor unităţii, dar şi a obligaţiilor pe care le are.

Bilanţul este un document contabil obligatoriu şi care se întocmeşte la anumite intervale de timp: periodic (trimestrial, semestrial) şi anual (la sfârşitul anului). Datele aceluiaşi bilanţ servesc pe de o parte, la sintetizarea şi generalizarea elementelor patrimoniale existente la sfârşitul perioadei şi la caracterizarea activităţii desfăşurate în unitate, în acea perioadă, iar pe de

Scanned with OKEN Scanner

altă parte, ca bază pentru reînceperea procesului de reflectare a acestora în perioada următoare. De aici, se foloseşte şi termenul de **„bilanţ de închidere"**, în care se oglindesc şi rezultatele economico–financiare obţinute în perioada respectivă şi „bilanţ de deschidere" (bilanţ iniţial) pe baza căruia se reia ciclul contabil.

Bilanţul, ca procedeu al contabilităţii, este un instrument de conducere care prezintă situaţia reală a patrimoniului la un moment dat, dar şi rezultatele economico–financiare obţinute într–o perioadă de timp. Aceste rezultate pot fi sub formă de Profit sau Pierderi.

2.6 Modificări ale patrimoniului şi reflectarea lor în bilanţ

Activitatea de producţie care are loc în unităţile economice, concretizată în diferite operaţiuni economice, duce la modificarea patrimoniului. Fiecare operaţiune economică produce o schimbare a structurii şi conţinutului bilanţului contabil.

După fiecare operaţiune economică este necesar să se întocmească un nou bilanţ, care să reflecte modificarea survenită şi noua situaţie a elementelor patrimoniale.

Modificările bilanţului ţin seama de următoarele reguli generale, indiferent de conţinutul operaţiunii economice, de momentul efectuării ei şi de locul de desfăşurare:

1) Fiecare operaţiune economică modifică concomitent două posturi de bilanţ;

2) Operaţiunea economică modifică cele două posturi de bilanţ cu aceeaşi valoare (sumă);

Scanned with OKEN Scanner

3) Modificările celor două posturi sunt întotdeauna opuse: fie ca semn (plus + sau minus –), fie ca poziţie în bilanţ (activ sau pasiv);

4) Indiferent dacă valoarea totală a bilanţului se modifică sau nu după înregistrarea operaţiunii economice, egalitatea dintre activ şi pasiv rămâne permanent (ca legc de bază a contabilităţii).

Folosind simbolurile de A – pentru activ, P – pentru pasiv şi X – pentru modificare, aceste reguli generale se pot scrie sub forma unor formule de modificare a bilanţului astfel:

1) Creşterea unui post activ, cu o anumită sumă şi în acelaşi timp şi cu aceeaşi sumă, micşorarea altui post de activ, pasivul rămânând neschimbat:

$$A + X - X = P$$

Această formulă se foloseşte pentru a reflecta o modificare de structură în componenţa activelor de bilanţ.

ACTIV	BILANŢ	PASIV
+X	Neschimbat	
–X		
$A + X - X = P$		

Creşterea unui post de pasiv, cu o anumită sumă şi în aceleaşi timp şi cu aceeaşi sumă micşorarea altui post de pasiv, activul rămânând neschimbat:

$$A = P + X - X$$

Această formulă se foloseşte pentru a reflecta o modificare de structură în componenţa pasivelor de bilanţ.

Scanned with OKEN Scanner

ACTIV	BILANŢ	PASIV
Neschimbat		+X
		–X
$A = P + X - X$		

Aceste două modificări poartă denumirea de **mişcări permutative** şi se caracterizează prin aceea că **nu modifică** valoarea totală a bilanţului.

2) Creşterea unui post de activ, cu o anumită sumă şi în acelaşi timp şi cu aceeaşi sumă creşterea unui post de pasiv:

A + X = P + X

Această formulă se foloseşte pentru a reflecta o modificare de structură (în sensul +) în componenţă atât a activelor, cât şi a pasivelor de bilanţ.

ACTIV	BILANŢ	PASIV
+X		+X
$A + X = P + X$		

3) Micşorarea unui post de activ, cu o anumită sumă şi în acelaşi timp, şi cu aceeaşi sumă micşorarea unui post de pasiv:

A – X = P – X

Această formulă se foloseşte pentru a reflecta o modificare de structură (în sensul –) în componenţa întregului patrimoniu.

Scanned with OKEN Scanner

ACTIV	BILANŢ	PASIV
– X		– X
$A - X$	=	$P - X$

Aceste modificări poartă denumirea de **mişcări opuse** şi se caracterizează prin aceea că modifică valoarea totală a bilanţului, în sensul şi cu suma operaţiunii economice înregistrate.

Reflectarea modificărilor intervenite în patrimoniul unei societăţi, prin întocmirea unui nou bilanţ după fiecare operaţiune economică, în practică nu se face. Aceasta, pe de o parte, că nu se justifică din punct de vedere economic şi, pe de altă parte, că pot avea loc mai multe operaţiuni economice în acelaşi timp.

Această situaţie se rezolvă prin folosirea „conturilor contabile".

Scanned with OKEN Scanner

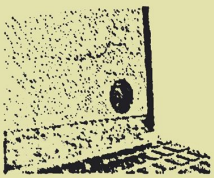

CAPITOLUL 3
CONTUL CONTABIL

3.1 Contul contabil – importanţă, funcţii, conţinut şi formă grafică

Bilanţul – ca procedeu al contabilităţii – prezintă situaţia globală a elementelor patrimoniale existente în unitate la data întocmirii acestuia. Urmărirea însă neîntreruptă a mişcării elementelor patrimoniale prin întocmirea de bilanţuri succesive, nu este posibilă, atât ca volum mare de calcule, cât şi ca necesitate de cunoaştere detaliată a fiecărui element în parte. Această necesitate de cunoaştere amănunţită a situaţiei reale şi a tuturor modificărilor suferite de elementele patrimoniale este rezolvată cu ajutorul **conturilor**.

Prin cont se înţelege un calcul economic, prezentat într–o formă specială, cu ajutorul căruia se urmăreşte în expresie valorică (uneori şi cantitativă) existenţa şi mişcarea unui anumit element patrimonial (mijloc economic, proces economic sau sursă de formare).

Denumirea de cont, provine din cuvântul italian „conto", care înseamnă socoteală, evidenţă şi care dă şi denumirea de „contabilitate".

Între cele două procedee ale contabilităţii, bilanţ şi cont, există şi asemănări (amândouă se ocupă de patrimoniu), dar şi deosebiri (bilanţul

Scanned with OKEN Scanner

prezintă totalitatea elementelor patrimoniale, iar contul, existenţa şi toate modificările fiecărui element patrimonial.

Modificările care au loc datorită operaţiunilor economice pot fi în sensul „+" (creşteri, sporiri, intrări, obţineri etc.) şi în sensul „–" (micşorări, scăderi, ieşiri, reduceri etc.) (9). Contul trebuie să aibă o formă care să permită înregistrarea operaţiunilor de „+" şi „–", în mod distinct, deci două secţiuni, Aceste două secţiuni poartă denumiri de:

stânga	–	Debit	–	simbol D
dreapta	–	Credit	–	simbol C

Pe lângă aceste două secţiuni, contul mai mare şi alte elemente obligatorii, care alcătuiesc **structura contului**. Fiecare cont trebuie să cuprindă în structura sa următoarele elemente:

1) ***Titlul contului***, prin care se indică elementul patrimonial a cărui evidenţă o ţine. De exemplu, contul **„Construcţii"**, contul **„Terenuri"**, contul **„Furnizori"** etc;

2) ***Cele două secţiuni*** (DEBIT şi CREDIT) în care se înregistrează operaţiunile economice de „+" şi „–"; **a debita** un cont înseamnă a înscrie o sumă în debitul contului, iar **a credita** un cont înseamnă înregistrarea unei sume în creditul său.

3) ***Rulajul contului*** reprezintă totalitatea sumelor de acelaşi fel înscrise într–o perioadă de timp. Acesta poate fi **debitor** sau **creditor** în funcţie de partea contului în care a fost stabilit;

4) ***Explicaţia*** operaţiunilor economice înscrise în cont cum ar fi: data, felul şi numărul documentului de înregistrare ş.a.;

5) ***Soldul contului*** arată existenţa la un moment dat a elementului patrimonial. El se obţine prin diferenţa dintre totalurile celor două secţiuni ale contului. Soldul contului poate fi:

Scanned with OKEN Scanner

debitor	dacă	D > C
creditor	dacă	C > D
nul, zero	dacă	D = C

Fiecare cont poate avea la un moment dat, un singur fel de sold, debitor, creditor sau egal cu zero.

În funcţie de perioada când se calculează, soldul poate fi: iniţial şi final. **Soldul iniţial** este suma înscrisă în cont la începutul perioadei, iar **soldul final** la sfârşitul perioadei. Soldurile iniţiale se iau din bilanţ, iar soldurile finale se calculează cu ajutorul următoarelor formule.

$$S.f.d. = S.i.d. + R.d. - R.c.$$

$$S.f.c. = S.i.c. + R.c. - R.d.$$

în care simbolurile au următoarea semnificaţie:

- sold final debitor (S.f.d.);
- sold final creditor (S.f.c.);
- sold iniţial debitor (S.i.d.);
- sold iniţial creditor (S.i.c.);
- rulaj debitor (R.d.);
- rulaj creditor (R.c.).

3.2 Regulile de funcţionare a conturilor

Elementele din bilanţ sunt grupate în două categorii – de activ şi de pasiv, în funcţie de poziţia în una sau cealaltă secţiune a bilanţului. Legat de acest fapt, conturile sunt şi ele clasificate în două mari categorii: conturi de activ şi conturi de pasiv.

Conturile de activ – reflectă existenţa şi modificările unui element (post) de activ, adică a activelor de bilanţ. De exemplu, contul „Terenuri", contul „Materiale consumabile", contul „Casa" etc.

Scanned with OKEN Scanner

Conturile de pasiv – reflectă existenţa şi modificările unui element (post) de pasiv, adică a pasivelor de bilanţ. De exemplu, contul „Capital social", contul „Furnizori" etc.

Înregistrarea soldurilor iniţiale, a modificărilor de „+" sau „–" şi a soldurilor finale în conturi, se face diferit pentru cele două categorii de conturi:

1) Soldurile iniţiale prezentate de posturile din bilanţ se înscriu în debitul conturilor de activ şi în creditul conturilor de pasiv.

La începutul fiecărei perioade de evidenţă după întocmirea bilanţului iniţial, are loc şi operaţiunea de „deschidere a conturilor de bilanţ" care constă în trecerea de la bilanţ la conturi.

Această trecere se face astfel: pentru fiecare post din activul şi pasivul bilanţului se deschide câte un cont, care va purta denumirea postului respectiv, iar sumele cu care au figurat posturile în bilanţ se înscriu în conturi, în aceeaşi parte ca solduri iniţiale – cele din activ (stânga) în debit (stânga) şi cele din pasiv (dreapta) în credit (dreapta).

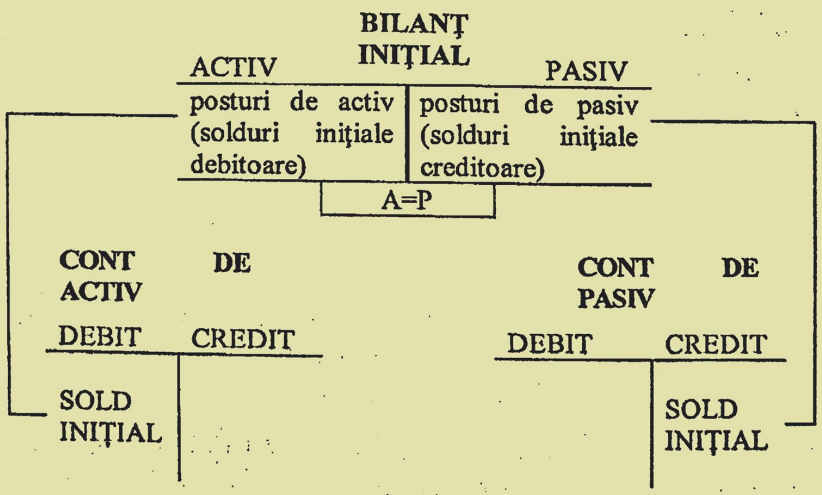

Scanned with OKEN Scanner

2) Mişcările (modificările) de „+" şi „–" se înregistrează astfel:

- *modificările de* „+" se înscriu în aceeaşi parte cu soldurile iniţiale, adică în debitul conturilor de activ şi în creditul conturilor de pasiv, ele reprezentând de fapt creşteri valorice ale soldurilor iniţiale;
- *modificările de* „–" se înscriu în partea opusă „+" (tocmai pentru a se diferenţia), adică, în creditul conturilor de activ şi în debitul conturilor de pasiv.

CONT DE ACTIV		CONT DE PASIV	
DEBIT	CREDIT	DEBIT	CREDIT
„+"	„–"	„–"	„+"

3) Soldurile finale poate fi debitoare sau egale cu zero pentru costurile de activ şi creditoare sau egale cu zero pentru conturile de pasiv şi se calculează după formulele prezentate anterior.

La sfârşitul perioadei de evidenţă pentru echilibrarea valorii celor două secţiuni ale contului, soldurile se înscriu în partea inversă (soldul final debitor în credit şi soldul final creditor la debit).

După închiderea conturilor, soldurile finale debitoare se trec în activul bilanţului final, iar soldurile finale creditoare în pasivul bilanţului final – bilanţ final cu care se încheie o perioadă de evidenţă.

Scanned with OKEN Scanner

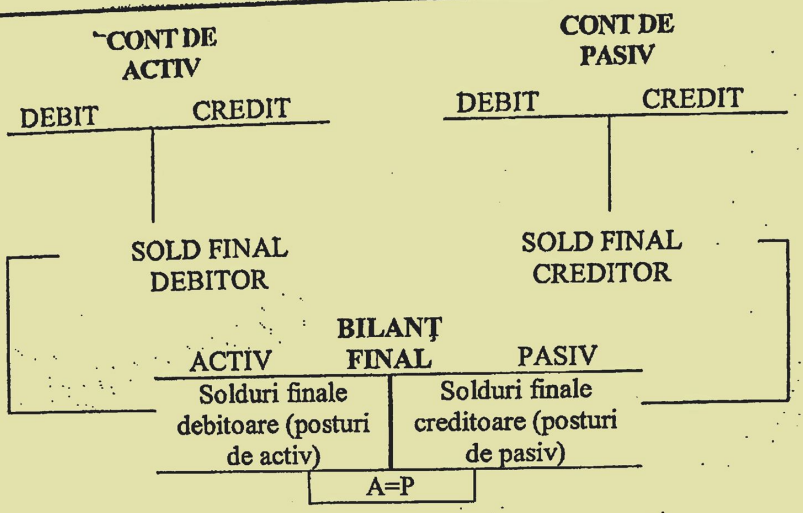

Deci fiecare categorie de conturi (de activ şi de pasiv) funcţionează diferit după următoarele reguli de funcţionare a conturilor:

I. Conturile de activ încep să funcţioneze la începutul perioadei de evidenţă prin debitare cu soldul iniţial al postului de activ din bilanţ. În cursul perioadei de evidenţă se debitează cu toate „+" postului de activ şi se creditează cu toate „–" postului respectiv. La sfârşitul perioadei de evidenţă poate avea un sold final debitor sau egal cu zero.

II. Conturile de pasiv încep să funcţioneze la începutul perioadei de evidenţă prin creditare cu soldul iniţial al postului de pasiv din bilanţ. În cursul perioadei de evidenţă se creditează cu toate „+" postului de pasiv şi se debitează cu toate „–" postului respectiv. La sfârşitul perioadei de evidenţă poate avea un sold final creditor sau egal cu zero.

În mod schematic, aceste reguli se figurează astfel:

Scanned with OKEN Scanner

CONT DE ACTIV		CONT DE PASIV	
DEBIT	CREDIT	DEBIT	CREDIT
Sold iniţial „+”	„–” (Sold final debitor)	„–” (Sold final creditor)	Sold iniţial „+”

Cunoscând aceste reguli se pot defini (pe lângă Activul şi Pasivul bilanţului) şi cele două secţiuni ale contului:

DEBIT – secţiunea din stânga contului în care se înregistrează: soldul iniţial (postul din activul bilanţului), creşterile („+”) unui post de activ şi micşorările („–”) unui post de pasiv.

CREDIT – secţiunea din dreapta contului în care se înregistrează: soldul iniţial (postul din pasivul bilanţului), creşterile („+”) unui post de pasiv şi micşorările („–”) unui post de activ.

Aceste două procedee – bilanţ şi cont – sunt în strânsă dependenţă reciprocă, conturile îşi au originea în bilanţ, iar bilanţul se întocmeşte pe baza datelor din conturi.

3.3 Corespondenţa conturilor, analiza contabilă, formula contabilă şi dubla înregistrare în conturi

Activitatea care se desfăşoară trebuie înregistrată în contabilitate, utilizând pe lângă bilanţ şi conturile.

Operaţiunile economice modifică întotdeauna două posturi de bilanţ. Dacă vrem să arătăm acest lucru cu ajutorul conturilor vom constata:

Scanned with OKEN Scanner

Prima formulă: A + X – X = P, în care cele două posturi sunt de activ, unul cu „+" şi altul „–". În locul celor două posturi de bilanţ se vor folosi două conturi, respectiv un cont de activ cu „+" şi celălalt cont tot de activ cu „–". După regulile de funcţionare a conturilor – contul de activ cu „+" se debitează, iar contul de activ cu „–" se creditează.

A	+	X	=	D
A	–	X	=	C

Făcând acelaşi raţionament pentru următoarele trei formule de modificare a bilanţului se constată următoarele:

$A = P + X - X$

$P + X = C$

$P - X = D$

$A + X = P + X$

$A + X = D$

$P + X = C$

$A - X = P - X$

$A - X = C$

$P - X = D$

Astfel, un cont nu poate funcţiona decât împreună cu alt cont, unul modificându-şi secţiunea din stânga – Debitul, iar celălalt secţiunea din dreapta – Creditul.

Legătura care se stabileşte între două conturi care se modifică în urma unei operaţiuni economice, se numeşte corespondenţa conturilor, iar conturile sunt conturi corespondente.

Corespondenţa conturilor se menţionează sub forma unei egalităţi numită formulă contabilă şi este alcătuită din trei elemente:

1) *contul care se debitează* (deci contul care îşi modifică debitul cu o sumă) şi care se scrie în stânga semnului egal;

Scanned with OKEN Scanner

2) *contul care se creditează* (deci contul care îşi modifică creditul cu aceeaşi sumă) şi care se scrie în dreapta semnului egal;

3) *semnul egal* „=" care se scrie între cele două conturi corespondente.

Stabilirea corespondenţei conturilor şi a formulei contabile, pentru fiecare operaţiune economică se poate face cu ajutorul analizei contabile – un raţionament care presupune parcurgerea următoarelor faze:

- cunoaşterea naturii operaţiunii economice (consum, plată, obţinerea producţiei, livrarea ei etc.);
- stabilirea conturilor afectate, prin modificarea simultană şi cu aceeaşi valoare (adică stabilirea conturilor corespondente pentru operaţiunea economică dată);
- stabilirea felului conturilor (adică „de activ" sau „de pasiv") şi a sensului modificării („+", „–");
- precizarea secţiunii de „debit" şi „credit" în care se va face înregistrarea;
- întocmirea formulei contabile.

Înregistrarea operaţiunilor economice în conturile corespondente, de două ori cu aceeaşi valoare (sumă) – odată în debitul unui cont şi a doua oară în creditul contului corespondent se numeşte **dublă înregistrare** în conturi. Legătura reciprocă între debitul unui cont şi creditul altui cont stabilită cu ocazia înregistrării operaţiilor economice şi financiare în contabilitatea curentă pe baza dublei înregistrări poartă denumirea de corespondenţa conturilor, iar conturile între care se stabileşte o astfel de legătură se numesc conturi corespondente.

În funcţie de modificările pe care le produc operaţiile economice sau financiare în bilanţ, corespondenţa conturilor se poate stabili:

- fie numai între conturi de activ, când modificările se produc doar în

Scanned with OKEN Scanner

activul bilanţului;

- fie numai între conturi de pasiv, când modificările se produc doar în pasivul bilanţului;
- fie între conturi din ambele părţi ale bilanţului, atunci când operaţia economică sau financiară produce modificări concomitent şi cu aceeaşi sumă în ambele părţi ale bilanţului.

Această „lege" a dublei înregistrări în conturi, alături de principiul „egalităţii bilanţiere" stau la baza întregii contabilităţi, motiv pentru care aceasta se numeşte şi „contabilitate în partidă dublă" sau „sistem de contabilitate digrafic".

3.4 Planul de conturi

Contabilitatea foloseşte în activitatea sa un instrument de lucru numit **plan de conturi**.

Planul general de conturi, reprezintă sintaxa întregului mecanism de reprezentare şi calcul al situaţiei patrimoniului şi al rezultatului obţinut. Cu ajutorul planului de conturi sunt stabilite conturile care se vor folosi la înregistrarea operaţiunilor economice pentru a se obţine cele mai reprezentative informaţii necesare conducerii şi controlului întregii activităţii din unitatea economică.

Planul de conturi permite unificarea contabilităţii şi dă acesteia un caracter stabil şi unitar. În planul de conturi, care este o listă, se înscriu, după anumite reguli, toate conturile care se folosesc în contabilitatea unităţii. Conturile se sistematizează în clase de conturi, care cuprind conturi cu acelaşi conţinut economic şi au, de regulă, reguli de funcţionare identice. În planul de conturi, pe lângă denumire, conturile au şi un simbol (format din cifre) şi care uşurează operaţiunile de utilizare.

Scanned with OKEN Scanner

Potrivit „Legii contabilităţii" fost elaborat un plan de conturi general, alcătuit din 9 clase de conturi:

- Clasa 1 Conturi de capitaluri
- Clasa 2 Conturi de imobilizări
- Clasa 3 Conturi de stocuri şi producţie în curs de execuţie
- Clasa 4 Conturi de terţi
- Clasa 5 Conturi de trezorerie
- Clasa 6 Conturi de cheltuieli
- Clasa 7 Conturi de venituri
- Clasa 8 Conturi speciale
- Clasa 9 Conturi interne de gestiune

În România, sistemul contabil general adoptat de entităţile din agricultură prelucrează date la toate activităţile (cultură şi refacere, zootehnie, exploatarea pădurilor, punerea în valoare a masei lemnoase, creşterea şi valorificarea vânatului, salmonicultura etc.) pentru care conducerea entităţii dispune de informaţii numerice, având ca suport documente justificative şi exprimate în etalon bănesc care trebuie să servească prognozării, controlului şi prezentării situaţiilor financiare şi performanţelor acesteia.

Scanned with OKEN Scanner

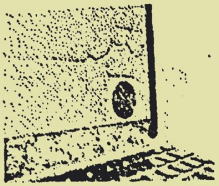

CAPITOLUL 4

BALANŢA DE VERIFICARE

Contabilitatea, ca sursă de informaţii pentru conducerea, organizarea şi desfăşurarea activităţii unei unităţi economice, trebuie să reflecte realitatea. În acest scop, contabilitatea utilizează un instrument propriu de verificare a respectării conceptelor de bază: dubla reprezentare din bilanţ şi dubla înregistrare în conturi, instrument numit – balanţa de verificare.

Balanţa de verificare este un tablou care cuprinde: simbolul şi denumirea conturilor folosite în cursul perioadei de gestiune, soldurile iniţiale, rulajele debitoare şi creditoare şi soldurile finale.

Balanţa de verificare este, practic, un tablou enumerativ al tuturor conturilor din Cartea Mare, care furnizează informaţii în legătură soldurile iniţiale şi finale, rulajele, totalul sumelor, la data întocmirii ei. Ea este un instrument de sinteză a informaţiilor reflectate în conturi la un anumit moment (lună, trimestru, semestru, an).

Conţinutul şi forma de prezentare a balanţelor de verificare poate fi diferit în funcţie de:

a) tipul conturilor pentru care se întocmesc:
- balanţe de verificare ale conturilor sintetice şi
- balanţe de verificare ale conturilor analitice.

b) complexitatea informaţiilor pe care le conţin:
- balanţe de verificare cu o singură egalitate;

Scanned with OKEN Scanner

- balanţe de verificare cu două egalităţi;
- balanţe de verificare cu trei egalităţi;
- balanţe de verificare cu patru egalităţi.

Balanţa de verificare controlează exactitatea înregistrărilor din conturi prin existenţa unor egalităţi valorice, şi anume:

- totalul (suma soldurilor iniţiale debitoare) este egal cu totalul (suma) soldurilor iniţiale creditoare, deoarece aceste totaluri reprezintă activul şi pasivul bilanţului iniţial, care sunt în relaţia

$$A = P$$

$$\sum S.i.d. = \sum S.i.c.$$

Dacă nu există această egalitate valorică, înseamnă că soldurile iniţiale au fost preluate greşit din bilanţ şi se fac corecturile necesare;

- totalul (suma) rulajelor debitoare este egal cu totalul (suma) rulajelor creditoare, ca urmare a dublei înregistrări în conturi:

$$\sum R.d. = \sum R.c.$$

Dacă nu există această egalitate valorică înseamnă că înregistrarea în conturi a fost făcută greşit şi se fac corecturile necesare;

- totalul (suma) soldurilor finale debitoare egal cu totalul (suma) soldurilor finale creditoare, deoarece aceste totaluri reprezintă activul şi pasivul bilanţului final, întocmit tocmai pe baza acestor solduri finale:

$$\sum S.f.d. = \sum S.f.c.$$

Dacă nu există această egalitate valorică înseamnă că soldurile finale au fost greşit calculate şi se refac calculele respective.

Cu toate aceste posibilităţi de îndreptare a diferitelor erori de înregistrare în conturi, balanţa de verificare are această funcţie limitată.

Scanned with OKEN Scanner

Pe lângă această funcţie de bază (funcţie de control), balanţa de verificare mai îndeplineşte şi:

- funcţia de legătură între contul sintetic şi conturile analitice ale acestuia, prin întocmirea balanţelor de verificare analitice;
- funcţia de legătură între conturi şi bilanţ, prin folosirea datelor din balanţă (solduri finale) la întocmirea bilanţului final;
- funcţia de grupare, centralizare a datelor din contabilitate, înregistrate pe o perioadă de timp dată, într–o singură situaţie care furnizează o gamă variată de informaţii economice.

Balanţa de verificare cu două serii de egalităţi, este cea mai simplă balanţă şi cuprinde:

I serie: rulaje debitoare şi creditoare (Rd, Rc);

a II-a serie: solduri finale debitoare şi creditoare (Sfd, Sfc).

De regulă, această balanţă se întocmeşte lunar şi se numeşte balanţă de rulaje.

Balanţa de verificare cu trei serii de egalităţi, este cea mai des folosită şi are, faţă de balanţa cu două serii, o serie de egalităţi în plus – solduri iniţiale debitoare şi creditoare (Sid, Sic).

I serie: Sid şi Sic (solduri iniţiale debitoare şi creditoare);

a II-a serie: Rd şi Rc (rulaje debitoare şi creditoare);

a III-a serie: Sfd şi Sfc (solduri finale debitoare şi creditoare).

Balanţa de verificare cu patru serii de egalităţi are o serie de egalităţi în plus, faţă de cea cu trei serii – sume debitoare şi creditoare (Smd, Smc).

Acestea se calculează:

$$Smd = Sid + Rd$$
$$Smc = Sic + Rc$$

Scanned with OKEN Scanner

I serie: Sid şi Sic (solduri iniţiale debitoare şi creditoare);

a II-a serie: Rd şi Rc (rulaje debitoare şi creditoare);

a III-a serie: Smd şi Smc (sume debitoare şi creditoare);

a IV-a serie: Sfd şi Sfc (solduri finale debitoare şi creditoare).

Balanţa de verificare „şah" şi are avantajul că permite depistarea erorilor strecurate în corespondenţa conturilor.

Balanţa de verificare, aşa cum s–a arătat, se prezintă sub forma unui tabel în care se înscriu în primul rând toate conturile, cu denumirea lor, utilizate în perioada pentru care se întocmeşte.

Apoi se extrag din conturi datele necesare completării primelor două serii, adică soldurile iniţiale debitoare care se înscriu în coloana de debit, soldurile iniţiale creditoare în coloana dc credit, rulajul debitor şi creditor, în coloanele respective.

Se verifică exactitatea datelor, prin însumarea coloanelor şi existenţa egalităţilor arătate, în caz contrar, se caută eroarea şi se corectează.

După care se trece la stabilirea pentru fiecare cont a soldului final (cu ajutorul formulelor arătate) şi înscrierea acestuia în coloana de debit sau credit, după cum este un sold final debitor sau creditor.

Se verifică şi corectitudinea acestor calcule, prin însumarea lor şi existenţa egalităţii valorii totale. În caz contrar se refac calculele până se obţine exactitatea lor.

Simbolul conturilor	Denumirea Conturilor	Solduri initiale		Rulaje		Solduri finale	
		D	C	D	C	D	C

Scanned with OKEN Scanner

Balanţa de verificare este un instrument extrem de util pentru contabil, dcoarece cu ajutorul ei se pot identifica diverse tipuri de greşeli, cum sunt:

Erori de înregistrare în conturi determinate de: nerespectarea principiului dublei înregistrări, nerespectarea egalităţii sumelor debitoare şi creditoare în cadrul formulelor contabile compuse, calculul greşit privind elementele structurale ale contului şi altele.

Erori de întocmire a balanţelor de verificare determinate de: preluarea greşită a informaţiilor din Cartea – Mare, adunarea eronată ale coloanelor din balanţă etc. Pentru a corecta acest tip de erori, se face verificarea egalităţilor specifice balanţelor de verificare, operaţii de punctare, prin repetarea calculelor etc.

Scanned with OKEN Scanner

CAPITOLUL 5

DOCUMENTAREA - PROCEDEU AL METODEI CONTABILITĂŢII

5.1 Noţiunea, importanţa, întocmirea şi prelucrarea documentelor contabile

Unul dintre procedeele metodei contabilităţii este acela al *documentaţiei*, care presupune ca toate operaţiunile economico-financiare care afectează patrimoniul trebuie fundamentate şi justificate prin acte scrise (documente justificative) înainte de înregistrarea în conturi.

Contabilitatea are drept caracteristică – înregistrarea operaţiunilor economice numai dacă sunt înscrise în acte doveditoare, denumite documente de evidenţă.

Documentele de evidenţă sunt deci acte scrise în care se evidenţiază operaţiunile economice în momentul în care se produc, cu scopul de a folosi ca dovadă a efectuării lor.

Documentele justificative stau la dispoziţia acţionarilor, cenzorilor, organelor fiscale şi altor organe de control pentru a se verifica modul de desfăşurare a activităţii, a respectării dispoziţiilor legale referitoare la calculul şi plata impozitelor şi taxelor.

Structura documentelor de evidenţă este particularizată în funcţie de tipul operaţiunii în cauză, dar există câteva elemente obligatorii, şi anume:

- denumirea documentului (exemple: factură, extras de cont, nota de intrare-recepţie, stat de plată a salariilor, bon de consum etc.);

Scanned with OKEN Scanner

- antetul care cuprinde denumirea şi adresa agentului economic care a emis documentul;
- denumirea părţilor care au contribuit la efectuarea operaţiilor consemnate;
- numărul şi data documentului;
- descrierea operaţiilor economico-financiare, uneori cu specificarea bazei actului normativ care a stat la baza înregistrării;
- semnăturile persoanelor care răspund de efectuarea operaţiilor economice, şi ale celor cu funcţii de control financiar preventiv;
- alte elemente care asigură o consemnare completă a operaţiilor în documente.

Condiţiile necesare pentru ca un document contabil să fie considerat valabil sunt următoarele: să fie scris clar şi citeţ, eliminându-se orice controversă sau posibilitate de interpretare, să nu conţină ştersături sau corecturi, să aibă anulate rândurile libere, să fie întocmit în termenul legal, să conţină date exacte şi reale, sumele pentru valori băneşti să fie scrise în cifre şi litere.

5.2 Clasificarea documentelor

În vederea uniformizării şi eliminării de inadvertenţe legate de utilizarea şi completarea documentelor contabile, Ministerul Finanţelor a elaborat Nomenclatorul privind modelele registrelor şi formularelor contabile tipizate, comune pe economie, care nu au regim special, pentru activitatea financiară şi contabilă.

Acest nomenclator prezintă modelele şi instrucţiunile de folosire a documentelor.

Scanned with OKEN Scanner

5.3 *Documente justificative, baza înregistrărilor în contabilitate*

Legea contabilităţii stipulează faptul că orice operaţie patrimonială se consemnează în momentul efectuării ei într-un înscris care stă la baza înregistrărilor în contabilitate, dobândind, astfel, calitatea de document justificativ.

Documentele justificative conţin diverse elemente, care pot fi clasificate în elemente comune şi specifice.

O etapă premergătoare înregistrării în contabilitate este *prelucrarea documentelor* justificative, care presupune sortarea documentelor pe operaţii, cumularea mai multor documente justificative în centralizatoare, verificarea de formă, de fond şi aritmetică.

Urmează *analiza şi contarea* documentelor justificative prin indicarea simbolurilor conturilor debitoare şi creditoare. Înregistrarea se face fie document cu document, fie pe baza unui document centralizator care adiţionează date în mai multe documente justificative al căror conţinut se referă la operaţii de aceeaşi natură şi din aceeaşi perioadă.

Neîntocmirea, întocmirea eronată şi/sau neutilizarea documentelor justificative în conformitate cu normele metodologice se sancţionează conform legii.

Înregistrările în contabilitate se fac cronologic prin înscrierea documentelor în ordinea datei de intrare sau consemnare şi sistematic în registrele de contabilitate.

Registrele contabile, altele decât cele obligatorii prevăzute de art. 21 din Legea contabilităţii nr. 82/1991, editate cu ajutorul tehnicii de calcul, vor fi numerotate, şnuruite, parafate şi înregistrate în evidenţa unităţii.

Scanned with OKEN Scanner

Arhivarea documentelor este obligatorie, conform normelor legale în vigoare. Acestea prevăd însă termene diferite de păstrare a documentelor în arhivă. Astfel, registrele de contabilitate şi documentele justificative trebuie păstrate timp de 10 ani, cu excepţia statelor de plată a salariilor şi a situaţiilor financiare anuale care se păstrează timp de 50 de ani.

În cuprinsul oricărui document emis de către o entitate trebuie să se menţioneze şi elementele prevăzute de legislaţia în domeniu, respectiv forma juridică, codul de identificare fiscală şi capitalul social, după caz.

Documentele care stau la baza înregistrărilor în contabilitate pot dobândi calitatea de document justificativ numai în condiţiile în care furnizează toate informaţiile prevăzute de normele legale în vigoare.

Documentele justificative care stau la baza înregistrărilor în contabilitate angajează răspunderea persoanelor care le-au întocmit, vizat şi aprobat, precum şi a celor care le-au înregistrat in contabilitate.

Documentele justificative provenite din tranzacţii/operaţiuni de cumpărare a unor bunuri de la persoane fizice, pe bază de borderou de achiziţie/carnet de comercializare, pot fi înregistrate în contabilitate numai în cazul în care se face dovada intrării în gestiune a bunurilor respective.

Carnetul de comercializare a produselor din sectorul agricol este reglementat de Legea nr. 145/2014 pentru stabilirea unor măsuri de reglementare a pieţei produselor din sectorul agricol. În cazul în care documentele se referă la cheltuieli pentru prestări de servicii efectuate de persoane fizice impuse pe bază de norme de venit, pentru a fi înregistrate în contabilitate, acestea trebuie să aibă la bază contracte sau convenţii civile, încheiate în acest scop, precum şi documentul prin care se face dovada plăţii.

Documentele financiar-contabile pot fi întocmite şi într-o pentru

Scanned with OKEN Scanner

efectuarea corespunzătoare a înregistrărilor în altă limbă şi altă monedă, dacă acest fapt este prevăzut expres contabilitate, să se respecte următoarele reguli în continuare legea contabilităţii, contabilitatea se ţine în limba română şi în moneda naţională. Contabilitatea operaţiunilor efectuate în valută se ţine atât în moneda naţională, cât şi în valută, potrivit reglementărilor elaborate în acest sens.Prin valută se înţelege altă monedă decât moneda naţională.

În condiţiile în care documentele financiar-contabile (documentele justificative şi documentele contabile) sunt întocmite şi preluate în contabilitate prin utilizarea sistemelor informatice de prelucrare automată a datelor, semnătura nu constituie element obligatoriu. În astfel de situaţii trebuie să se stabilească prin proceduri proprii modalităţi de identificare a persoanelor care au iniţiat, dispus şi aprobat, după caz, efectuarea operaţiunilor respective.

Înscrierea datelor în documente se face cu cerneală, cu pix cu pastă sau prin utilizarea sistemelor informatice de prelucrare automată a datelor, după caz. În documentele financiar-contabile nu sunt admise ştersături, modificări sau alte asemenea procedee, şi nici lăsarea de spaţii libere între operaţiunile înscrise în acestea sau file lipsă.

Erorile se corectează prin tăierea cu o linie a textului sau a cifrei greşite, concomitent înscriindu-se alături textul sau cifra corectă.

Corectarea se face în toate exemplarele documentului şi se confirmă prin semnătura persoanei care a întocmit/corectat documentul, menţionându-se şi data efectuării corecturii.

În cazul documentelor financiar-contabile la care nu se admit corecturi, cum sunt cele pe baza cărora se primeşte, se eliberează sau se justifică numerarul, ori al altor documente pentru care normele de utilizare

Scanned with OKEN Scanner

prevăd asemenea restricţii, documentul întocmit greşit se anulează şi se păstrează sau rămâne în carnetul respectiv.

La corectarea documentului justificativ în care se consemnează operaţii de predare-primire a valorilor materiale şi a mijloacelor fixe este necesară confirmarea, prin semnătură, atât a predătorului, cât şi a primitorului.

Factura este document justificativ care stă la baza înregistrării în contabilitate a operaţiunilor economice.

Reconstituirea documentelor se face pe baza unui „dosar de reconstituire".

Pentru a putea fi înregistrate în contabilitate, operaţiunile economico-financiare trebuie să fie justificate cu documente originale, întocmite sau reconstituite potrivit prezentelor norme: Pentru situaţii în care, prin reglementări speciale, se prevede că documentul original trebuie să fie păstrat la altă entitate, la înregistrarea în contabilitate se utilizează copia documentului respectiv.

Păstrarea documentelor justificative, a registrelor de contabilitate şi a celorlalte documente financiar-contabile se face, după caz, la domiciliul fiscal, la sediul social sau la sediile secundare, pe hârtie sau pe suport electronic. Documentele financiar-contabile care atestă proveniența unor bunuri cu durată de viaţă mai mare de 5 ani se păstrează pe perioada corespunzătoare duratei de viaţă utilă a acestora.

În caz de încetare a activităţii societăţilor, documentele financiar-contabile se păstrează în conformitate cu prevederile Legii societăţilor nr. 31/1990, republicată, cu modificările şi completările ulterioare, sau se predau la arhivele statului, în conformitate cu prevederile legale în materie, după caz.

Scanned with OKEN Scanner

Arhivarea documentelor financiar-contabile în format hârtie se face în conformitate cu prevederile legale şi cu respectarea următoarelor reguli generale: documentele financiar-contabile se pot păstra, în baza unor contracte de prestări de servicii, cu titlu oneros, şi de către operatori economici autorizaţi, potrivit legii, în prestarea de servicii arhivistice. Răspunderea privind păstrarea documentelor financiar – contabile revine administratorului ordonatorului de credite sau altei persoane care are obligaţia gestionării entităţii beneficiare.

5.4 Registrele contabile

Documentele de evidenţă contabilă, denumite în activitatea practică registre contabile, au *caracter obligatoriu* pentru toate unităţile patrimoniale, asigurând înregistrarea cronologică şi sistematică a operaţiilor consemnate în documentele primare.

Ele iau forme diferite: foi volante, registre, fişe, documente informatice legate sub formă de registru, având un conţinut şi structură adecvate scopului pentru care au fost elaborate.

În funcţie de destinaţia sau scopul pentru care se folosesc, distingem: registre pentru evidenţa cronologică, registre pentru evidenţa sistematică, registre combinate.

Registrele pentru evidenţa cronologică asigură înregistrarea operaţiilor economice şi financiare în ordinea datei când au avut loc. Din această categorie fac parte Registrul-jurnal, Registrul-jurnal de încasări şi plăţi, note contabile etc. Registrul-jurnal este un registru obligatoriu, dar în conformitate cu legislaţia actuală, notele de contabilitate nu mai constituie registre obligatorii, deoarece funcţiile acestora sunt preluate de Registrul –

Scanned with OKEN Scanner

jurnal.

Registrele pentru evidenţa sistematică asigură gruparea şi înregistrarea operaţiilor economico-financiare în funcţie de natura acestora, precum şiîn raport de data efectuării lor. Din această categorie menţionăm: Registrul Cartea Mare, Registrul-inventar, fişa de cont pentru operaţii diverse, fişa de cont „maestru – şah".

Registrele combinate se utilizează atât pentru înregistrarea cronologică, cât şi pentru cea sistematică, precum şi pentru evidenţa analitică. În această categorie se încadrează actualele jurnale folosite în cadrul formei de contabilitate pe jurnale.

Legea contabilităţii şi Regulamentul privind aplicarea Legii contabilităţii prevede ca principalele registre care se folosesc sunt: Registrul – jurnal, Registrul – inventar şi Cartea Mare. Asociaţiile familiale şi persoanele fizice autorizate să desfăşoare activităţi independente pot să înregistreze operaţiile patrimoniale numai prin folosirea Registrului-jurnal de încasări şi plăţi.

Contabilitatea analitică se poate ţine fie direct pe aceste jurnale (pentru unele conturi), fie cu ajutorul altor formulare comune (fişa de cont analitic pentru valori materiale, fişa de cont pentru operaţiuni diverse etc.) sau specifice, folosite în acest scop.

Înregistrările în jurnale se fac în mod cronologic în tot cursul lunii (perioadei) sau numai la sfârşitul lunii (perioadei), fie direct pe baza documentelor justificative, fie pe baza documentelor centralizatoare întocmite pentru operaţiunile aferente lunii (perioadei) respective, care sunt consemnate cronologic în acestea.

Scanned with OKEN Scanner

Documente şi registre folosite în ferma agricolă

Documentarea este un procedeu contabil care constă în culegerea şi consemnarea în documente a datelor privitoare la operaţiunile economice care se desfăşoară într–un anumit loc şi în momentul efectuării lor.

Documentele de evidenţă sunt acte scrise în care se înscriu operaţiunile economice, pentru a face dovada efectuării lor şi stau la baza înregistrării în contabilitate.

Documentele se întocmesc pe formulare tipizate şi privesc: activele imobilizate, activele circulante, salariile, pasivele, rezultatele economico–financiare.

Registrele de contabilitate sunt tot instrumente de lucru utilizate în contabilitate pentru gruparea, centralizarea şi sistematizarea informaţiilor cuprinse în documente, referitoare la patrimoniu, activitatea desfăşurată şi rezultatele acesteia.

În ferma agricolă se folosesc documente tipizate pentru înregistrarea operaţiunilor economice şi registre pentru evidenţa operativă a acestora, referitoare la mijloace fixe, terenuri, materiale, obiecte de inventar, produse finite, efective de animale, munca prestată, mijloace băneşti, cheltuieli, venituri şi rezultatele financiare.

Documentele utilizate pentru evidenţa existenţei şi mişcării activelor imobilizate sunt consemnate în *OMEF nr. 3.512/2008*[2]*: registrul* numerelor de inventar, fişa mijlocului fix, bonul de mişcare a mijloacelor fixe,

[2] Ordinul ministrului economiei şi finanţelor nr. 3.512/2008 privind documentele financiar-contabile, publicat în Monitorul Oficial nr. 870 bis din 23 decembrie 2008, cu modificările şi completările ulterioare.

Scanned with OKEN Scanner

procesul-verbal de recepţie, procesul-verbal de recepţie provizorie, procesul-verbal de punere în funcţiune, procesul-verbal de predare-preluare, procesul-verbal de scoatere din funcţiune, lista de inventariere.

Registrul numerelor de inventar este utilizat pentru atribuirea numerelor de inventar activelor fixe de natura mijloacelor fixe existente în instituţie.

Fişa mijlocului fix se utilizează pentru evidenţa analitică a mijloacelor fixe. Documentul se întocmeşte de către compartimentul financiar-contabil într-un singur exemplar. Pentru activele scoase din funcţiune fişele se ţin separat. Se completează pe baza documentelor care atestă mişcarea mijloacelor fixe sau modificarea valorii de intrare a acestora prin modernizări, reevaluări etc.

Bonul de mişcare a mijloacelor fixe se utilizează ca document justificativ de predare-primire a mijloacelor fixe între două locuri de folosinţă ale unităţii (punct de lucru, secţie, birou, sector, brigadă, atelier, alte unităţi subordonate), document de însoţire a mijloacelor fixe pe timpul transportului de la secţia sau subunitatea predătoare la cea primitoare, document justificativ de înregistrare în evidenţa gestionarului la locurile de folosinţă în contabilitate.

Procesul-verbal de recepţie este utilizat ca document de aprobare a recepţiei. Se întocmeşte atunci când intră active care nu necesită montaj, probe tehnologice, iar bunurile se consideră a fi puse în funcţiune la data recepţionării lor. Procesul-verbal se întocmeşte pe baza diverselor documente, în funcţie de modalitatea de intrare a bunului: factură, aviz de însoţire, contract de vânzare-cumpărare, contract de sponsorizare, proiecte şi devize de lucrări etc.

Procesul-verbal de predare-preluare se completează în cazul bu-

Scanned with OKEN Scanner

nurilor intrate prin concesiune, locaţii de gestiune, închiriere, transfer de la alte instituţii fără plată.

Documentele şi evidenţa operativă a materialelor consumabile, obiectelor de inventar şi a produselor

- Comanda
- Factura
- Nota de recepţie şi constatare de diferenţe
- Bon de intrare
- Bon de ieşire
- Bon de consum
- Bon de predare–transfer–restituire
- Fişa consumului de furaje
- Bon de recoltare zilnică
- Jurnalul de mulsori
- Act de cântărire
- Bon de transport
- Dispoziţie de livrare – Aviz de expediere
- Fişa de magazie
- Registrul de materiale
- Situaţia stocurilor
- Registrul de urmărire a realizării bugetului de venituri şi cheltuieli şi a producţiei, în partizile:
  - „Materiale"
  - „Produse finite din producţia proprie, recoltate şi consumate în anul curent"
  - „Producţia şi veniturile"
  - „Livrarea produselor din stocul de la începutul anului"

Documentele şi evidenţa operativă a efectivelor de animale

- Act de fătare
- Act de mutaţia animalelor
- Act de moarte–dispariţie–tăiere a animalelor
- Registrul evoluţiei efectivelor de animale

Scanned with OKEN Scanner

- Registrul de creştere a animalelor tinere
- Registrul pentru evidenţa animalelor adulte de producţie şi reproducţie.

Documentele şi evidenţa operativă privind munca prestată

- Condica de prezenţă
- Foaie colectivă de prezenţă
- Lista de avans chenzinal
- Stat de plată
- Pontajul mecanizatorului
- Pontajul lucrărilor manuale
- Lista de plată
- Proces verbal de recepţie şi cont de lucrări
- Registrul de urmărire a realizării bugetului de venituri şi cheltuieli şi a producţiei, în partizile:
  - „Salarii"
  - „Impozit pe salarii şi asigurări sociale"
  - „Alte cheltuieli cu salariaţii"

Documentele şi evidenţa operativă a mijloacelor băneşti

- Chitanţa
- Cec de numerar
- Dispoziţie de încasare/plată
- Ordin de deplasare
- Registrul de casă

Evidenţa operativă a cheltuielilor, producţiei, veniturilor şi a rezultatelor financiare

- Registrul de urmărire a realizării bugetului de venituri şi cheltuieli şi a producţiei, alcătuit din partizile:
  - „Salarii"
  - „Impozit pe salarii şi asigurări sociale"
  - „Alte cheltuieli cu salariaţii"

Scanned with OKEN Scanner

- „Materiale consumate"
- „Lucrări şi servicii prestate de sectorul de mecanizare"
- „Lucrări şi servicii executate de alte unităţi"
- „Cheltuieli cu irigaţiile"
- „Alte cheltuieli materiale"
- „Produse finite din producţia proprie, recoltate şi consumate în anul curent"
- „Animale tinere cumpărate şi adulte reformate"
- „Cote de cheltuieli primite" (aprovizionare, amortizare)
- „Producţia neterminată"
- „Producţia şi veniturile"
- „Livrarea producţiei din stocul de la începutul anului"

Scanned with OKEN Scanner

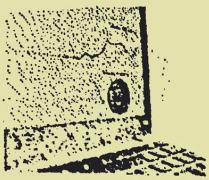

CAPITOLUL 6

CONTABILITATEA PRINCIPALELOR CATEGORII ECONOMICE

6.1 Contabilitatea capitalurilor

Indiferent de tipul sau forma juridică, înfiinţarea unei unităţi patrimoniale necesită existenţa unei anumite sume iniţiale, numită **capital**, cu ajutorul căruia acesta îşi începe activitatea. Acesta reprezintă o sursă stabilă şi permanentă de formare şi finanţare a activului, care exprimă obligaţia unităţii patrimoniale faţă de cei care participă la constituirea capitalului, indiferent că sunt persoane fizice sau juridice.

În funcţie de criteriul de provenienţă, capitalurile întreprinderii se pot structura astfel:

a) Capitaluri proprii

Reprezintă echivalentul aporturilor de capital aduse de întreprinzătorul individual, asociaţi sau acţionari, la constituirea întreprinderii, şi aparţine de drept acestora.

În structura capitalului propriu se includ următoarele elemente:

- capital social subscris, vărsat şi nevărsat;
- prime legate de capital;
- rezerve (legale, statutare sau contractuale, alte rezerve);
- rezultatul exerciţiului;
- rezultatul reportat din exerciţiile financiare precedente.

Capitalul propriu se formează iniţial din aporturi în bani şi în natură,

Scanned with OKEN Scanner

sub forma diferitelor categorii de active imobilizate sau de active circulante aduse de către asociaţi sau acţionari.

b) Provizioane pentru riscuri şi cheltuieli

Reprezintă rezerve constituite la sfârşitul fiecărui exerciţiu, pe seama cheltuielilor, cu scopul acoperirii unor cheltuieli generate de riscuri şi pierderi posibile şi reversibile care s-ar putea produce în exerciţiul următor.

c) Capitaluri atrase

Reprezintă partea din capitalul împrumutat care provine de la terţe per soane în raport cu întreprinderea şi care este rambursabil la un anumit termen (lung – peste un an sau scurt – sub un an) şi pentru care, de regulă, se plătesc dobânzi.

În structura capitalului străin se cuprind următoarele elemente:

- împrumuturi din emisiunea de obligaţiuni;
- credite bancare pe termen lung;
- datorii legate de imobilizările financiare;
- alte împrumuturi şi datorii;
- dobânzi aferente împrumuturilor şi datoriilor asimilate.

Capitalul propriu împreună cu capitalul atras pe termen lung formează *capitalul permanent.* Capitalul social este fracţionat în părţi egale, numite *acţiuni* în cazul societăţilor de capitaluri şi *părţi sociale* în cazul societăţilor de persoane.

Persoanele care cumpără acţiuni se numesc ***acţionari,*** iar cei care cumpără părţi sociale se numesc ***asociaţi.***

Aceştia primesc anual, în cazul în care firma înregistrează beneficii, o cotă parte din profit, numită ***dividend,*** pentru capitalul investit în cadrul unităţii. Valoarea dividendelor se stabileşte la finele exerciţiului financiar, în funcţie de mărimea profitului şi de politica firmei (cointeresare a acţiona-

Scanned with OKEN Scanner

rilor/asociaţilor sau reinvestire a profitului).

La înfiinţarea unei societăţi comerciale au loc următoarele operaţii economico-financiare:

- efectuarea *cheltuielilor de constituire* de către iniţiatorii societăţii comerciale (fondatori). Acestea cuprind: cheltuieli de înmatriculare a societăţii la Registrul Comerţului, cheltuieli cu editarea acţiunilor, cheltuieli de publicitate etc.;
- *subscrierea capitalului* este acea operaţie prin care subscriptorul declară şi semnează pentru suma de bani şi valoarea bunurilor cu care seangajează să participe la constituirea unei societăţi comerciale;
- *aportul* în natură trebuie depus integral la societate în momentul constituirii, iar aportul în bani, o parte din acesta se poate depune la data constituirii societăţii, iar cealaltă parte poate fi depusă ulterior, într-un interval detimp care să nu depăşească un an;
- *vărsarea capitalului* este operaţiunea de depunere la societate a aporturilor în bani şi în natură subscrise.

Pentru evidenţierea acţiunilor subscrise şi a aportului în bani şi în natură, precum şi a altor operaţii economice legate de formarea capitalului se utilizeazăconturile: 101 „Capital", 456 „Decontări cu acţionari/asociaţi privind capitalul"şi alte conturi de mijloace materiale şi băneşti.

Contul 1011 „Capital subscris nevărsat" reflectă procesul de subscriere a capitalului. După conţinutul economic este un cont de capitaluri proprii,iar după funcţia contabilă este un cont de pasiv.

Contul 1012 „Capital subscris vărsat" reflectă procesul de depunere unor aporturi în numerar sau/şi în natură de către acţionari/asociaţi.

După conţinutul economic este un cont de capitaluri proprii, iar după funcţia contabilă, un cont de pasiv.

Scanned with OKEN Scanner

Contul 456 „Decontări cu asociaţii privind capitalul" reflectă relaţiile unităţii patrimoniale cu proprietarii, înregistrând şi controlând aporturile subscrise de asociaţi şi acţionari pentru constituirea şi creşterea capitalului social sau relaţiile generate de retragerea unor aporturi.

Contabilitatea creditelor bancare pe termen lung şi mediu

Creditele pe termen lung şi mediu sunt o componentă a capitalurilor permanente şi reprezintă o sursă de finanţare cu caracter durabil. Pentru înregistrare se foloseşte contul 162 „Credite bancare pe termen lung şi mediu" un cont de pasiv care se creditează cu valoarea creditului contractat; şi se debitează cu sumele rambursate.Soldul creditor reprezintă creditele bancare neajunse la scadenţă.

Contabilitatea rezultatelor economic – financiare

Rezultatelc economic – financiare ale activităţii desfăşurate de o unitate economică într-o perioadă de timp sunt reprezentate de profit sau pierderi şi se determină la sfârşitul exerciţiului financiar, ca diferenţă între totalul veniturilor realizate şi totalul cheltuielilor aferente.

Evidenţa rezultatelor se ţine cu ajutorul contului 121 „Profit şi pierdere" şi 129 „Repartizarea profitului".

Contul 121 „Profit şi pierdere" este un cont bifuncţional şi preia la sfârşitul fiecărei luni în debit soldurile debitoare ale conturilor de cheltuieli, iar în credit soldurile creditoare ale conturilor de venituri. Soldul creditor reprezintă profitul realizat iar soldul debitor arată pierderea înregistrată.

Contul 129 „Repartizarea profitului" este un cont de activ care se debitează cu repartizarea profitului pe diverse destinaţii (mărirea capitalului social, rezerve etc.) şi se creditează cu profitul net repartizat.Soldul debitor reprezintă repartizările din profit efectuate în cursul anului

Scanned with OKEN Scanner

6.2 Contabilitatea activelor imobilizate

6.2.1 Generalităţi

Activele imobilizate sunt activele unei întreprinderi destinate utilizării pe o perioadă îndelungată în activitatea acesteia.

Conturile de imobilizări reflectă bunurile sau valorile destinate să servească activitatea unităţii patrimoniale pe o perioadă mai îndelungată. Se caracterizează prin faptul că nu se consumă la prima utilizare, participă la mai multe cicluri de exploatare şi îşi transmit treptat valoarea asupra bunurilor, lucrărilor sau serviciilor la a căror realizare au contribuit.

Putem vorbi de:

a) Imobilizări necorporale: sunt reprezentate de acele valori şi drepturi ce se utilizează pe o perioadă mai mare de 1 an, contribuind direct sau indirect la profitul întreprinderii. Caracteristica de bază a acestora este dată de faptul că nu îmbracă o formă concret material;

b) Imobilizările corporale sunt acele bunuri materiale deţinute de o unitate patrimonială pentru a fi utilizate în producţia de bunuri sau prestarea de servicii;

c) Imobilizările financiare sunt reprezentate de acele investiţii financiare făcute de o întreprindere în patrimoniul altor unităţi pe o perioadă mai mare de 1 an şi care aduc investitorului profituri sub formă de dividend sau dobândă;

d) Imobilizările în curs (neterminate) îmbracă forma lucrărilor de investiţii neterminate la sfârşitul exerciţiului.

Activele imobilizate sunt bunurile şi valorile mobile şi imobile, materiale sau nemateriale de folosinţă îndelungată caracterizate prin

Scanned with OKEN Scanner

următoarele însuşiri:

- perioada lor de utilizare este, de regulă, mai mare de un an;
- nu se consumă şi nu se înlocuiesc la prima utilizare, ele participând la mai multe cicluri de exploatare;
- nu-şi schimbă forma pe parcursul utilizării acestora;
- îşi transmit valoarea treptat asupra bunurilor realizate;
- nu sunt destinate comercializării;
- au o valoare de intrare mai mare decât limita stabilită de lege (în prezent aceasta este de 1.800 lei, în conformitate cu H.G. nr. 105 din 31 ianuarie 2007 privind stabilirea valorii de intrare a mijloacelor fixe).

În funcţie de natura lor, activele imobilizate pot fi împărţite în: imobilizări necorporale, imobilizări corporale şi imobilizări financiare, precum şi imobilizări în curs pentru primele două categorii.

Imobilizările necorporale cuprind următoarele categorii cărora le sunt ataşate şi conturi specifice pentru evidenţa, calculul şi controlul lor: cheltuieli de constituire, cheltuieli de dezvoltare, concesiuni, brevete, licenţe, mărci comerciale şi alte drepturi şi valori similare, fond comercial, alte imobilizări necorporale.

Imobilizările corporale sunt, active nemonetare cu substanţă materială identificabile distinct, aflate durabil în întreprindere, participante la mai multe procese şi perioade de activitate, deţinute şi controlate pentru producţia de bunuri, prestarea de servicii, activităţi administrative sau închiriere la terţi. Structurile de imobilizări corporale sunt: terenuri, construcţii, instalaţii termice, mijloace de transport, animale şi plantaţii, mobilier, aparatură birotică, echipamente de protecţie a valorilor umane şi materiale şi alte active corporale.

Scanned with OKEN Scanner

Imobilizările financiare reprezintă titluri de valoare financiară investite de o întreprindere în patrimoniul altei societăţi cu intenţia de a le deţine durabil (mai mult de un an) sau cele pe care nu le poate înstrăina pe parcursul unui an, cât şi creanţele faţă de alte întreprinderi cu durată mai mare de un an.

Imobilizările în curs de execuţie reprezintă valorile cu sau fără substanţă materială care la finele unei perioade de gestiune nu sunt terminate fizic nu au fost supuse proceselor de control, verificare, recepţie, probe etc. saupentru care nu s-a întocmit documentaţia legală necesară pentru a fi considerate şi încadrate în categoriile de imobilizări corporale sau necorporale. Tot aici se cuprind şi avansurile acordate furnizorilor pentru imobilizări corporale şi necorporale.

6.2.2 Amortizarea imobilizărilor

În timp, pe parcursul existenţei şi utilizării lor, imobilizările corporale şi necorporale îşi pierd treptat din valoarea lor ca urmare a folosirii lor în procesul de producţie, a acţiunii agenţilor naturali, a progresului tehnic.

Această depreciere poartă numele de uzură şi în funcţie de cauzele care o produc poate fi:

uzură *fizică* - generată de funcţionarea tehnică şi mecanică, precum şi de influenţa factorilor naturali;

uzură *morală* – cauzată de evoluţia rapidă a tehnicii, de apariţia unor imobilizări mai performante.

Amortizarea reprezintă constatarea şi consemnarea pierderii definitive abeneficiilor economice asociate activelor imobilizate. Există şi deprecieri temporare ale activelor imobilizate, pentru care se constituie provizioane (reduceri) privind deprecierea, conform principiului prudenţei prezentat într-

Scanned with OKEN Scanner

un capitol anterior.

În contabilitate, amortizarea reprezintă o cheltuială care afectează rezultatul exerciţiului, dar şi un element rectificativ al valorii contabile, prin care se determină valoarea contabilă netă a imobilizărilor amortizabile, care se înscrie în bilanţ.

Amortizarea imobilizărilor se calculează şi se include în planul anual de amortizare, începând cu luna următoare recepţionării şi până la recuperarea integrală a valorii de intrare.

Sunt supuse amortizării imobilizările necorporale şi corporale cu excepţia terenurilor, lacurilor, bălţilor şi iazurilor, pe care nu s-au făcut investiţii pentru amenajare.

Valoarea amortizării se calculează în funcţie de trei elemente: valoarea contabilă (de intrare), durata normală de utilizare (durata de viaţă utilă) şi metoda de amortizare aleasă.

Durata de viaţă utilă constă în „perioada pe parcursul căreia se estimează că întreprinderea va utiliza activul supus amortizării, precum şi numărul unităţilor de produse sau al unor unităţi similare estimate a fi obţinute prin folosirea activului respectiv".

Durata normală de utilizare este de regulă mai redusă decât durata de viaţă fizică a activului respectiv. În România aceste durate sunt stabilite prin Hotărâre de Guvern şi sunt revizuite periodic, ele aflându-se în „Catalogul privind duratele normale de funcţionare şi clasificarea mijloacelor fixe".

Există trei metode de amortizare a imobilizărilor: liniară, degresivă şi accelerată.

a) **Amortizarea liniară (contabilă)** – presupune repartizarea uniformă în părţi egale a valorii de intrare a imobilizărilor asupra cheltuielilor de exploatare, pe toată durata normală de utilizare. Valoarea amortizării liniare

Scanned with OKEN Scanner

se stabileşte prin aplicarea cotei anuale de amortizare la valoarea de intrare a imobilizării. Cota procentuală anuală (cota liniară de amortizare) se stabileşte proporţional, ţinând cont de numărul de ani de funcţionare a activului imobilizat.Amortizarea liniară reprezintă modalitatea clasică, fiind cea mai simplă de folosit, însă nu ţine cont de influenţa uzurii morale, care duce la înlocuirea activelor într-un interval de timp mai scurt.

b) **Amortizarea degresivă (fiscală)** – presupune repartizarea neuniformă a cote-părţi din valoarea de intrare a imobilizărilor, asupra cheltuielilor de exploatare pe durata normală de utilizare. Aceasta metodă constă în stabilirea unei valori a amortizării anuale mai mare în primii ani, considerând că randamentul imobilizărilor este mai mare în această perioadă, amortizarea devenind mai mică în ultimii ani. Conform Codului fiscal în vigoare, utilizarea acestei metode presupune calcularea cotei de amortizare degresive prin multiplicarea cotei de amortizare liniară cu unul din următorii coeficienţi:

1,5 – dacă durata normală de utilizare este între 2 şi 5 ani (inclusiv 5);

2 – dacă durata normală de utilizare este cuprinsă între 5 şi 10 ani;

2,5 – dacă durata normală de utilizare este mai mare de 10 ani.

„În contextul aplicării normelor contabile internaţionale, stabilirea coeficienţilor nu se va mai face prin norme fiscale, ci de către managementul fiecărei societăţi".

Cota degresivă se aplică de fiecare dată la valoarea rămasă neamortizată, având astfel amortizări anuale descrescătoare. În primul an se aplică cota degresivă la valoarea de intrare a imobilizărilor, rezultând amortizarea pentru primul an. Pentru următorii ani se aplică cota degresivă la valoarea rămasă până în anul când suma astfel obţinută este egală cu sau mai mică decât suma obţinută prin împărţirea valorii rămase la numărul de

Scanned with OKEN Scanner

ani rămaşi. Din acel an şi până la ultimul se va înregistra amortizarea calculată liniar.

c) **Amortizarea accelerată** – constă în includerea în primul an de funcţionare, în cheltuielile de exploatare, până la 50% din valoarea de intrare a activului imobilizat. Amortizările anuale pentru exerciţiile următoare se calculează după regimul liniar prin împărţirea valorii rămase la numărul de ani de utilizare rămaşi.

6.2.3 Documentele folosite în evidenţa imobilizărilor

1. *Registrul numerelor de inventar* serveşte la atribuirea numerelor de inventar mijloacelor fixe existente în întreprindere, în vederea identificării lor. Registrul se ţine pe grupe de mijloace fixe (clădiri; construcţii speciale; maşini; utilaje şi instalaţii de lucru etc.), astfel încât prima cifră a numărului de inventar să conducă la identificarea grupei. Numărul de inventar atribuit mijlocului fix este înregistrat în documentele contabile şi inscripţionat pe activul în cauză, pentru identificare. Se întocmeşte la compartimentul financiar-contabil şi nu circulă în întreprindere, fiind document de înregistrare contabilă.

2. *Fişa mijlocului fix* se foloseşte pentru evidenţa analitică a mijloacelor fixe. Ea se întocmeşte la compartimentul financiar-contabil, pentru fiecare mijloc fix sau pentru mai multe mijloace fixe de acelaşi fel şi de aceeaşi valoare, care au aceleaşi cote de amortizare şi sunt puse în funcţiune în aceeaşi lună. Fişa se completează pe baza documentelor justificative privind mişcarea mijloacelor fixe (Bon de mişcare a mijloacelor fixe) sau modificarea valorii de inventar prin modernizări, completări sau reevaluări (procese-verbale). Fişa mijlocului fix nu circulă în întreprindere, rămânând la compartimentul financiar-contabil. Pe faţa documentului sunt

Scanned with OKEN Scanner

înscrise date de identificare şi caracterizare a mijlocului fix, în timp ce pe verso există coloane prin care se reflectă, cantitativ şi valoric, mişcările mijlocului fix respectiv.

3. Bonul de mişcare a mijloacelor fixe serveşte ca document justificativ de predare-primire între două locuri de folosinţă distincte, fiind, practic, un document de însoţire pe timpul transportului de la un loc de folosinţă la altul precum şi de înregistrare a mijlocului fix la locurile de folosinţă şi în contabilitate. Datorită complexităţii tehnice a anumitor mijloace fixe, la data intrării lor în patrimoniu sunt necesare diverse intervenţii de natură tehnologică până la momentul în care ele devin operaţionale. Aceste operaţiuni sunt consemnate în *procese-verbale* după cum urmează:

a) proces-verbal de recepţie; se întocmeşte pentru mijloacele fixe care nu necesită montaj şi nici probe tehnologice (mijloace transport, utilaje);

b) proces-verbal de recepţie provizoriu; se întocmeşte pentru mijloace fixe care necesită montaj dar nu necesită probe tehnologice (clădiri, construcţii speciale);

c) proces-verbal de punere în funcţiune; se întocmeşte pentru mijloacele care necesită montaj şi probe tehnologice.

Aceste procese-verbale servesc la înregistrarea în evidenţa operativă şi contabilă. La încheierea duratei de viaţă utilă, mijloacele fixe se scot din funcţiune, ocazie cu care se întocmeşte *Procesul-verbal de scoatere din funcţiune a mijlocului fix.*

Scanned with OKEN Scanner

6.2.4 Contabilitatea imobilizărilor necorporale

a) **Cheltuieli de constituire** sunt reprezentate de cheltuieli efectuate la înfiinţare sau cu ocazia dezvoltării unităţilor patrimoniale (cum sunt taxele, cheltuielile de înscriere şi înmatriculare, cheltuieli de publicitate şi prospectare a pieţei şi alte cheltuieli similare aferente înfiinţării sau extinderii acţiunii.

Aceste cheltuieli se amortizează într-o perioadă de maximum 5 ani. Se foloseşte contul 201 „Cheltuieli de constituire" este cont de activ care: se debitează cu valoarea cheltuielilor ocazionate de înfiinţarea sau modificarea activităţii si se creditează cu cheltuielile de constituire amortizate integral. Soldul debitor arată valoarea cheltuielilor neamortizate.

b) **Cheltuieli de dezvoltare** includ acele cheltuieli efectuate pentru realizarea unor lucrări sau obiective de cercetare care asigură garanţia realizării eficienţei scontate.

c) Concesiuni, brevete, licenţe, mărci comerciale

Concesiunea – este contractul prin care o parte numită *concedent* cedează, contra plată, unei alte părţi numită *concesionar*, pe o perioadă determinată, dreptul de exploatare a unor bunuri.

Brevetul – este titlul eliberat de o instituţie de stat competentă, prin care se confirmă caracterul de invenţie. *Licenţa este un contract prin care posesorul unui brevet de invenţie cedează altei persoane fizice, juridice, dreptul de a utiliza total sau parţial, în schimbul unei sume de bani, brevetul său.* Alte drepturi sunt know-how-ul, mărcile de fabrică, mărcile de comerţ, drepturile de proprietate industrială şi intelectuală (drepturi de autor, traducător).

Scanned with OKEN Scanner

d) **Fond comercial** reprezintă partea din fondul de comerţ care nu este cuprinsă în celelalte elemente ale patrimoniului, dar care contribuie la menţinerea sau dezvoltarea potenţialului activităţii cum sunt clientela, vadul, reputaţia.

Alte imobilizări necorporale se referă la programele informatice create de unitate sau cumpărate de la terţi. Programele informatice se amortizează pe o durată de mai puţin de 5 ani.

6.2.5 Contabilitatea imobilizărilor corporale

Reflectarea în contabilitate a construcţiilor se realizează cu ajutorul contului 212 „**Construcţii**". Este un cont de activ care înregistrează în ***debit***, valoarea construcţiilor achiziţionate, realizate din producţie proprie aduse, ca aport la capital şi în ***credit***, valoarea construcţiilor cedate sau scoase din evidenţă a celor distruse de calamităţi etc.Soldul debitor reprezintă valoarea construcţiilor existente.

Cu ajutorul contului 213 „**Instalaţii tehnice, mijloace de transport, animale şi plantaţii**" se ţine evidenţa existenţei şi modificărilor intervenite în valoarea instalaţiilor tehnice a mijloacelor de transport, animalelor de reproducţie şi de muncă şi a plantaţiilor. Este un cont de activ şi are aceeaşi funcţiune ca a contului 212.

Contul de activ 214 „**Mobilier, aparatură birotică, echipamente de protecţie**", ţine evidenţa tuturor acestor elemente.

6.2.6 Contabilitatea activelor biologice

In planul de conturi valabil din 2015 a fost introdus contul 217 Active biologice productive care vine sa inlocuiasca vechiul cont 2134

Scanned with OKEN Scanner

Animale si plantatii. În categoria imobilizărilor corporale se urmăresc distinct activele biologice productive.

Activele biologice productive sunt orice active, altele decât activele biologice de natura stocurilor; de exemplu, animalele de lapte, viţa-de-vie, pomii fructiferi şi copacii din care se obţine lemn de foc, dar care nu sunt tăiaţi. Activele biologice productive nu sunt produse agricole ci, mai degrabă, sunt active autoregeneratoare. Un activ biologic este un animal viu sau o plantă vie.

O entitate recunoaşte un activ biologic dacă şi numai dacă:

a) entitatea controlează activul ca rezultat al evenimentelor trecute;

b) este probabil ca beneficiile economice viitoare asociate activului să revină entităţii;

c) valoarea justă sau costul activului poate fi evaluat(ă) în mod credibil.

În activitatea agricolă, controlul poate fi evidenţiat, de exemplu, prin dreptul de proprietate asupra vitelor sau prin însemnarea ori marcarea vitelor în alt mod în momentul achiziţiei, naşterii sau înţărcării. Beneficiile viitoare sunt estimate, în mod normal, prin evaluarea caracteristicilor fizice semnificative aferente acestora.

Activele biologice sunt adesea ataşate fizic de terenul pe care se află (de exemplu, copacii dintr-o plantaţie forestieră). Este posibil ca pentru activele biologice care sunt ataşate de teren să nu existe o piaţă separată, dar să existe o piaţă activă pentru activele combinate, adică pentru activele biologice, terenul viran şi amenajările acestuia, considerate ca un întreg. O entitate poate să utilizeze informaţii referitoare la activele combinate pentru a evalua valoarea justă a activelor biologice.

Contul 217 „Active biologice productive" este un cont de activ.

Scanned with OKEN Scanner

În debitul contului 217 „Active biologice productive" se înregistrează valoarea activelor biologice productive achiziţionate sau realizate din producţie proprie (404, 231);

– valoarea activelor biologice productive primite prin subvenţii pentru investiţii, cu titlu gratuit sau constatate plus la inventar (475);

– valoarea activelor biologice productive achiziţionate de la entităţi afiliate sau de la entităţi asociate şi entităţi controlate în comun (451, 453);

– creşterea faţă de valoarea contabilă netă, rezultată din reevaluarea activelor biologice productive, dacă nu a existat o descreştere anterioară recunoscută ca o cheltuială aferentă imobilizării corporale reevaluate (105);

– creşterea faţă de valoarea contabilă netă, rezultată din reevaluarea activelor biologice productive, recunoscută ca venit care să compenseze cheltuiala cu descreşterea, recunoscută anterior la acel activ (755).

În creditul contului 217 „Active biologice productive" se înregistrează:

– valoarea neamortizată a activelor biologice productive scoase din evidenţă (658);

– amortizarea activelor biologice productive scoase din evidenţă (281);

– descreşterile faţă de valoarea contabilă netă, rezultate din reevaluarea activelor biologice productive, în limita soldului creditor al rezervei din reevaluare (105);

– valoarea descreşterii rezultate din reevaluarea activelor biologice productive, recunoscută ca o cheltuială cu întreaga valoare a deprecierii, atunci când în rezerva din reevaluare nu este înregistrată o sumă referitoare la acel activ (655).

Soldul contului reprezintă valoarea activelor biologice productive existente.

Scanned with OKEN Scanner

6.3 Generalităţi privind activele circulante

Unităţile economice au în patrimoniu său o altă categorie distinctă de valori economice denumită **active circulante materiale.** Activele circulante materiale asigură continuarea proceselor de aprovizionare, de producţie şi de desfacere şi permit obţinerea de bunuri care pot fi valorificate sau pot fi consumate. Aceste elemente patrimoniale sunt numeroase şi variate şi se prezintă sub formă de: materii prime, materiale consumabile, obiecte de inventar, produse, animale şi păsări, mărfuri şi ambalaje.

O caracteristică specifică stocurilor spre deosebire de celelalte categorii de bunuri aflate în întreprindere este aceea că stocurile şi producţia în curs de execuţie se consumă la prima lor utilizare în procesul de producţie şi trebuie înlocuite cu exemplare noi de acelaşi fel, deci ele intră şi ies în şi din patrimoniu în mod continuu, în cadrul fiecărui ciclu de exploatare, care nu poate fi mai mare de un an.

După *apartenenţa la patrimoniu*, stocurile se clasifică în:

- stocuri ce aparţin unităţii patrimoniale şi care se găsesc fie în incinta unităţii, fie se află temporar la terţi (în custodie, în consignaţie, pentru prelucrare sau reparare);
- stocuri ce nu aparţin unităţii patrimoniale, dar care se găsesc în depozitele acesteia, aduse de terţi pentru vânzare în consignaţie, prelucrare sau reparare.

După *sursa de proveniență*, stocurile sunt:

- stocuri cumpărate - provenite din achiziţii de la terţi;
- stocuri fabricate - provenite din producţia proprie.

Scanned with OKEN Scanner

Materiile prime se folosesc pentru obţinerea produselor şi se regăsesc în produsul finit în totalitate sau parţial, în forma iniţială sau transformată.

Materialele consumabile iau parte la procesul de producţie şi, de regulă, nu se regăsesc în produsul finit. Acestea se prezintă sub formă de materiale auxiliare, seminţe şi material de plantat, furaje şi aşternut, îngrăşăminte chimice şi naturale, substanţe de combatere a bolilor şi dăunătorilor, combustibili, piese de schimb pentru mijloace fixe, materiale pentru ambalat etc.

Obiectele de inventar sunt bunuri cu valoare individuală mai mică decât limita prevăzută de lege pentru a fi considerate mijloace fixe indiferent de durata lor de folosire sau au o durată mai mică de un an, indiferent de valoarea individuală. Sunt reprezentate de echipamente de lucru şi de protecţie, îmbrăcăminte specială, aparate de măsură şi control, matriţe şi alte obiecte.

Produsele sunt reprezentate de *semifabricate* (acele produse care nu au trecut toate fazele de prelucrare determinate de procesul tehnologic şi care sunt trecute, spre terminare, altor subunităţi sau chiar altor unităţi de producţie), *produse finite* (acele produse care au parcurs toate fazele procesului de fabricaţie şi pot fi valorificate ca atare) şi *produse reziduale* sub formă de rebuturi şi deşeuri.

Animalele şi păsările sunt reprezentate de următoarele categorii:

- animalele adulte de producţie şi reproducţie;
- animalele născute şi cele tinere crescute şi puse la îngrăşat;
- păsările puse la îngrăşat;
- coloniile de albine.

Scanned with OKEN Scanner

Mărfurile sunt bunuri achiziţionate de unitate în vederea revânzării lor.

Ambalajele sunt bunuri necesare transportului de materii prime, materiale, produse, mărfuri sau depozitării acestora. Se pot procura prin cumpărare sau producţie proprie. Ca şi obiectele de inventar se folosesc la mai multe circuite economice.

6.3.1 Evaluarea stocurilor

Evaluarea stocurilor se bazează pe principiul costului istoric, ceea ce implică recunoaşterea stocurilor în contabilitate la costul de achiziţie sau la costul de fabricaţie. Se pot identifica patru momente ale evaluării stocurilor: cu ocazia achiziţiei sau producţiei (prima recunoaştere în contabilitate), la inventariere, la întocmirea bilanţului şi cu ocazia vânzării sau consumului (încetarea recunoaşterii în contabilitate).

Cu ocazia primei recunoaşteri în contabilitate, stocurile achiziţionate cu titlu oneros sunt evaluate la cost de achiziţie, iar stocurile fabricate sunt evaluate la cost de producţie. Prin convenţie, preţul este expresia monetară a valorii unei tranzacţii, iar costul o sumă de cheltuieli identificate, calculate sau repartizate în raport cu un criteriu precizat, cunoscut, determinat.

Cu ocazia inventarierii generale, stocurile se evaluează la valoarea de piaţă. În bilanţ stocurile sunt evaluate la minimum dintre cost şi valoarea de piaţă. La vânzare sau consum, adică la încetarea recunoaşterii în contabilitate, stocurile pot fi evaluate folosind una din următoarele metode: primul intrat-primul ieşit (FIFO), ultimul intrat-primul ieşit (LIFO), costul mediu ponderat (CMP). Evidenţa analitică a stocurilor se poate ţine cantitativ-valoric, pe grupe şi sortimente, operativ pe locuri sau centre de responsabilitate sau global valoric, în funcţie de necesităţile de informaţii pentru decizie şi control.

Scanned with OKEN Scanner

Evaluarea activelor circulante materiale se face la intrarea în patrimoniu şi la ieşirea din patrimoniu.

La intrarea în patrimoniu evaluarea se face la costul de achiziţie (format din: preţul de cumpărare, taxele plătite, cheltuielile de transport, de aprovizionare etc.) pentru cele achiziţionate din afara unităţii şi la costul de producţie pentru cele obţinute din producţie proprie.

La ieşirea din patrimoniu evaluarea se face prin calcularea unui cost mediu ponderat sau costul primei intrări – primei ieşiri.

Contabilitatea stocurilor se ţine cantitativ şi valoric sau numai valoric prin folosirea: inventarului permanent sau inventarului intermitent.

În condiţiile folosirii inventarului permanent, în contabilitate se înregistrează toate operaţiunile de intrare şi ieşire, ceea ce permite stabilirea şi cunoaşterea în orice moment a stocurilor, atât cantitativ, cât şi valoric.

Metoda inventarului permanent de organizare a contabilităţii stocurilor, constă în faptul că, în cursul perioadei de gestiune, mişcările de stocuri se contabilizează prin debitarea şi creditarea conturilor de stocuri, stabilindu-se de fiecare dată stocul nou, având astfel în permanenţă informaţia privitoare la existenţa stocului. Din sondaje sau inventarieri periodice se descoperă diferenţele sub formă de plusuri sau minusuri, corectându-se stocul şi respectiv soldul contabil, oferindu-se astfel şi un control permanent al stocurilor. Această metodă este folosită în majoritatea unităţilor patrimoniale şi este obligatorie în unităţile mari, ea asigurând un control strict asupra gestiunii stocurilor.

Inventarul intermitent constă în stabilirea ieşirilor şi înregistrarea lor în contabilitate pe baza inventarierii stocurilor la sfârşitul perioadei. În acest caz, ieşirile se determină ca diferenţă între valoarea stocului iniţial plus valoarea intrărilor şi valoarea stocului final determinat pe baza inventarierii.

Scanned with OKEN Scanner

Metoda inventarului intermitent de organizare a contabilităţii stocurilor, constă în faptul că, în cursul perioadei de gestiune, mişcările de stoc (intrări – ieşiri) nu se înregistrează prin conturile de stoc, ci prin conturile de cheltuieli. La sfârşitul perioadei de gestiune, pe baza inventarului faptic, se compară şi se regularizează stocul din inventar cu cel contabil (scriptic).

6.3.2 Contabilitatea stocurilor

Pentru reflectarea contabilă a existenţei, procurării şi utilizării stocurilor de materii prime se utilizează contul **Materii prime 301.** Din punct de vedere al funcţiei economice, este un cont de active circulante, iar funcţia contabilă este de activ. Se *debitează* cu intrările de materii prime, provenind din: achiziţii de la furnizori, aport la capital în natură, donaţii, plusuri cantitative la inventariere. Se *creditează* cu ieşirile de materii prime, în funcţie de destinaţia şi modul de utilizare a acestora: consum tehnologic de fabricaţie, vânzare la terţi, fără a fi prelucrate, minusuri cantitative la inventariere. *Soldul* este debitor şi reflectă valoarea la cost de achiziţie a materiilor prime existente în stoc, calculată la un moment dat, cantitativ sau valoric.

Contabilitatea materialelor consumabile se realizează cu ajutorul contului 302 **„Materiale consumabile"** care este un cont de activ care se *debitează* cu valoarea stocurilor de materiale consumabile intrate în evidenţă prin cumpărare de la furnizori, ca aport la capital, din producţie proprie sau constatate plus la inventar;

Se creditează cu valoarea stocurilor de materiale consumabile ieşite din evidenţă pentru consum sau alte destinaţii.Soldul debitor reprezintă valoarea stocului de materiale consumabile existent în unitate la un moment dat.

Scanned with OKEN Scanner

Contul *Materiale de natura obiectelor de inventar* funcţionează pentru reflectarea obiectelor de inventar – scule, dispozitive, echipament de protecţie şi de lucru, instrumente de verificare – ce sunt utilizate în mod repetat. Conţinutul economic, funcţia contabilă şi regulile de funcţionare ale acestui cont sunt similare cu cele ale contului *Materii prime.* Deşi aceste stocuri se uzează treptat, asemenea mijloacelor fixe, dată fiind valoarea nesemnificativă faţă de acestea din urmă, contabilizarea lor este mai simplă: odată date în consum, sunt trecute integral pe cheltuieliContabilitatea obiectelor de inventar se ţine cu ajutorul contului 303 **„Materiale de natura obiectelor de inventar"**, care este un cont de activ.Contul *se debitează* cu valoarea obiectelor de inventar intrate în evidenţă de la furnizori, aduse ca aport la capital, obţinute din producţie proprie sau din alte surse. Înregistrarea se face la preţul de achiziţie, preţul prestabilit sau preţul de factură şi *se creditează* cu valoarea obiectelor de inventar scoase din uz ca urmare a folosirii lor. Soldul debitor reprezintă valoarea obiectelor de inventar aflate în unitate la un moment dat.

6.3.3 Contabilitatea produselor

Unităţile economice care au ca obiectiv obţinerea de produse înregistrează rezultatul activităţii sub formă de semifabricate, produse finite şi produse reziduale. Contabilitatea produselor se ţine cu ajutorul conturilor:

Contul *Produse finite* se utilizează pentru reflectarea contabilă a existenţei, obţinerii, stocării şi vânzării stocurilor de produse fabricate de către întreprindere. Conţinutul economic este acela de active circulante, iar funcţia contabilă este de activ. Se *debitează* cu valoarea la cost standard a produselor finite obţinute, intrate în depozit pe baza recepţiei cantitative şi

Scanned with OKEN Scanner

calitative; se *creditează* cu valoarea la cost standard a produselor finite ieşite din gestiune, ca urmare a livrării către clienţi. *Soldul* debitor reflectă valoarea la cost standard a produselor finite aflate în depozit la un moment dat.

Pe parcursul perioadei, deoarece nu se pot calcula costuri efective, evaluarea produselor finite se face la cost standard de producţie (cost antecalculat). La sfârşitul perioadei de gestiune se stabilesc costuri efective. Pentru reflectarea contabilă a abaterilor dintre costul standard şi costul efectiv de fabricaţie, au loc înregistrări distincte în conturi de diferenţe de preţ. Contul *Diferenţe de preţ la produse* se utilizează pentru reflectarea contabilă a diferenţelor favorabile sau nefavorabile calculate între costul standard şi costul efectiv al producţiei fabricate. După conţinutul economic, este un cont rectificativ al valorii de înregistrare a produselor finite, iar după funcţia contabilă este un cont de activ.

Pentru evidenţa operaţiilor specifice de achiziţie, stocare şi distribuţie a mărfurilor se utilizează contul 371 **„Mărfuri"**. Este cont de activ care se *debitează* cu achiziţionarea de mărfuri de la furnizori şi se *creditează* cu vânzarea acestora către clienţi. *Soldul* final al contului poate fi debitor, reflectând mărfurile aflate în stoc sau poate fi nul.

Ambalajele folosite la transportul sau depozitarea diferitelor produse şi mărfuri pot fi achiziţionate sau confecţionate în unitate.

Contabilitatea se tine cu ajutorul contului **381 „Ambalaje"**, un cont de active.

Conform Ordinul MFP nr. 773/2015 pentru aprobarea Sistemului de raportare contabila la 30 iunie 2015 a operatorilor economici si pentru modificarea si completarea unor reglementari contabile a fost publicat

Scanned with OKEN Scanner

in Monitorul Oficial, Partea I, nr. 509 din 9 iulie 2015 au fost stabilite noi prevederi, cum ar fi:

Contul 347 Produse agricole, cont de activ cu ajutorul caruia se tine evidenta produselor agricole.

În *debitul* contului 347 se vor inregistra, conform noilor prevederi ale MFP valoarea la preț de inregistrare a produselor agricole intrate în gestiune și plusurile la inventar (711); valoarea la pret de inregistrare a produselor agricole aduse de la terti (354, 401).

În *creditul* contului 347 „Produse agricole" se înregistrează valoarea la preț de înregistrare a produselor agricole vândute și lipsurile la inventar (711); valoarea la preț de înregistrare a produselor agricole transferate în magazinele de vânzare proprii (371); valoarea la preț de înregistrare a produselor agricole reținute pentru a fi utilizate în aceeași unitate (301, 302); valoarea la pret de inregistrare a produselor agricole acordate salariatilor ca plata in natura, potrivit legii (421); valoarea la pret de inregistrare a produselor agricole trimise la terti (354); valoarea produselor agricole donate sau distruse prin calamitati (658) in stoc la sfarșitul perioadei.

Contul **361 „Active biologice de natura stocului"** este un cont de activ, cu ajutorul caruia se tine evidenta activelor biologice de natura stocurilor, respectiv animalele nascute si cele tinere de orice fel (viței, miei, purcei, mânji etc.) in vederea cresterii si folosirii lor pentru munca si reproductie, animalele si pasarile la ingrasat pentru valorificare; coloniile de albine, precum si animalele pentru productie (lana, lapte și blana).

În *debitul* contului 361 „Active biologice de natura stocurilor" se inregistreaza valoarea la pret de inregistrare a activelor biologice de natura stocurilor achizitionate (401, 408, 326); valoarea activelor biologice de natura stocurilor reprezentand aportul in natura al actionarilor/asociatilor

Scanned with OKEN Scanner

(456); valoarea la pret de inregistrare a activelor biologice de natura stocurilor obtinute din productie proprie, sporuri de greutate si plusurile de inventar (711); valoarea activelor biologice de natura stocurilor primite cu titlu gratuit (758).

În *creditul* contului 361 „Active biologice de natura stocurilor" se inregistrează: valoarea la pret de inregistrare a activelor biologice de natura stocurilor vandute – din productie proprie sau achizitionate, constatate minus de inventar si cele trimise la terti (711, 606, 356); valoarea la pret de inregistrare a activelor biologice de natura stocurilor livrate unitatii sau subunitatilor (481, 482); valoarea la pret de inregistrare a activelor biologice de natura stocurilor vandute ca atare (371); valoarea pierderilor din calamitati (658).

Soldul contului reprezintă valoarea la preţ de înregistrare a activelor biologice de natura stocurilor existente in stoc la sfarsitul perioadei.

6.4 Contabilitatea terţilor

Atunci când unitatea patrimonială apare în calitate de vânzător, iau naştere *drepturi de creanţă* faţă de clienţi, debitori etc., care, după încasare se sting.

Creanţele comerciale reprezintă dreptul unor persoane (creditori) de a pretinde altor persoane (debitori), plata bunurilor sau serviciilor cumpărate pe credit comercial. Creanţele sunt reflectate în contabilitate din momentul creării dreptului faţă de terţi până în momentul stingerii (încasării) lor.

Debitorul este persoana care a primit o valoare economică şi urmează să dea un echivalent valoric sau o contraprestaţie. Când unitatea patrimonială apare în calitate de cumpărător de bunuri sau servicii necesare procesului de producţie, iau naştere *datorii (obligaţii)* pe termen scurt, care

Scanned with OKEN Scanner

urmează să fie achitate ulterior.

Creditorul este persoana care a avansat o valoare economică şi urmează să primească un echivalent valoric sau o contraprestaţie.

După funcţia contabilă, contul *Clienţi* este un cont de activ, iar după conţinutul economic este cont de active circulante de natura creanţelor. Se *debitează* cu drepturile faţă de client pentru livrarea bunurilor, lucrărilor sau serviciilor evaluate la nivelul preţului de vânzare la care se adaugă şi taxa pe valoare adăugată aferentă. Se *creditează* în momentul încasării contravalorii bunurilor, lucrărilor sau serviciilor vândute prin debitul conturilor de mijloace băneşti sau de efecte comerciale sau, în cazul în care clientul prezintă risc de neîncasare, prin trecerea acestuia din categoria clienţilor certi (obişnuiţi) în categoria clienţilor incerţi.

De asemenea, întreprinderea intră în relaţii cu bugetul statului, cu alte organisme publice, cu salariaţii, cu băncile etc., care generează drepturi de creanţă şi obligaţii.

Operaţiile comerciale presupun relaţia dintre două unităţi patrimoniale:

- furnizorul - în calitate de vânzător livrează terţilor bunuri sau servicii contra cost, pe baza unei înţelegeri prealabile;
- clientul - în calitate de cumpărător, achiziţionează contra cost bunuri sau servicii.

În funcţie de momentul decontării, vânzările – cumpărările de bunuri şi servicii se pot clasifica astfel:

- vânzări – cumpărări cu decontarea imediată în numerar;
- vânzări – cumpărări pe credit comercial, când decontarea se face ulterior.

Creditul comercial reprezintă amânarea la plată acordată de către

Scanned with OKEN Scanner

furnizor clientului, când decontarea se face ulterior, cu ajutorul instrumentelor specifice (ordin de plată, cec, chitanţă; bilet la ordin şi cambie).

Datoriile comerciale se referă la bunurile, lucrările şi serviciile achiziţionate de întreprindere, ca exemplu, materii prime, materiale, mărfuri, reparaţii la bunurile de folosinţă îndelungată, servicii telefonice, poştale etc.

Evidenţa acestor datorii se ţine cu ajutorul contului *Furnizori*, care este un cont de pasiv, de datorii comerciale pe termen scurt. Se *creditează* cu valoarea nominală a datoriei întreprinderii faţă de furnizori, valoare ce cuprinde costul de achiziţie al bunului, lucrării sau serviciului la care se adaugă TVA aferentă. Se *debitează* cu decontarea contravalorii bunurilor, lucrărilor şi serviciilor. *Soldul* contului este creditor şi reflectă valoarea bunurilor, lucrărilor şi serviciilor nedecontate. Contul *Furnizori* se dezvoltă în analitice pe fiecare furnizor.

Pentru reflectarea achiziţiei de active imobilizate se utilizează contul *Furnizori de imobilizări*, care funcţionează similar contului *Furnizori*. Datoriile pentru efectele comerciale se constituie în situaţia în care întreprinderea achită o datorie faţă de furnizori printr-un bilet la ordin sau cec, până la achitarea efectului la scadenţă. Conturile utilizate pentru reflectarea acestor datorii sunt: *Efecte de plătit* şi *Efecte de plătit pentru imobilizări.*

6.5 Contabilitatea trezoreriei

Trezoreria întreprinderii este definită prin totalitatea stocurilor şi fluxurilor de numerar privind investiţiile financiare pe termen scurt, disponibilităţile în conturile la bănci sau casierie, creditele bancare pe termen scurt şi alte valori de trezorerie.

Scanned with OKEN Scanner

În structura trezoreriei se includ: investiţii financiare pe termen scurt, conturi la bănci, casa, acreditive, viramente interne.

Sumele evidenţiate în *extrasul de cont,* document ce atestă tranzacţiile cu disponibilităţi, sunt privite din două puncte de vedere: al întreprinderii ce are deschis contul la o banca. *Extrasul de cont,* fiind emis de bancă, va reprezenta punctul de vedere al acesteia. Astfel, în extrasul de cont o sumă în dreptul căreia este scris debit va reprezenta o plată efectuată de întreprindere, iar o sumă în dreptul poziţiei credit va reprezenta o intrare de disponibilităţi în cont.

Evidenţierea tranzacţiilor privind disponibilităţile în numerar se realizează prin contul *Casa.* Are funcţie contabilă de activ. În *debitul* contului sunt evidenţiate intrările de numerar în casieria întreprinderii (încasări de creanţe de la clienţi sau debitori diverşi; depunerea aportului în numerar la capitalul social; ridicare de disponibil din bancă; încasări ale chiriilor, valoarea mărfurilor vândute etc.).

În *creditul* contului sunt reflectate toate tranzacţiile ce generează ieşiri de numerar (plata datoriilor faţă de furnizori; depunerea numerarului în contul curent de la bancă; plata taxelor pentru constituirea societăţii comerciale; plata chiriei datorate, a despăgubirilor, a amenzilor etc.). *Soldul* final al contului este debitor, reprezentând disponibilul existent în casieria întreprinderii la un moment dat.

Contul sintetic de gradul I *Casa* este detaliat în două conturi sintetice de gradul II, *Casa în lei* şi *Casa în valută.* Tranzacţiile sunt contabilizate în lei sau în lei şi devize, după caz. În cadrul contului *Casa în valută* sunt deschise analitice pentru fiecare tip de valută cu care se lucrează. Aceste sume sunt înregistrate în lei la cursul zilei în care are loc încasarea sau plata.

În funcţie de modalitatea de decontare a obligaţiilor băneşti între

Scanned with OKEN Scanner

unităţile patrimoniale (cu numerar sau fără numerar) se pot clasifica şi documentele utilizate pentru evidenţa mijloacelor băneşti.

Astfel, documentul folosit pentru înregistrarea încasărilor şi plăţilor în numerar prin casieria unităţii este registrul de casă; completarea sa se face pe baza documentelor justificative: dispoziţie de plată-încasare către casierie, chitanţă, monetar, bon de comandă-chitanţă, bon de vânzare, cec de numerar, borderou de achiziţie.

Plăţile fără numerar folosesc instrumente şi mijloace de plată emise pe suport de hârtie sau, mai recent, magnetic sau electronic. Încasările şi plăţile fără numerar se înregistrează în extrase de cont, pe baza documentelor care reflectă operaţiile efectuate prin conturile bancare.

Extrasul de cont este emis de către bancă şi cuprinde: data emiterii, numărul documentului justificativ, soldul precedent, încasările, plăţile, soldul final.

Principalele instrumente de plată fără numerar sunt: cecul, ordinul de plată, cambia, biletul la ordin.

Contabilitatea decontărilor fără numerar se realizează cu ajutorul contu rilor din grupa 51 „Conturi la bănci".

Aceste conturi sunt, după conţinutul economic, conturi de active circu lante băneşti, iar după funcţia contabilă, conturi de activ. Disponibilităţile în lei sau în valută aflate în conturi bancare, precum şi sumele în decontare, se înregistrează în contabilitate cu ajutorul contului bifuncţional 512 „Conturi curente la bănci".

Contul 512 se debitează cu sumele încasate în lei sau în valută efectuate prin bancă şi se creditează cu plăţile în lei sau în valută efectuate prin bancă. Soldul debitor reflectă disponibilităţile în lei sau în valută aflate în conturi la bănci.

Scanned with OKEN Scanner

În vederea înregistrării în contabilitate a creditelor pe termen scurt primite de un agent economic de la bănci, se foloseşte contul 519 „Credite bancare pe termen scurt

Acreditivul este o modalitate de decontare, de regulă, impusă de către furnizor, în operaţiile internaţionale, ca o măsură de siguranţă pentru încasarea creanţelor. Acreditivele pot fi deschise în lei sau în valută.

6.6. Contabilitatea cheltuielilor si a veniturilor

6.6.1 Delimitări şi structuri privind cheltuielile şi veniturile

În decursul exerciţiului financiar, unităţile patrimoniale efectuează operaţii economico-financiare care angajează cheltuieli şi generează venituri.

La finele perioadei, se stabilesc rezultatele financiare (profit sau pierdere) care se calculează prin compararea cheltuielilor cu veniturile şi care caracterizează eficienţa cu care întreprinderea şi-a desfăşurat activitatea. În situaţia încare veniturile sunt mai mari decât cheltuielile, rezultatul este o mărime valorică pozitivă, denumită profit, iar în situaţia în care cheltuielile sunt mai maridecât veniturile, se obţine o mărime valorică negativă, denumită pierdere.

Rezultatul contabil este principalul indicator care măsoară performanţa financiară a unei întreprinderi, care poate ajuta acţionarii în deciziile investiţionale, în evaluarea performanţelor managementului, în stabilirea preţurilor saupentru a convinge băncile să le finanţeze.

Scanned with OKEN Scanner

6.6.2 Conturile utilizate pentru evidenţa cheluielilor şi a veniturilor

Întrucât România a optat pentru o contabilitate de angajamente, înregistrarea în contabilitate a cheltuielilor se face în momentul consumului resurselor sau angajării cheltuielilor indiferent de momentul efectuării plăţii.

Cheltuielile presupun parcurgerea a patru momente:

- angajarea – intervine în momentul cumpărării de bunuri stocabile şi nestocabile, lucrări, servicii destinate producţiei, când apare obligaţia de plată către furnizori;
- consumul – reprezintă utilizarea efectivă a resurselor în scopul satisfacerii nevoilor productive sau neproductive, adică în vederea realizării deproduse, lucrări sau servicii;
- plăţile – înscamnă achitarca unei sume de bani ca echivalent al bunurilor şi serviciilor primite de la furnizori, sau fără echivalent ca urmare a aplicării dispoziţiilor legale (plata impozitelor, taxelor, amenzilor etc.);
- imputarea – constă în decontarea cheltuielilor, adică acestea sunt suportate din veniturile realizate, obţinându-se astfel rezultatul exerciţiului.

Contabilitatea cheltuielilor se ţine pe feluri de cheltuieli, după natura lor, astfel:

a) cheltuieli de exploatare, care cuprind: cheltuieli cu materii prime şi materiale consumabile, costul de achiziţie al obiectelor de inventar consumate, contravaloarea energiei şi apei consumate, valoarea animalelor şi păsărilor, costul mărfii vândute şi al ambalajelor, cheltuieli cu lucrările şi serviciile executate de terţi, chirii, prime de asigurare, cheltuieli cu alte servicii executate de terţi, comisioane şi onorarii, cheltuieli de protocol, reclamă şi publicitate, transport de bunuri şi personal, deplasări, detaşări, cheltuieli poştale şi taxe de telecomunicaţii, servicii bancare, cheltuieli cu personalul, alte cheltuieli de exploatare (pierderi din creanţe, despăgubiri,

Scanned with OKEN Scanner

amenzi, penalităţi; donaţii; cheltuieli privind activele cedate etc.).

b) cheltuieli financiare, care cuprind: pierderi din creanţe legate de participanţii, pierderi din investiţii financiare cedate, diferenţe nefavorabile de cursvalutar, dobânzi privind exerciţiul în curs, sconturi acordate clienţilor şi altele.

c) cheltuieli extraordinare (calamităţi şi alte evenimente extraordinare).

d) cheltuieli cu amortizări, provizioane şi ajustări, precum şi cheltuieli cu impozitul pe profit/venit şi alte impozite.

În contabilitate, evidenţa cheltuielilor se realizează cu ajutorul conturilor din clasa 6 „Conturi de cheltuieli", care, prin funcţia lor contabilă, sunt asimlate conturilor de activ. Aceste conturi se debitează cu valoarea cheltuielilor efectuate în corespondenţă cu diminuările de activ sau creşterile de datorii şi secreditează prin repartizarea acestora asupra contului de profit şi pierdere. În felul acesta, la sfârşitul perioadei, conturile de cheltuieli nu prezintă sold.

Înregistrarea în contabilitate a veniturilor se face în momentul vânzării bunurilor, lucrărilor, serviciilor pe bază de factură sau alte documente, indiferent de momentul încasării contravalorii acestora.

Contabilitatea veniturilor se ţine pe feluri de venituri, după natura lor, astfel:

a) venituri din exploatare, care cuprind: venituri din vânzarea produselor, mărfurilor, lucrărilor executate şi serviciilor prestate, venituri din variaţia stocurilor, venituri din producţia stocată, venituri din producţia de imobilizări, venituri din subvenţii de exploatare, alte venituri din exploatarea curentă (venituridin creanţe recuperate).

b) venituri financiare care cuprind: venituri din imobilizări

Scanned with OKEN Scanner

financiare, venituri din investiţii financiare cedate, venituri din diferenţe de curs valutarvenituri din dobânzi, venituri din sconturi obţinute şi alte venituri financiare.

c) venituri extraordinare, cum ar fi daunele pretinse de deţinătorii de poliţe, în urma producerii unor calamităţi.

Veniturile obţinute generează creşterea situaţiei nete a unităţii patrimoniale, fiind evidenţiate cu ajutorul conturilor din clasa 7 „Conturi de venituri", care, prin funcţia lor contabilă, sunt asimilate conturilor de pasiv, cu excepţia contului 711 „Venituri din producţia stocată" care este un cont bifuncţional. Aceste conturi se creditează cu valoarea veniturilor obţinute şi se debitează prin repartizarea acestora asupra contului de profit şi pierdere. În felul acesta, la sfârşitul perioadei, conturile de venituri nu prezintă sold.

Scanned with OKEN Scanner

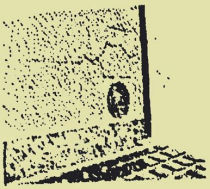

CAPITOLUL 7

INVENTARUL ŞI INVENTARIEREA

7.1 Importanţa şi funcţiile inventarierii

Activitatea de producţie zilnică ce se desfăşoară în unităţile agricole, concretizată în numeroase operaţii economice este înregistrată în contabilitate cu ajutorul conturilor – acestea arătând existenţa la un moment dat, dar şi modificările elementelor patrimoniale.

Datorită unor cauze diferite, unele modificări nu pot fi evidenţiate în momentul apariţiei lor, ceea ce duce la neconcordanţa între existenţa reală a mijloacelor şi situaţia lor din contabilitate, şi anume: evaporarea şi uscarea unor produse prin păstrare; creşterea în greutate a animalelor tinere şi a celor puse la îngrăşat, plusuri şi minusuri care rezultă din manipularea unor mijloace, erori de măsurare, degradări şi pierderi datorită unor păstrări necorespunzătoare, sustrageri şi lipsuri, neîntregistrarea sau înregistrarea greşită a documentelor privind cantitatea şi calitatea mijloacelor economice, etc.

De aceea, este necesar ca la anumite intervale de timp să se facă o verificare pe teren a existenţei reale a mijloacelor economice prin inventariere.

Inventarierea reprezintă acţiunea de constatare faptică, la o anumită dată, a existenţei tuturor elementelor care formează patrimoniul unităţii, de

Scanned with OKEN Scanner

comparare a datelor reale constatate cu cele din evidenţă şi de punere de acord a acestor date.

Prin inventariere se stabilesc la un moment dat, prin numărare, măsurare, cântărire şi estimare, atât existenţele de mijloace materiale concrete sau transformate în drepturi, cât şi obligaţiile faţă de stat şi faţă de alte organizaţii sau persoane.

Inventarierea este un procedeu important al contabilităţii cu ajutorul căruia se asigură realitatea datelor din contabilitate, se verifică integritatea proprietăţii publice şi private, modul de gospodărire şi păstrare a acesteia şi se depistează lipsurile, sustragerile, risipa, degradările şi cei care se fac vinovaţi de ele.

Cu ajutorul inventarierii se pot stabili stocurile de materiale supranormative, rezervele existente în unitate şi produsele nevandabile sau greu vandabile.

Inventarierea este baza de plecare pentru deschiderea contabilităţii în unităţile nou înfiinţate, furnizând date în vederea întocmirii bilanţului iniţial al unităţii.

7.2 Clasificarea inventarierilor

Inventarierea poate fi clasificată:

a) după perioada la care se execută;

b) după gradul de extindere al acesteia.

După perioada la care se execută, inventarierea este periodică şi anuală.

Inventarierea periodică se efectuează în cursul anului la anumite date fixe (prevăzute de lege) sau ocazional, impusă de o anumită situaţie specială: predarea şi primirea unei gestiuni, producerea unor calamităţi naturale (incendii, inundaţii), sesizarea unor nereguli în gestiune,

Scanned with OKEN Scanner

desfiinţarea sau contopirea unor unităţi economice. Această inventariere are drept scop asigurarea integrităţii proprietăţii fiecărei unităţi.

Inventarierea anuală se execută la sfârşitul anului, ca o lucrare premergătoare întocmirii bilanţului şi a celorlalte lucrări de sinteză cu scopul ca datele înscrise în aceste situaţii să prezinte realitatea mijloacelor din unitate. Este o operaţie complexă, care necesită un volum mare de muncă şi se execută potrivit unor dispoziţii legale.

După gradul de extindere, inventarierea poate fi parţială şi generală.

Inventarierea parţială se efectuează asupra unui grup de mijloace (materiale, produse, mijloace băneşti) sau asupra bunurilor aflate gestiunea unei persoane.

Inventarierea generală cuprinde toate elementele patrimoniale şi are drept scop verificarea realităţii datelor din contabilitate.

Inventarierea anuală este in mod obligatoriu o inventariere generală. Inventarierile periodice, ocazionale, sunt inventarieri parţiale, dar impuse de anumite situaţii pot fi şi generale.

7.3 Etapele inventarierii

Inventarierea este o lucrare complexă, iar pentru reuşita ei este necesar să fie bine organizată şi corect efectuată.

Inventarierea se organizează pe baza unui plan care precizează persoanele responsabile şi cuprinde patru etape de desfăşurare:

a) pregătirea inventarierii;

b) constatarea, descrierea şi evaluarea elementelor inventariate (inventarierea propriu–zisă);

c) compararea cu datele contabile şi stabilirea diferenţelor de inventar;

Scanned with OKEN Scanner

d) punerea de acord a datelor contabilităţii cu existentul stabilit la inventariere.

a) **Pregătirea inventarierii** reprezintă faza de care depinde în cea mai mare parte reuşita inventarierii.

Conducerea unităţii stabileşte comisiile de inventariere şi numeşte, prin dispoziţie scrisă, pe membrii acesteia, care pot fi lucrători contabili şi cadre de specialitate. Din comisii nu pot face parte gestionarii, însă inventarierea se face în mod obligatoriu în prezenţa lor. Numărul de comisii variază în funcţie de volumul de mijloace ce urmează a fi inventariate. Contabilul şef al unităţii instruieşte membrii comisiilor asupra modului de desfăşurare şi a documentelor ce trebuiesc întocmite şi pune la dispoziţia acestora aparatele de măsurat şi imprimatele necesare.

În această perioadă gestionarilor le revine sarcina de a ordona, sorta şi eticheta mijloacelor ce urmează să fie inventariate, iar înainte de începerea acţiunii de inventariere dau declaraţii scrise că au înregistrat şi au predat la contabilitatea unităţii toate documentele privind mişcarea bunurilor materiale.

b) **Constatarea, descrierea şi evaluarea elementelor inventariate** (inventarierea propriu–zisă) are drept scop stabilirea cu exactitate a tuturor mijloacelor existente. Diversitatea mare şi particularităţile mijloacelor inventariate impune folosirea unor modalităţi adecvate de constatare, ca de exemplu: mijloacele fixe, obiectele de inventar, materialele şi unele produse sunt numărate, măsurate sau cântărite; produsele cu volum mare (furajele, vinul şi ţuica) sunt cubate; animalele tinere şi cele puse la îngrăşat sunt numărate şi cântărite; animalele de producţie şi de muncă sunt doar numărate; mărfurile şi produsele care se găsesc „pe drum" sunt înregistrate pe baza datelor înscrise în documentele însoţitoare; creanţele şi obligaţiile se

Scanned with OKEN Scanner

stabilesc pe baza extraselor de cont confirmate de debitori sau primite de la creditori; disponibilităţile bancare sunt confirmate de bancă.

Toate mijloacele constatate, exprimate în etalon natural, se înscriu în listele de inventariere.

Mijloacele care nu au fost văzute şi numărate de către comisie nu pot fi trecute în listele de inventariere, iar cele care sunt deteriorate sau neutilizabile se trec în liste separate.

Listele de inventariere trebuiesc întocmite cu atenţie, să nu conţină ştersături sau modificări şi să fie semnate de membrii comisiei şi de către gestionar.

Elementele inventariate sunt evaluate în funcţie de cantitatea înscrisă şi de preţul folosit la înregistrarea lor în contabilitate.

c) **Compararea cu datele contabilităţii şi stabilirea diferenţelor de inventar**, se face prin înscrierea în listele de inventariere a soldurilor din contabilitate pentru fiecare mijloc în parte. Din compararea acestor date pot rezulta diferenţe care reprezintă plusuri sau minusuri.

Plusurile de inventar provin din înregistrarea eronată în actele contabile, din folosirea unor aparate de măsurat defecte sau din intenţia de înstrăinare.

Lipsurile de inventar, în funcţie de cauzele care le–au produs se pot grupa în:

- lipsurile neimputabile, care se produc în mod normal şi sunt prevăzute în actele normative;
- lipsurile imputabile datorate unei proaste gospodăriri, neglijenţei, gestionării necorespunzătoare şi sustragerilor de care se fac vinovate unele persoane.

Scanned with OKEN Scanner

Comisia de inventariere stabileşte cauzele şi analizează condiţiile în care au apărut diferenţele de inventar, persoanele responsabile şi face propuneri pentru imputaţii şi tragere la răspundere a acestora.

Rezultatele inventarierii şi documentele întocmite se predau la contabilitatea unităţii pentru înregistrarea diferenţelor constatate.

d) **Punerea de acord a datelor contabilităţii cu existentul stabilit la inventariere sau nivelarea diferenţelor de inventar** este etapa de înregistrare a diferenţelor constatate astfel încât datele din contabilitate să fie aduse la nivelul celor existente în realitate. De menţionat faptul că nu este admisă compensarea minusurilor cu plusurile decât la mijloacele de acelaşi fel, uşor confundabile şi cu aceeaşi valoare unitară, în aceeaşi perioadă de gestiune.

Scanned with OKEN Scanner

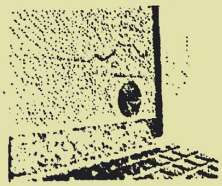

CAPITOLUL 8

LUCRĂRI CONTABILE DE SINTEZĂ

Situaţiile financiare anuale reprezintă „documente oficiale de prezentare a situaţiei economico – financiară, care trebuie să ofere o imagine fidelă a poziţiei financiare, a performanţelor financiare şi a celorlalte informaţii referitoare la activitatea desfăşurată".

În concepţia legii, situaţia financiară anuală este documentul oficial de gestiune al comerciantului. El trebuie să constituie o imagine fidelă, clară şi completă a patrimoniului, a situaţiei financiare şi a rezultatelor obţinute de comerciant.

Conform Reglementărilor contabile armonizate cu Directivele Comunităţii Economice Europene şi cu Standardele Internaţionale de Contabilitate, aprobate prin ordin al Ministrului Finanţelor Publice, situaţiile financiare anuale se compun din:

- Bilanţul contabil;
- Contul de profit şi pierdere;
- Situaţia modificărilor capitalului propriu;
- Situaţia fluxurilor de trezorerie;
- Politici contabile;
- Note explicative.

Scanned with OKEN Scanner

Formatul cerut pentru bilanţ trebuie să cuprindă cel puţin următoarele posturi:

A. Active imobilizate

I. Imobilizări necorporale

1. Cheltuieli de constituire (când reglementările permit imobilizarea acestora);
2. Cheltuieli de dezvoltare (când reglementările permit imobilizarea acestora);
3. Concesiuni, brevete, licenţe, mărci, drepturi şi valori similare şi alte imobilizări necorporale (achiziţionate contra unei plăţi sau create de societate);
4. Fondul comercial achiziţionat;
5. Avansuri şi imobilizări necorporale în curs de execuţie.

II. Imobilizări corporale

1. Terenuri şi construcţii;
2. Instalaţii tehnice şi maşini;
3. Alte instalaţii, utilaje şi mobilier;
4. Avansuri şi imobilizări corporale în curs de execuţie.

III. Imobilizări financiare

1. Titluri de participare deţinute la societăţile din cadrul grupului;
2. Creanţe asupra societăţilor din cadrul grupului, altele decât cele comerciale;
3. Titluri sub formă de interese de participare;
4. Creanţe din interese de participare;
5. Titluri deţinute ca imobilizări;
6. Alte creanţe;

Scanned with OKEN Scanner

7. Acţiuni proprii (cu indicarea în notele explicative a valorii nominale).

B. Active circulante

I. Stocuri

1. Materii prime şi materiale consumabile;
2. Producţia în curs de execuţie;
3. Produse finite şi mărfuri;
4. Avansuri pentru cumpărări de stocuri.

II. Creanţe (sumele ce trebuie să fie încasate după o perioadă mai mare de un an se prezintă separat pentru fiecare element)

1. Creanţe comerciale;
2. Sume de încasat de la societăţile din cadrul grupului;
3. Sume de încasat de la societăţile la care se deţin interese de participare;
4. Alte creanţe;
5. Creanţe privind capitalul subscris şi nevărsat.

III. Investiţii financiare pe termen scurt

1. Titluri de participare deţinute la sociétăţile din cadrul grupului;
2. Acţiuni proprii (cu indicarea în notele explicative a valorii nominale);
3. Alte investiţii financiare pe termen scurt.

IV. Casa şi conturi la bănci

C. Cheltuieli în avans

D. Datorii ce trebuie plătite într-o perioadă de un an

1. Împrumuturi din emisiuni de obligaţiuni, prezentându-se separat împrumuturile în monede convertibile;
2. Sume datorate instituţiilor de credit;

Scanned with OKEN Scanner

3. Avansuri încasate în contul comenzilor;

4. Datorii comerciale;

5. Efecte de comerţ de plătit;

6. Sume datorate socictăţilor din cadrul grupului;

7. Sume datorate privind interesele de participare;

8. Alte datorii, inclusiv datorii fiscale şi datorii pentru asigurările sociale.

E. Active circulante nete, respectiv datorii curente nete

F. Total active minus datorii curente

G. Datorii ce trebuie plătite într-o perioadă mai mare de un an

1. Împrumuturi din emisiuni de obligaţiuni, prezentându-se separat împrumuturile în monede convertibile;

2. Sume datorate instituţiilor de credit;

3. Avansuri încasate în contul comenzilor;

4. Datorii comerciale;

5. Efecte de comerţ de plătit;

6. Sume datorate societăţilor din cadrul grupului;

7. Sume datorate privind interesele de participare;

8. Alte datorii, inclusiv datorii fiscale şi datorii pentru asigurările sociale.

H. Provizioane pentru riscuri şi cheltuieli

1. Provizioane pentru pensii şi alte obligaţii similare;

2. Alte provizioane.

I. Venituri în avans

J. Capital şi rezerve

I. Capital subscris (prezentându-se separat capitalul vărsat şi cel nevărsat)

Scanned with OKEN Scanner

II. Prime de capital

III. Rezerve din reevaluare

IV. Rezerve

1. Rezerve legale;
2. Rezerve pentru acţiuni proprii;
3. Rezerve statutare sau contractuale;
4. Alte rezerve.

V. Rezultatul reportat

VI. Rezultatul exerciţiului financiar

Bilanţul unei întreprinderi şi contul de profit şi pierdere al acesteia pot fi dezvoltate cu orice element de activ sau pasiv, venit sau cheltuială, care nu este prevăzut în formatul adoptat. Structura acestora însă nu poate fi modificată de la un exerciţiu la altul. Derogările se admit doar în cazuri excepţionale, dar orice derogare trebuie prezentată în notele explicative, împreună cu motivele care au determinat-o.

Dacă bilanţul contabil exprimă starea patrimonială la care s-a ajuns în urma încheierii unui exerciţiu financiar, contul de profit şi pierderi reflectă cum s-a ajuns la respectiva stare patrimonială, care au fost fluxurile de venituri şi cheltuieli care au determinat traiectoria evoluţiei întreprinderii.

Contul de profit şi pierderi oferă informaţii asupra activităţii de producţie, comercializare şi financiară a firmei şi cuprinde:

- cifra de afaceri;
- veniturile şi cheltuielile grupate după natură şi ordonate pe trei tipuri de activităţi: exploatare, financiară şi excepţională;
- rezultatele (profit sau pierdere) degajate pe cele trei activităţi;
- rezultatul brut al exerciţiului, impozitul pe profit şi rezultatul net.

Scanned with OKEN Scanner

Activitatea de exploatare (de bază) face referire la sectoarele industrial, investiţional, comercial şi cel al prestărilor de servicii; activitatea financiară la participaţiile la capitalul altor societăţi şi alte acţiuni de plasament pe piaţa monetară şi financiară, formând împreună activitatea curentă a întreprinderii. Activitatea excepţională generează o seamă de venituri şi cheltuieli din operaţiuni excepţionale de gestiune, respectiv de capital ale firmei.

Veniturile din exploatare cuprind:

- cifra de afaceri, însumarea veniturilor din vânzarea mărfurilor şi a celor din producţia vândută;
- producţia stocată (din variaţia de stocuri şi soldul de facturi care se referă la producţia stocată);
- producţia imobilizată;
- subvenţii din exploatare;
- venituri din reluări de provizioane care nu au fost utilizate;
- alte venituri din exploatare.

Cheltuielile din exploatare se referă la:

- costul mărfurilor achiziţionate;
- cheltuieli ocazionate de aprovizionarea cu materii prime, materiale şi cele din variaţia stocurilor materiale;
- cheltuieli cu lucrări şi servicii executate de terţi;
- impozite, taxe şi vărsăminte asimilate (fără impozitul pe profit);
- plata salariilor şi acoperirea cheltuielilor cu caracter social;
- amortizări ale imobilizărilor;
- provizioane aferente activelor circulante şi asupra riscurilor şi cheltuielilor de exploatare;

Scanned with OKEN Scanner

- alte cheltuieli de exploatare.

Veniturile şi cheltuielile din exploatare determină mărimea rezultatului exploatării (profit sau pierdere).

Veniturile financiare provin din:

- participarea firmei la capitalul altor societăţi;
- venituri din plasamente imobilizate;
- dobânzi bonificate de bănci pentru disponibilul din cont;
- diferenţe favorabile de curs valutar;
- reluarea provizioanelor financiare constituite şi rămase fără obiect;
- venituri din cesiune de valori mobiliare de plasament.

Cheltuielile financiare includ:

- dobânzi şi comisioane plătite băncilor şi altor terţi creditori;
- amortizări şi provizioane financiare calculate;
- diferenţe nefavorabile de curs valutar;
- cheltuieli aferente cesiunii de valori mobiliare de plasament.

Veniturile şi cheltuielile financiare determină mărimea rezultatului financiar (profit sau pierdere).

Mărimea rezultatului exploatării şi cel financiar determină rezultatul curent.

Veniturile excepţionale provin din:

- operaţiuni de gestiune:
  - amenzi, penalităţi aplicate terţilor;
  - despăgubiri;
  - degrevări de impozite (reduceri, scutiri).
- operaţiuni de capital:
  - venituri din cesiunea de active;
  - subvenţii pentru investiţii virate la venituri;

Scanned with OKEN Scanner

- reluări asupra provizioanelor.

Cheltuielile excepţionale provin din:

- operaţiuni de gestiune:
  - amenzi, penalităţi, despăgubiri plătite terţilor;
  - donaţii acordate.
- operaţiuni de capital:
  - valoarea contabilă a activelor furate, distruse, pierdute;
  - amortizări şi provizioane excepţionale calculate.

Veniturile şi cheltuielile excepţionale determină mărimea rezultatului excepţional (profit sau pierdere). Mărimea rezultatului curent şi cel excepţional determină rezultatul brut al exerciţiului. Acesta se poate calcula şi pe baza veniturilor şi cheltuielilor totale, respectiv a rezultatelor pe cele trei activităţi. Prin deducerea impozitului pe profit din rezultatul brut se obţine rezultatul net al exerciţiului (profit sau pierdere). Impozitul pe profit se aplică profitului impozabil care se obţine din profitul total, mai puţin veniturile neimpozabile, apoi adăugându-se cheltuielile nedeductibile fiscal specificate prin lege.

Scanned with OKEN Scanner

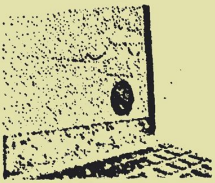

CAPITOLUL 9

MONOGRAFIE CONTABILĂ

Tratamente contabile pentru o entitate cu profil zootehnic

Tranzacţii înregistrate la o firma cu profil zootehnic (model preluat după Sorin Constantin Deaconu). În societăţile cu profil zootehnic există câteva reguli specifice şi anume (www.emonografii.ro)

Crescătorii care au cumpărat animale trebuie să informeze medicul veterinar în termen de şapte zile de la achiziţie, iar în cazul în care proprietarii vor să deplaseze animalele, aceştia trebuie să solicite un Formular de mişcare ce va fi eliberat în cel mult trei zile.

Fiecare crescător trebuie să colaboreze cu medicul veterinar pentru a fi sigur că animalele sunt identificate şi înregistrate

Fermierii care vor să deschidă o crescătorie trebuie să anunţe medicul veterinar cu şapte zile înainte, acesta fiind termenul maxim în care medicul veterinar va răspunde solicitării fermierului şi va completa documentele necesare identificării exploataţiei respective. Datele privind ferma vor fi înregistrate în baza de date a ANSVSA (Autoritatea Naţională Sanitară Veterinară şi pentru Siguranţa Alimentelor) în maximum 72 de ore.

Naşterile trebuie anunţate medicului veterinar, în termen de şapte zile, medicul urmând să aplice crotalia (o marcă de identificare), să completeze documentele de identificare şi să înregistreze animalul în baza de date.

Achiziţiile de animale trebuie anunţate tot în termen de şapte zile.

Mişcarea animalelor trebuie de asemenea raportată veterinarilor.

Scanned with OKEN Scanner

Crescătorii anunţă intenţia cu trei zile înainte de data la care vor să deplaseze animalele, iar răspunsul la această solicitare este acordat în maximum trei zile.

Fiecare proprietar de exploataţie de animale sau deţinătorul acestora are obligaţia de a notifica medicul veterinar cu privire la orice mişcare a animalelor din exploataţie. în acest scop, proprietarul va solicita medicului veterinar eliberarea formularului de mişcare. Medicul veterinar răspunde solicitării proprietarului exploataţiei sau a deţinătorului de animale în cel mai scurt termen (maximum 72 de ore) şi va înregistra evenimentul respectiv în baza de date în aceeaşi zi cu eliberarea formularelor de mişcare.

Autoritatea mai atenţionează fermierii că nu trebuie să permită accesul în gospodărie sau în fermă al animalelor care nu sunt identificate sau nu sunt însoţite de formulare de mişcare, iar în cazul bovinelor, de paşaport.

Noul proprietar are obligaţia de a solicita medicului veterinar înregistrarea mişcării şi în paşaportul bovinei. Crescătorii trebuie să înregistreze şi să identifice animalele pentru a putea primi subvenţii, în timp ce controlul deplasării animalelor prin eliberarea unor formulare de mişcare este necesar pentru prevenirea şi combaterea unor boli şi stabilirea traseului alimentelor .

În fermele cu profil zootehnic, produsele obţinute pot fi:

a) *produse agricole de bază:* laptele în vităritul pentru lapte; carnea obţinută din sacrificarea animalelor crescute în gospodăria proprie; animalele în masă vie pregătite pentru vânzare sau sacrificare;

b) *produse agricole conjugate:* laptele şi lâna de la turma de bază a ovinelor. în sectorul zootehnic, concomitent cu produsele agricole conjugate, pot fi obţinute şi active biologice suplimentare, de exemplu, miei din turma de bază a ovinelor;

Scanned with OKEN Scanner

c) *produse secundare:* gunoi de grajd.

Producţia neterminată este determinată pe obiecte de calculaţie (categorii de animale) ca urmare a operaţiunii de inventariere şi evaluare la încheierea exerciţiului financiar precedent. Structura producţiei neterminate în ramura creşterii animalelor cuprinde existentul de animale tinere şi la îngrăşat şi cheltuielile pentru trimestrul IV la categoria ovine de producţie.

În cazul societăţilor cu profil zootehnic, cheltuielile specifice se referă la:

I. Cheltuieli directe cu materiile prime şi materialele consumabile:

a) mijloace de protecţie a animalelor – valoarea preparatelor biologice, a medicamentelor, a substanţelor dezinfectante utilizate;

b) furaje – valoarea furajelor din producţie proprie, cât şi cea a furajelor procurate utilizate pentru hrănirea vitelor. Cheltuielile aferente transportării furajelor din locurile păstrării prealabile (stoguri, şire, grămezi acoperite, depozite şi alte locuri de colectare) în locurile păstrării permanente (depozitele sectoarelor, ale brigăzilor, ale fermelor, ale secţiilor etc.) se includ în costul furajelor.

c) alte cheltuieli materiale – valoarea aşternutului pentru animale.

II. Cheltuieli directe cu salariile, asigurările şi protecţia socială: cuprind cheltuielile directe privind salariile muncitorilor de producţie încadraţi în lucrările executate manual, ale mulgătoarelor, ale operatorilor mulsului mecanizat, ale îngrijitorilor de vite, ale brigadierilor, ale îngrijitoarelor de viţei, ale îngrijitorilor de porci, ale ciobanilor, care lucrează în sectorul zootehnic la deservirea tipului respectiv (grupei) de animale, precum şi la însămânţarea artificială a animalelor.

III. Servicii: cuprind valoarea serviciilor (a autotran sportul ui de

Scanned with OKEN Scanner

mărfuri, a aprovizionării cu energie electrică, apă şi gaze, a instalaţiilor frigorifice) prestate pentru necesităţile de producţie ale sectorului zootehnic atât prin activităţile auxiliare proprii ale întreprinderii, cât şi de către terţi.

IV. Cheltuieli cu întreţinerea imobilizărilor corporale: cuprind cheltuielile cu amortizarea imobilizărilor corporale din sectorul zootehnic şi cheltuielile aferente reparaţiei acestora.

Achiziţia de furaje, medicamente etc.:

%	401 „Furnizori"
302 „Materiale consumabile"	
4426 „TVA deductibilă"	

- consum de furaje, medicamente etc.:

602 „Cheltuieli materialele consumabile"	302 „Materiale consumabile"

- înregistrarea viţeilor obţinuţi

361 „Animale şi păsări"	711 „Venituri aferente costurilor stocurilor de produse"

- cumpărarea de animale considerate stocuri:

%	401 „Furnizori"
361 „Animale şi păsări"	
4426 „TVA deductibilă"	

- cumpărarea de animale considerate imobilizări:

%	404 „Furnizori de imobilizări"
217 „Animale şi plantaţii"	
4426 „TVA deductibilă"	

Scanned with OKEN Scanner

➢ vânzarea animalelor obţinute din producţie proprie (stocuri):

4111 „Clienţi"	%
	701 „Venituri din vânzarea produselor finite"
	4427 „TVA colectată"

➢ concomitent se evidenţiază descărcarea de gestiune

711 „Venituri aferente costurilor stocurilor de produse"	361 „Animale şi păsări"

➢ descărcarea de gestiune pentru animalele provenite din cumpărare:

606 „Cheltuieli privind animalele şi păsările"	361 „Animale şi păsări"

➢ vânzarea animalelor obţinute prin cumpărare (de tipul imobilizărilor):

461 „Debitori diverşi"	%
	7583 „Venituri din vânzarea activelor şi alte operaţii de capital"
	4427 „TVA colectată"

➢ descărcarea gestiunii:

- integral amortizate;

2813 „Amortizarea instalaţiilor, mijloacelor de transport, animalelor şi plantaţiilor"	217 „Animale şi plantaţii"

Scanned with OKEN Scanner

- parţial amortizate;

%	217 „Animale şi plantaţii”
2813 „Amortizarea instalaţiilor, mijloacelor de transport, animalelor şi plantaţiilor”	
6583 „Cheltuieli privind activele cedate şi alte operaţii de capital”	

➢ înregistrarea gunoiului de grajd:

346 „Produse reziduale”	711 „Venituri aferente costurilor stocurilor de produse”

➢ înregistrarea sporului de greutate:

361 „Animale şi păsări”	711 „Venituri aferente costurilor stocurilor de produse”

➢ înregistrarea producţiei de lapte:

345 „Produse finite”	711 „Venituri aferente costurilor stocurilor de produse”

➢ vânzarea laptelui:

4111 „Clienţi”	%
	701 „Venituri din vânzarea produselor finite”
	4427 „TVA colectată”

➢ concomitent se înregistrează descărcarea de gestiune:

711 „Venituri aferente costurilor stocurilor de produse”	345 „Produse finite”

Scanned with OKEN Scanner

➢ înregistrarea laptelui consumat de către viţei:

711 „Venituri aferente costurilor stocurilor de produse"	**345** „Produse finite"

➢ înregistrarea cheltuielilor cu asigurarea:

%	**401** „Furnizori"
613 „Cheltuieli cu primele de asigurare"	
4426 „TVA deductibilă"	

Aplicaţie practică:

Se achiziţionează un spaţiu pentru adăpostirea vacilor dintr-o fermă zootehnică la un preţ de cumpărare de 50.000 lei, TVA 20%. În prima lună se consumă materiale de 5.000 lei, manoperă de 2.500 lei pentru amenajarea spaţiului conform destinaţiei date de către societatea agricolă. Amenajarea spaţiului continuă în luna următoare, consumându-se materiale de 4.000 lei şi manoperă de 1.500 lei. Se recepţioneauă şi se dă în folosinţă spaţiul.

➢ cumpărarea spaţiului:

%	**404** „Furnizori de imobilizări"	60.000
231 „Imobilizări corporale în curs de execuţie"		50.000
4426 „TVA deductibilă"		10.000

➢ efectuarea lucrărilor de amenajare nefinalizate în prima lună:

231 „Imobilizări corporale în curs de execuţie"	**722** „Venituri din producţia de imobilizări corporale"	7.500

Scanned with OKEN Scanner

➢ efectuarea lucrărilor de amenajare nefinalizate în cea de-a doua lună:

231 „Imobilizări corporale în curs de execuţie"		**722** „Venituri din producţia de imobilizări corporale" 5.500

➢ recepţia şi darea în folosinţă a spaţiului:

2131 „Echipamente tehnologice (maşini, utilaje şi instalaţii de lucru)"		**231** „Imobilizări corporale în curs de execuţie" 63.000

Aplicaţie practică:

Se vinde o maşină pentru administrarea îngrăşămintelor pentru care se cunosc următoarele: valoarea de intrare: 50.000 lei; amortizare înregistrată: 50.000 lei; preţul de vânzare: 7.000 lei, TVA: 20%.

Situaţia în conturi înainte de vânzarea maşinii este:

D	2131	C
50.000		
R 50.000		
TS 50.000		
Sfd 50.000		

D	2813	C
		50.000
R		50.000
TS		50.000
Sfd 50.000		

➢ vânzarea maşinii pentru administrarea îngrăşămintelor:

461 „Debitori diverşi"	%	8.400
	7583 „Venituri din vânzarea activelor şi alte operaţii de capital"	7.000
	4427 „TVA colectată"	1.400

Scanned with OKEN Scanner

➢ descărcarea gestiunii:

2813 „Amortizarea instalaţiilor, mijloacelor de transport, animalelor şi plantaţiilor"	2131 „Echipamente tehnologice (maşini, utilaje şi instalaţii de lucru)"	45.000

Aplicaţie practică:

O exploataţie agricolă a achiziţionat cai preţ de cumpărare 30.000 lei, TVA 20%. Ştiind durata normală de funcţionare de 5 ani, să se calculeze şi să se înregistreze amortismentul lunar, regimul de amortizare fiind cel liniar.

➢ achiziţionarea cailor:

%	404 „Furnizori de imobilizări"	36.000
2134 „Animale şi plantaţii"		30.000
4426 „TVA deductibilă"		6.000

➢ calculul amortismentului lunar:

A= 30.000/5/12=

➢ înregistrarea amortismentului lunar:

6811 „Cheltuieli de exploatare privind amortizarea imobilizărilor"	2813 „Amortizarea instalaţiilor, mijloacelor de transport, animalelor şi plantaţiilor"	500

Scanned with OKEN Scanner

Aplicaţie practică:

Se achiziţionează de la o persoană fizică 5 animale pentru îngrăşat, preţ de cumpărarc 800 lei/bucată. Se achită contravaloarea datoriei cu dispoziţie de plată. Se înregistrează creşterea lunară în greutate la costul de producţie de 100 lei/bucată.

➢ cumpărarea animalelor pe baza borderoului de achiziţie:

361 „Animale şi păsări"	**462** „Creditori diverşi"	4.000

➢ plata datoriilor cu dispoziţia de plată:

462 „Creditori diverşi"	**5311** „Casa în lei"	4.000

➢ evidenţierea sporului lunar de creştere în greutate:

361 „Animale şi păsări"	**711** „Venituri aferente costurilor stocurilor de produse"	500

Aplicaţie practică:

Se cumpără 20 de familii de albine, preţ de cumpărare 20.000 lei, cheltuieli de transport 1.000 lei, TVA: 20%. Se recoltează miere în cursul perioadei contabile evaluată la un cost de producţie de 8.000 lei. Mierea se vinde pentru un preţ de livrare de 12.000 lei, TVA: 20%, unor persoane fizice şi contravaloarea creanţei se încasează în numerar.

➢ achiziţionarea stupilor:

%	**401** „Furnizori"	25.200
361 „Animale şi păsări"		21.000
4426 „TVA deductibilă"		4.200

Scanned with OKEN Scanner

➢ obţinerea produselor finite:

345 „Produse finite"	711 „Venituri aferente costurilor stocurilor de produse"	8.000

➢ vânzarea produselor finite (mierea):

4111 „Clienţi"	%	14.400
	701 „Venituri din vânzarea produselor finite"	12.000
	4427 „TVA colectată"	2.440

➢ descărcarea de gestiune:

711 „Venituri aferente costurilor stocurilor de produse"	345 „Produse finite"	8.000

➢ încasarea creanţei:

5311 „Casa în lei"	4111 „Clienţi"	14.400

Aplicaţie practică:

Se obţin din producţie proprie pui care se evaluează la un cost de producţie de 17.000 lei. Se înregistrează creşterea în greutate evaluată la 9.000 lei, iar la maturitate puii se transferă în categoria imobilizărilor corporale, fiind utilizate ca păsări de reproducere.

➢ obţinerea puilor:

361 „Animale şi păsări"	711 „Venituri aferente costurilor stocurilor de produse"	19.000

Scanned with OKEN Scanner

➢ evidenţierea creşterii în greutate:

361 „Animale şi păsări"	711 „Venituri aferente costurilor stocurilor de produse"	11.000

➢ transferarea puilor în categoria păsărilor de reproducere:

- descărcarea în gestiune a puilor:

711 „Venituri aferente costurilor stocurilor de produse"	361 „Animale şi păsări"	30.000

evidenţierea păsărilor de reproducere obţinute din producţie proprie

2134 „Animale şi plantaţii"	722 „Venituri din producţia de imobilizări corporale"	30.000

Aplicaţie practică:

Se vând animale pentru îngrăşat (obţinute din producţie proprie la costul de producţie de 5.000 lei) pentru un preţ negociat de 8.000 lei, TVA: 20%. De asemenea, se livrează animale pentru îngrăşat (obţinute prin cumpărare la costul de achiziţie de 9.000 lei) pentru un preţ de vânzare de 11.000 lei, TVA: 20%. Să se înregistreze: vânzarea animalelor pentru îngrăşat obţinute din producţie proprie; vânzarea animalelor pentru îngrăşat obţinute din cumpărare.

Scanned with OKEN Scanner

➢ vânzarea animalelor pentru îngrăşat obţinute din producţie proprie:

4111 „Clienţi"	%	9.600
	701 „Venituri din vânzarea produselor finite"	8.000
	4427 „TVA colectată"	1.600

➢ descărcarea de gestiune pentru animalele vândute:

711 „Venituri aferente costurilor stocurilor de produse"	361 „Animale şi păsări"	5.000

➢ vânzarea animalelor pentru îngrăşat obţinute din prin achiziţie:

4111 „Clienţi"	%	13.200
	701 „Venituri din vânzarea produselor finite"	11.000
	4427 „TVA colectată"	2.200

➢ descărcarea de gestiune pentru animalele vândute:

606 „Cheltuieli privind animalele şi păsările"	361 „Animale şi păsări"	9.000

Aplicaţie practică:

Se obţin de la categoria vaci pentru lapte:

- 1.000 litri lapte, din care 200 litri s-au consumat la viţeii 0-6 luni (1 litru lapte este evaluat la 1,13 lei);
- Gunoi de grajd 500 lei.

Scanned with OKEN Scanner

- obţinerea a 1.000 litri lapte (1.000 x 1,13 = 1.130 lei):

345 „Produse finite". Lapte		711 „Venituri aferente costurilor stocurilor de produse"	1.130

- înregistrarea gunoiului de grajd:

346 „Produse reziduale". Gunoi de grajd		711 „Venituri aferente costurilor stocurilor de produse"	500

- înregistrarea laptelui consumat de către viţei (200 x 1,13 = 226 lei):

711 „Venituri aferente costurilor stocurilor de produse".		345 „Produse finite". Lapte	226

Scanned with OKEN Scanner

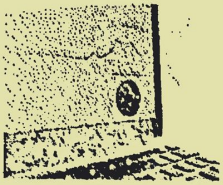

CAPITOLUL 10

ANALIZĂ ECONOMICO-FINANCIARĂ

10.1 Generalităţi

Performanţa, reuşita şi succesul au devenit motivaţia oricărei societăţii comerciale ce încearcă să se înscrie în exigenţele economiei de piaţă.

Competiţia europeană cere luarea în calcul, în primul rând, a dimensiunilor economico-financiare ale activităţii societăţii comerciale şi de aceea un rol esenţial revine analizei performanţelor economico-financiare. Această analiză permite elaborarea judecăţilor şi aprecierea asupra rezultatelor, asupra corelaţiei lor cu structura financiară şi solvabilitatea acesteia, pe baza „raţionalizării studierii datelor economice şi contabile" ale întreprinderii.

Criteriile de apreciere a performanţelor economico – financiare impun o definire a conceptului de performanţă.

Dicţionarul Larousse defineşte performanţa ca fiind „un rezultat obţinut într-o probă sportivă sau o realizare deosebită într-un domeniu de activitate". Micul dicţionar enciclopedic dă conceptului de performanţă o interpretare similară, identificându-l pe acesta cu „un rezultat prestigios obţinut de un sportiv sau de o echipă" şi, respectiv, cu „o realizare deosebită într-un domeniu de activitate practică".

Scanned with OKEN Scanner

Transpus în domeniul gestiunii întreprinderii, conceptul de performanţă are semnificaţia unei „bune reuşite" sau a unui „succes", atât în plan general, cât şi pe domenii specifice de activitate ale societăţii comerciale (comercial, tehnic, financiar, social), care poate fi definit şi cuantificat cu ajutorul unui ansamblu de indicatori ori criterii de natura calitativă şi cantitativă (profit, rentabilitate, rata de creştere, climat social, imagine de marcă, etc.), „succes" sau „reuşită", care este rezultatul unui act de gestiune a activităţii societăţii comerciale.

Există autori care susţin că aprecierea parametrilor de performanţă şi a cauzelor care au avut o pondere însemnată în geneza şi evoluţia rezultatelor societăţii comerciale este considerabil facilitată, dacă se ţine seama de vocaţia societăţii comerciale, de optica în care se face analiza (financiară sau contabilă), de starea de funcţionare sau lichidare.

Scopurile financiare ale întreprinderii pot fi abordate din diferite puncte de vedere. O primă abordare vizează maximizarea profitului prin raţionalizarea deciziilor financiare, care se concretizează în creşterea bogăţiei întreprinderii. Din optica managerială aceste scopuri vizează în principal realizarea creşterii economice, a echilibrului financiar şi a lichidităţii financiare.

Informaţiile asupra performanţei unei întreprinderi, inclusiv asupra rentabilităţii acesteia, sunt necesare pentru o corectă apreciere şi evaluare a eventualelor modificări privind resursele economice pe care le-ar putea controla în viitor.

Importanţa deosebită prezintă variaţia performanţei în viitorul previzibil, determinându-se în acest scop aspectele legate de generarea de fluxuri de trezorerie în funcţie de resursele existente.

Scanned with OKEN Scanner

10.2 Analiza financiară

Analiza trebuie să urmărească evidenţierea modalităţii de realizare al echilibrului financiar pe termen mediu şi lung (obiectiv al analizei pe bază de bilanţ) şi treptele de acumulare băneasca, de rentabilitate ale activităţii întreprinderii (obiectiv al analizei pe baza contului de profit şi pierdere).

Scopul analizei îl constituie întocmirea diagnosticului financiar al întreprinderii în vederea evidenţierii punctelor forţe şi a punctelor slabe, adică a stării de sănătate sau de slăbiciune financiară a întreprinderii.

Ca tehnică a analizei financiare de ansamblu, analiza diagnostic are ca obiectiv major evidenţierea riscurilor susceptibile să perturbe activitatea viitoare a întreprinderii sau a celor capabile să provoace falimentul acesteia.

Cu ajutorul analizei diagnostic sunt puse în evidenţă punctele nevralgice ale întreprinderii şi sunt formulate propuneri în vederea îmbunătăţirii activităţii viitoare.

Managerii încearcă să orienteze analiza către evidenţierea performanţelor, evoluţia şi perspectivele viitoare ale acestora utilizând în acest scop metode şi tehnici adecvate de analiză a bilanţului contabil si a contului de rezultate, rate de rentabilitate, indicatori de apreciere a riscului, capacitatea de autofinanţare.

Deosebit de important devine alegerea de către manageri, între interesele lor pe termen lung şi anume maximizarea valorii întreprinderii, creşterea economică şi cele pe termen scurt, rentabilitatea şi lichiditatea.

Managerii urmăresc indicatori, cum ar fi: rentabilitatea capitalului propriu, rentabilitatea economică, riscul de exploatare, riscul financiar, riscul de faliment, precum şi creşterea economică, flexibilitatea financiară care pot da semnale asupra rentabilităţii şi riscului.

Scanned with OKEN Scanner

Dicţionarul fiduciar financiar apărut la Paris în anul 1991 defineşte Analiza financiară ca fiind un studiu metodic al situaţiei şi evoluţiei unei ntreprinderi privind structura sa financiară şi rentabilitatea, pornind de la bilanţ, contul de rezultat şi de la toate celelalte informaţii oferite de întreprindere sau care pot fi obţinute referitor la întreprindere şi viitorul său

Dacă primele analize financiare efectuate de către acţionarii societăţilor anonime se limitau doar la verificarea unor echilibre financiare suficiente pentru asigurarea rambursării împrumuturilor acordate de bănci, indiferent de evoluţia situaţiei financiare a întreprinderii, criteriul principal de acordare a creditelor rămânea doar situaţia patrimonială a întreprinderii. Analiza financiară se limita doar la studiul unor rate financiare privind solvabilitatea întreprinderii

Evoluţia analizei financiare vizează adaptarea obiectivelor sale cerinţelor diverşilor *utilizatori*, în funcţie de aspectele specifice domeniului de interes.

Principalii *utilizatori* ai analizei situaţiilor financiare sunt: gestionarii, acţionarii actuali si potenţiali, creditorii, personalul întreprinderii, organele fiscale, analiştii financiari. Aceste categorii de utilizatori pot adopta decizii privind: gestiunea întreprinderii, cumpărarea sau vânzarea de titluri, acordarea sau refuzul unui credit, achiziţia totală sau parţială a întreprinderii.

Finalitatea analizei financiare se concretizează în *diagnosticul financiar*, parte a diagnosticului *economico-financiar*, orientată în special spre funcţiunea *financiar-contabilă* a întreprinderii. Efectuată în interiorul întreprinderii – analiza internă – sau din exterior de către organisme specializate, financiar-bancare, sau de specialişti independenţi (analişti financiari) – analiza externă – conduce la diagnosticul financiar *intern* sau

Scanned with OKEN Scanner

extern, cu obiective specifice diverşilor *utilizatori* interni sau externi specifice pentru aprecierea *situaţiei financiare* a întreprinderii în vederea adoptării unor *decizii* coerente de gestiune, urmăreşte *diagnosticarea* situaţiei financiare pentru fundamentarea politicii economico-financiare şi a strategiei întreprinderii. Astfel, analiza financiară poate fi considerată ca *prima fază* a gestiunii financiare, fiind necesară în studiul echilibrului financiar, al rezultatelor întreprinderii, în evaluarea rentabilităţii şi riscurilor, în studiul fluxurilor financiare, în studiul proiectelor de investiţii şi în elaborarea prognozelor.

Pe baza rezultatelor analizei financiare se pot adopta decizii financiare, atât în cadrul gestiunii financiare pe termen lung (deciziile privind investiţiile, finanţarea şi repartizarea profitului), cât şi în cadrul gestiunii financiare pe termen scurt (deciziile de trezorerie, gestiunea trezoreriei şi a ciclului de exploatare).

10.3 Sursele de date şi informaţii ale analizei financiare

O analiză financiară efectuată în scopul realizării unui diagnostic financiar, care să permită adoptarea unor decizii şi stabilirea unor previziuni financiare se bazează în primul rând pe de date şi informaţii provenite din *situaţiile financiare* ale întreprinderii, dar nu se poate limita doar la acestea. Ea trebuie să înceapă prin adunarea mai multor *informaţii*:

- informaţii generale pe plan economic, fiscal şi monetar;
- informaţii asupra sectorului de care aparţine întreprinderea;
- informaţii de ordin juridic şi economic asupra întreprinderii.

Analiza financiară nu poate pleca decât de la documentele representative ale unei *imagini fidele* a întreprinderii, care poate fi prezentată partenerilor economici şi sociali interni şi externi.

Scanned with OKEN Scanner

Imaginea fidelă a patrimoniului unei întreprinderi este asigurată de *contabilitatea generală*, care oferă informaţiile necesare analizei financiare prin *documente de sinteză* (conturi anuale) – Situaţiile financiare anuale – ce se bazează pe un suport ce răspunde exigenţelor reglementărilor româneşti armonizate cu Directiva a IV-a a C.E.E. şi cu Standardele Internaţionale de Contabilitate (IAS 1): O.M.F.P. 94/2001 şi O.M.F.P. 306/2002 care cuprind următoarele documente *egale ca importanţă*:

1. Bilanţul;
2. Contul de profit şi pierdere;
3. Situaţia modificării capitalurilor proprii;
4. Situaţia fluxurilor de numerar;
5. Politici contabile şi note explicative.

Obiectivul situaţiilor financiare este furnizarea de informaţii despre poziţia financiară, performanţele şi modificările poziţiei financiare a întreprinderii în exerciţiul financiar încheiat şi se prezintă în *raportul anual*, alături de raportul administratorilor şi raportul auditorilor financiari (cenzorilor). Informaţia contabilă oferită de aceste documente este adaptată şi prelucrată în cadrul analizei financiare în funcţie de obiectivele vizate, trebuind să fie inteligibile, relevante, credibile, comparabile, complete şi să asigure eficienţa necesară printr-un raport cost-beneficiu optim utilizatorilor

Bilanţul reflectă *poziţia financiară* a întreprinderii, respectiv capacitatea de a se adapta schimbărilor mediului, oferind informaţii esenţiale despre capacitatea acesteia de a degaja *fluxuri viitoare* de numerar şi echivalente de numerar şi despre necesităţile viitoare de resurse.

Spre deosebire de bilanţ, care înregistrează *stocurile* în sens larg, respectiv, cantităţile acumulate de bunuri, creanţe, titluri şi datorii la un

Scanned with OKEN Scanner

moment dat, *contul de profit şi pierdere* traduce activitatea întreprinderii în termeni de *flux*.

El înregistrează în credit totalul de bunuri, servicii sau monedă care intră ca venituri (*fluxul de intrări*), iar în debit, bunurile, serviciile, moneda care ies ca şi cheltuieli (*fluxul de ieşiri*).

Contul de rezultat regrupează , sub formă de *tabel*, sau în *listă*, cheltuielile şi veniturile exerciţiului, structurate pe categorii (exploatare, financiare, extraordinare), astfel încât permite determinarea ca sold, a rezultatelor (profitul sau pierderea) pe tipuri de activităţi În scopul efectuării unor comparaţii în timp, prezentarea sub formă de tabel sau în listă a contului de rezultat ca şi a bilanţului trebuie să fie identică de la un exerciţiu la altul.

Formatul *obligatoriu* de prezentare a conturilc anuale cerut de reglementările contabile româneşti armonizate prevede structura *verticală* a bilanţului şi a contului de profit şi pierderi după *natură*, fără să fie însă restrictive Situaţiile financiare anuale oferă date şi informaţii pentru două abordări:

1) Analiza – diagnostic a performanţelor şi riscurilor pe baza *contului de rezultat*;

2) Analiza – diagnostic a situaţiei financiare pe baza *bilanţului*.

10.4 Metodologia analizei financiare

Analiza financiară, ca studiu sistematic şi metodic al informaţiilor contabile şi financiare privind întreprinderea pentru a-i cunoaşte situaţia financiară şi a-i înţelege evoluţia, în cadrul metodologiei generale a analizei economico-financiarc, foloseşte, o serie de *instrumente* şi mijloace *specific*

Scanned with OKEN Scanner

adaptate scopului urmărit de utilizatorul intern sau extern al diagnosticului financiar.

Metoda *proprie* a analizei economico-financiare include un ansamblu de *trepte* şi *procedee* tehnice de calcul în vederea stabilirii şi cuantificării relaţiilor cauzale între indicatorii economico-financiari şi factorii determinanţi.

Treptele metodologice ale analizei vizează următoarea succesiune:

1. *Compararea indicatorilor sau rezultatelor* - este o metodă de analiză calitativă care vizează obţinerea unei abateri faţă de o valoare de referinţă, în funcţie de care pot exista:

a) Comparaţii *în timp* care vizează rezultatele perioadei curente şi cele aparţinând uneia sau mai multor perioade precedente şi servesc analizelor *dinamice*;

b) Comparaţii *în spaţiu* care vizează unităţi organizatorice interne sau externe;

10.4.1 Analiza performanţelor pe baza Bilanţului Contabil

Analiza statică, pe baza bilanţului contabil constituie o componentă tradiţională a analizei financiare. Ea furnizează răspunsuri cu privire la structura patrimoniului şi evoluţia sa în timp.

Potrivit Standardelor Internaţionale de Contabilitate (IAS 1), bilanţul trebuie să ofere informaţii despre poziţia financiară a întreprinderii „cu ajutorul resurselor economice controlate (activele) structurii financiare (datorii şi capitaluri proprii, precum şi cu ajutorul unor indicatori economico-financiari, precum lichiditate – solvabilitate".

Scanned with OKEN Scanner

Analiza bilanţului prin metoda ratelor

În diagnosticul economico financiar al întreprinderii, utilizarea metodei ratelor prezintă o importanţă deosebită deoarece, cu ajutorul acestora se exprimă sintetic stările activităţii economico financiare care permit evaluarea performanţelor actuale şi proiectarea celor viitoare.

Analiza pe baza ratelor constituie în general un instrument larg utilizat în analiza diagnostic şi reprezintă unul din instrumentele esenţiale ale analistului financiar.

Ratele determinate pe baza bilanţului se referă la ratele de structură, ratele de gestiune, ratele de randament şi rentabilitate.

Analiza ratelor de structură ale bilanţului

Ratele de structură exprimă structura financiară a întreprinderii definite prin proporţiile posturilor de activ şi de pasiv din bilanţ în raport cu totalul acestuia.

Ratele de structură sunt rezultatul analizei pe verticală a bilanţului şi pun în evidenţă caracteristici financiare ale întreprinderii cum ar fi :capacitatea activelor de a se transforma în lichidităţi, autonomia şi interdependenţa financiară a întreprinderii, calitatea echilibrului financiar pe termen scurt.

Ratele de structură a activului

Structura activului caracterizează compoziţia patrimoniului economic al întreprinderii, în concordanţă cu caracterul mai mult sau mai puţin "capitalistic" al acesteia precum şi vulnerabilitatea sa la evoluţiile inflaţioniste, evidenţiind gradul de stabilitate a finanţării şi autonomia financiară pe care le asigură întreprinderii, combinaţia de resurse având maturităţi şi origini diverse (capitaluri proprii, datorii pe termen lung, mediu, sau scurt).

Scanned with OKEN Scanner

Ratele de structură ale activului sunt influenţate de caracteristicile tehnice, economice şi juridice ale activităţii, fiind exprimate astfel:

Structura activului exprimă compoziţia patrimoniului economic al întreprinderii, care este în concordanţă cu modul de participare la circuitul economic, natura activităţii, precum şi vulnerabilitatea acestuia la inflaţie.

a) Ponderea imobilizărilor reflectă "indirect intensitatea capitalistică (prin ponderea imobilizărilor corporale) şi a relaţiilor financiare cu alte unităţi (prin ponderea imobilizărilor financiare)" Această rată exprimă gradul de investire a capitalului în cadrul firmei şi se calculează astfel:

$$S_i = \frac{\text{Activ imobilizat}}{\text{Activ}} * 100(\%)$$

Datorită eterogenităţii structurii imobilizărilor, precum şi reacţia diferită a componentelor acestora „la acţiunea factorilor tehnici, juridici, economici se justifică utilizarea în teoria şi practica economică a unor rate complementare ", după cum urmează:

a1. Ponderea imobilizărilor necorporale reflectă ponderea activelor intangibile (brevete, licenţe, mărci, fond comercial etc.) în totalul activului întreprinderii şi este determinată după relaţia de calcul:

$$S_{in} = \frac{\text{Imobilizari necorporale}}{\text{Activ}} * 100(\%)$$

De regulă, valoarea acestui indicator este redusă sau inexistentă în cadrul întreprinderilor de comerţ româneşti.

Scanned with OKEN Scanner

- **a2.** Ponderea imobilizărilor corporale este un indicator a cărui mărime este determinată de natura activităţii întreprinderii şi se calculează astfel:

$$S_{ic} = \frac{\text{Imobilizari corporale}}{\text{Activ}} * 100(\%)$$

Specifică întreprinderilor din comerţ este valoarea redusă a acestui indicator.

a3. Ponderea imobilizărilor financiare reflectă intensitatea legăturilor şi relaţiilor financiare ale întreprinderii cu alte firme prin deţinerea de participaţii, investiţii de portofoliu şi împrumuturi acordate pe termen mediu şi lung, fiind determinată astfel:

$$S_{if} = \frac{\text{Imobilizari financiare}}{\text{Activ}} * 100(\%)$$

Valoarea acestei rate depinde de mărimea, puterea economică şi financiară a întreprinderii şi implicarea acesteia în operaţiuni de creştere externă.

b) Ponderea activului circulant este un indicator a cărui valoare depinde de: sectorul de activitate, durata ciclului de circulaţie a mărfurilor, perioada de încasare a creanţelor şi existenţa disponibilităţilor băneşti. Valoarea acestei rate este determinată astfel:

$$S_{ac} = \frac{\text{Activ circulant}}{\text{Activ}} * 100(\%)$$

Scanned with OKEN Scanner

Structura activului circulant este analizată prin utilizarea unor rate complementare, după cum urmează:

b1. Ponderea stocurilor are valori diferite stabilite în funcţie de: sectorul de activitate, durata procesului de activitate economică etc. şi este determinată după relaţia de calcul:

$$S_s = \frac{\text{Stocuri}}{\text{Activ}} * 100(\%)$$

Importanţa acestui raport în analiză constă în stabilirea nivelului echilibrat al stocurilor în cadrul activelor circulante, care în comerţ ar trebui să atingă ponderea maximă de 40 – 45 %. Pentru menţinerea echilibrului economico-financiar trebuie respectată ecuaţia minimă de echilibru structurat:

$I_{CA} = I_s$, unde:

I_{CA} – indicele cifrei de afaceri;

I_s – indicele stocurilor.

Ponderea stocurilor trebuie analizată şi din punct de vedere al componenţei pentru depistarea stocurilor degradate, cu mişcare lentă sau fără mişcare, a excedentelor sau deficitelor în raport cu stocurile optime şi a implicaţiilor asupra: activităţii, performanţelor şi solvabilităţii întreprinderii.

b2. Ponderea creanţelor reflectă politica de credit comercial, "exprimând portofoliul de creanţe din patrimoniul unităţii şi mărimea termenului de decontare acordat clienţilor" (199), precum şi modul de administrare a resurselor financiare ale întreprinderii. Determinarea acestei rate este realizată potrivit relaţiei de calcul:

Scanned with OKEN Scanner

$$S_{cr} = \frac{\text{Creante total}}{\text{Activ}} * 100(\%)$$

Ponderea disponibilităţilor caracterizează gradul de lichiditate a activului, valoarea sa informaţională devenind importantă pentru analiza în dinamică a trezoreriei şi situaţiei financiare pe parcursul mai multor exerciţii financiare.

$$S_{DB} = \frac{\text{Disponibilitati}}{\text{Activ}} * 100(\%)$$

Analiza fondului de rulment al necesarului de fond de rulment

Analiza financiară are ca obiectiv colectarea şi interpretarea informaţiilor financiar contabile necesare aprecierii sănătăţii financiare a întreprinderii. Informaţiile în cauză prezintă interes atât pentru utilizatorii interni cât şi pentru beneficiarii externi, preocupaţi în estimarea riscului asumat. Pentru realizarea obiectivelor lor, aceştia utilizează o serie de modalităţi, procedee şi instrumente de analiză.

Fondul de rulment reprezintă un concept, un indicator autonom al echilibrului financiar, creat sub influenţa profesiei bancare. Când resursele permanente sunt mai mari decât utilizările permanente necesare de finanţat, întreprinderea dispune de o marjă de securitate, respectiv de fond de rulment, care îi permite să facă faţă unor situaţii neprevăzute pe termen scurt. El constituie premisa menţinerii solvabilităţii întreprinderii respectiv a unei independenţe financiare a acesteia faţă de creanţierii săi.

Scanned with OKEN Scanner

Sunt cunoscute mai multe accepţiuni în ceea ce priveşte fondul de rulment în condiţiile absenţei normalizării din analiza contabil financiară, astfel:

a. *Fondul de rulment brut sau total,* corespunzător totalului elementelor dc active circulante. El defineşte ansamblul resurselor care acoperă valorile de exploatare, valorile realizabile pe termen scurt şi lichidităţile;

b. *Fondul de rulment net sau permanent,* determinat pe baza bilanţului financiar , constituie un fond de rulment lichiditate sau fond de rulment financiar;

c. *Fondul de rulment propriu* reprezintă excedentul capitalurilor proprii faţă de activele imobilizate nete;

d. *Fondul de rulment împrumutat.*

Potrivit bilanţului financiar, între nevoile temporare şi resursele aferente trebuie să existe un anumit echilibru care este evidenţiat cu ajutorul indicatorului *nevoia de fond de rulment.*

Analiza indicatorilor lichidităţii

Lichiditatea măsoară aptitudinea întreprinderii de a face faţă obligaţiilor pe termen scurt şi implică capacitatea de a transforma rapid activele circulante în disponibilităţi.

O întreprindere este „lichidă" când resursele degajate de operaţiunile curente ale exerciţiului îi furnizează suficiente disponibilităţi pentru a face faţă scadenţelor pe termen scurt.

Lichiditatea activelor presupune posibilitatea de a le schimba rapid contra monedă.

Indicatorii lichidităţii se calculează ca raport între activele curente.

Scanned with OKEN Scanner

În literatura de specialitate, ratele de lichiditate sunt cunoscute şi sub denumirea de rate de trezorerie şi au rolul de a măsura capacitatea de plată a întreprinderii, respectiv solvabilitatea pe termen scurt a acesteia. Analiza ratelor rezultate prin compararea ansamblului lichidităţilor potenţiale(active transformabile în monedă pe termen scurt) cu exigibilităţile potenţiale (datorii rambursabile pe termen scurt) constituie o metodă rapidă şi uşor de utilizat pentru aprecierea gradului în care întreprinderea face faţă obligaţiilor pe termen scurt. Cele mai utilizate rate sunt :

1. *Rata lichidităţii generale*, determinată prin raportarea valorii activelor curente la valoarea pasivelor curente. Activele curente cuprind disponibilităţile în cont şi în casă, valorile mobiliare foarte lichide, efectele comerciale de primit şi stocurile, iar pasivele curente sunt formate din: efecte comerciale de plătit, împrumuturile bancare pe termen scurt, impozite. Dacă întreprinderea trece prin dificultăţi financiare, aceasta începe să-şi onoreze plăţile mai târziu, să acumuleze credite bancare. Dacă pasivele curente cresc mai rapid decât activele curente, rata curentă scade, ceea ce constituie apariţia unor probleme.

Valoarea supraunitară a acestei rate este expresia unui fond de rulment financiar care permite întreprinderii să facă faţă incidentelor care apar în mişcarea activelor circulante sau unor deteriorări ale valorii acestora. Cu cât această rată este mai mare decât 1, cu atât întreprinderea este pusă la adăpost de o insuficienţă a trezoreriei, care ar putea fi determinată de rambursarea datoriilor la cererea creanţierilor.

Când valoarea acestei rate este subunitară, înseamnă că lichidităţile sunt mai mici decât exigibilităţile potenţiale. Aceasta se datorează faptului că datoriile exigibile pe termen scurt nu sunt acoperite în principiu de capitalurile circulante, iar fondul de rulment financiar are o valoare

Scanned with OKEN Scanner

negativă. Valoarea subunitară a ratei nu constituie un pericol, atunci când stocurile se reduc treptat, în scopul achitării datoriilor pe termen scurt, dar fără a stânjeni continuitatea producţiei.

2. *Rata lichidităţii curente* sau rata rapidă, exprimă capacitatea întreprinderii de a-şi onora datoriile pe termen scurt din creanţe şi disponibilităţi. Se poate determina prin scăderea valorii stocurilor din valoarea activelor curente şi împărţirea diferenţei astfel obţinute la valoarea pasivelor curente. Această rată este de regulă subunitară.

3. *Rata lichidităţii imediate sau trezoreria la vedere* măsoară capacitatea întreprinderii de rambursare instantanee a datoriilor. Un nivel ridicat al ratei indică o lichiditate , respectiv o solvabilitate ridicată, dar care poate fi consecinţa unei utilizări mai puţin performante a resurselor disponibile. O valoare redusă a ratei lichidităţii imediate poate fi compatibilă cu menţinerea echilibrului financiar, dacă întreprinderea minimizcază valoarea încasărilor sale.

Indicatorii solvabilităţii

Solvabilitatea constituie aptitudinea întreprinderii de a face faţă scadenţelor pe termen lung şi mediu şi depinde de mărimea datoriilor pe termen lung şi mediu şi de cheltuielile financiare.

Solvabilitatea este rezultatul echilibrului dintre fluxurile de încasări şi fluxurile de plăţi.

Solvabilitatea reflectă capacitatea întreprinderii pentru achitarea datoriilor exigibile din resursele disponibile sau exprimă „aptitudinea întreprinderii să facă faţă la scadenţa plăţilor pe termen lung şi mediu".

Menţinerea solvabilităţii constituie un obiectiv prioritar pentru managementul firmei în vederea asigurării autonomiei financiare şi flexibilităţii gestiunii patrimoniului.

Scanned with OKEN Scanner

Solvabilitatea este apreciată prin compararea între lichiditatea activului şi exigibilitatea pasivului din bilanţ şi prin utilizarea ratelor de structură a pasivului ce caracterizează îndatorarea şi autonomia întreprinderii.

Pentru analiza solvabilităţii se folosesc următorii indicatori.

Activul net contabil:

ANC = Total activ – Total datorii.

Acest indicator oferă o imagine a solvabilităţii globale a întreprinderii şi a dimensiunii capitalurilor proprii, constituind o garanţie pentru creditori în cazul evoluţiei nefavorabile a activităţii firmei.

Rata solvabilităţii generale (Rsg) se calculează că un raport între activul total şi datoriile totale ale firmei şi „arată măsura în care activele totale ale firmei pot acoperi datoriile totale ale firmei" şi este determinată prin următorul model de calcul.

$$Rsg - \frac{Activ\ total}{Datorii\ totale}$$

În vederea realizării echilibrului financiar, valoarea acestui indicator trebuie să fie ≥ 3, iar nivelul acceptabil este de 1,66.

Valoarea acestui indicator devine importantă pentru creditorii firmei deoarece constituie garanţia activului net al întreprinderii.

Rata îndatorării totale exprimă nivelul de acoperire a datoriilor firmei din capitalurilor proprii.

$$Rd = \frac{Datorii\ totale}{Capital\ propriu}$$

Scanned with OKEN Scanner

Rata îndatorării pe termen lung exprimă dependenţa finanţării activităţii întreprinderii pe termen lung de creditori. Nivelul optim pentru menţinerea echilibrului este $R_{DTL} \leq 1$.

$$R_{DTL} = \frac{Datorii\ pe\ termen\ lung}{Capital\ propriu}$$

Rata îndatorării totale cât şi rata îndatorării pe termen lung arată levierul financiar, al cărui valoare constituie sursa de informaţii pentru stabilirea politicii de finanţare a întreprinderii.

Capacitatea de îndatorare exprimă ponderea capitalului propriu în capitalul permanent al întreprinderii fiind stabilită astfel:

$$Cd = \frac{Capital\ propriu}{Capital\ permanent}$$

Analiza ratelor de rentabilitate

Rentabilitatea reflectă capacitatea unei întreprinderi de a obţine profit, adică acoperirea cheltuielilor din veniturile proprii şi realizarea unui venit net sub forma profitului.

Rentabilitatea constituie o condiţie a realizării echilibrului economico-financiar, devenind un instrument de fundamentare a deciziilor care privesc gestionarea patrimoniului şi menţinerea întreprinderii în meiul concurenţial al economiei de piaţă.

Prin contabilitate se exprimă capacitatea unui capital investit şi poate fi evaluată atât în mărimi absolute, prin marje, cât şi în mărimi relative, prin rate.

Ratele de rentabilitate sunt raporturi stabilite prin confruntarea unor indicatori de rezultate – Excedentul brut de exploatare, rezultatul

Scanned with OKEN Scanner

exploatării, rezultatul brut, rezultatul net, cu indicatori care exprimă mijloacele utilizate pentru obţinerea profitului.

Informaţiile oferite de ratele de rentabilitate oglindesc diferite aspecte ale activităţii economico-financiare a întreprinderii privind utilizarea elementelor patrimoniale în realizarea profitului.

Ratele de randament sunt calculate prin raportarea unui indicator de rezultat la o formă de evaluare a capitalului economic utilizat de întreprindere pentru realizarea procesului de activitate economică.

Astfel, apare noţiunea de rentabilitate economică care exprimă eficienţa utilizării activelor unei societăţi comerciale în realizarea obiectivului de activitate.

Rata rentabilităţii economice este un indicator care vizează eficienţa capitalului alocat în active şi măsoară "performanţele activului total al întreprinderii, pornind de la un rezultat economic şi ansamblul mijloacelor utilizate)".

Analiza ratei rentabilităţii economice devine importantă prin determinarea influenţei factorilor care acţionează în gestionarea capitalului şi obţinerea de profit în activitatea de exploatare a întreprinderilor comerciale.

$$Rata\ rentabilitatii\ comerciale = \frac{\text{Rezultatul exploatarii}}{\text{Activ total}}$$

10.4.2 Analiza performanţelor pe baza Contului de Profit şi Pierdere

Starea de performanţă economico financiară a unei întreprinderi constituie o problemă deosebit de importantă, în general şi cu cat mai stringentă pentru întreprinderile aflate într-o anumită penurie de capital şi lichidităţi.

Scanned with OKEN Scanner

Analiza orientată spre studiul performanţelor economico financiare ale întreprinderii, evoluţia şi perspectivele acestora furnizează informaţii utile managerilor dar şi partenerilor externi.

În termeni generali, bilanţul exprimă starea patrimonială la care s-a ajuns la finele exerciţiului financiar.

Documentele contabile care exprimă cum s-a ajuns la respectiva stare patrimonială finală, care au fost fluxurile de venituri şi cheltuieli care au marcat traiectoria evoluţiei întreprinderii între începutul perioadei şi sfârşitul exerciţiului financiar, îl reprezintă Contul de Profit şi Pierdere.

Contul de Profit şi Pierdere sau contul de rezultate este un document de sinteză care măsoară performanţele activităţii întreprinderii în cursul perioadei analizate. El constituie o sinteză a contabilităţii de flux la nivel microeconomic, deoarece pune în evidenţă fluxurile de valoare care au contribuit la creşterea sau micşorarea bogăţiei unei întreprinderi. Însă definirea performanţei firmei se face diferit, în funcţie de interesele utilizatorilor de informaţie contabilă şi de postulatele şi principiile contabile reţinute pentru determinarea rezultatului.

Măsurarea performanţelor întreprinderii vizează , în mod esenţial măsurarea profitului, care poate fi abordată din 3 puncte de vedere (84):

- ***patrimonial***, prin compararea valorii unei întreprinderi referitoare la două momente diferite, utilizând aceleaşi metode de evaluare;
- ***economic***, prin deducerea cheltuielilor din venituri, ambele referitoare la aceeaşi perioadă;
- ***financiar***, prin deducerea amortizării din fluxurile nete de trezorerie.

Scanned with OKEN Scanner

Rolul rezultatelor în alcătuirea tabloului de bord

Tabloul de bord cuprinde un ansamblu de elemente informaţionale care stau la baza deciziilor managerilor întreprinderilor comerciale şi ajută la măsurarea drumului parcurs, precum şi la punerea în aplicare a programelor de acţiune.

În conducerea întreprinderii horticole, tabloul de bord constituie un eficient instrument de corectare a activităţii economice, în vederea realizării indicatorilor urmăriţi şi de realizare a bugetului de venituri şi cheltuieli.

Tabloul de bord trebuie să cuprindă informaţii ce permit managerilor aprecierea rapidă şi complexă a activităţii şi orientarea rapidă în adoptarea deciziilor.

Informaţiile furnizate de tabloul de bord trebuie cuprinse într-un sistem de indicatori, care vor reflecta fenomenele ce se succed în activitatea unităţii şi să ofere posibilitatea comparării cu informaţiile care rezultă din desfăşurarea curentă. Abaterile ce rezultă din compararea activităţilor trebuie luate în considerare pentru intervenţia rapidă a managerilor.

Informaţiile cuprinse în tabloul de bord trebuie să fie concentrate într-un număr cât mai restrâns de indicatori, fără a diminua capacitatea de informare a managerilor.

Prin conţinutul său, tabloul de bord trebuie să prezinte informaţiile într-o formă accesibilă, din care să rezulte şi cauzele care au contribuit la apariţia unor fenomene cu tendinţă negativă.

Pentru analiza economică, cifra de afaceri este un indicator fundamental al aprecierii activităţii financiare, care, în corelaţie cu alţi indicatori contribuie la determinarea performanţelor acestora.

Scanned with OKEN Scanner

Valoarea adăugată este un indicator care evidenţiază dimensiunea reală a firmei prin acumularea de resurse băneşti de la o perioadă la alta a gestionării patrimoniului.

Profitul este un indicator sintetic care caracterizează din punct de vedere calitativ întreaga activitate a întreprinderii. Profitul constituie sursa de formare a rezervelor, asigurării creşterii resurselor de finanţare a ciclului de exploatare al întreprinderii.

- **Analiza pe baza soldurilor intermediare de gestiune**

În general, societăţile comerciale concentrează o complexitate de operaţii economico-financiare care sunt reflectate în documentele contabile de sinteză, sub forma fluxurilor şi stocurilor.

Fluxurile, adică veniturile şi cheltuielile perioadei de gestiune sunt generate de 3 domenii de activitate:

- de exploatare – activitate dominantă ce vizează realizarea profitului întreprinderii;
- financiară – priveşte participaţiile la capitalurile altor societăţi;
- excepţională – priveşte operaţiile de gestiune şi operaţiile de capital care nu sunt legate de activitatea curentă.

Fiecare activitate determină un anumit rezultat stabilit ca diferenţă între veniturile şi cheltuielile perioadei de gestiune reflectate în cadrul Contului de Profit şi Pierdere, astfel încât, analiza rezultatelor se va realiza pe baza contului de rezultate.

Structura acestui cont permite degajarea unor solduri de acumulări băneşti potenţiale, destinate să îndeplinească o anumită funcţie de remunerare a factorilor de producţie şi de finanţare a activităţii viitoare, denumite solduri intermediare de gestiune.

Scanned with OKEN Scanner

Realizarea acestui obiectiv presupune tratarea prealabilă a contului de Profit şi Pierdere pentru a pune în evidenţă modul de funcţionare şi rentabilitatea întreprinderii.

Excedentul brut al exploatării (EBE) se stabileşte ca diferenţă între valoarea adăugată (plus subvenţii de exploatare) pe de o parte şi impozitele, taxele şi cheltuielile de personal, pe de altă parte.

Excedentul brut exprimă acumularea brută din activitatea de exploatare fiind o resursă principală a întreprinderii, cu influenţă hotărâtoare asupra rentabilităţii economice şi a capacităţii potenţiale de autofinanţare a investiţiilor. Un excedent brut mare va permite reînnoirea imobilizărilor întreprinderii, antrenând cheltuieli financiare iar diferenţa va fi dată statului (impozit pe profit), acţionarilor (dividende) sau conservată prin autofinanţare. Rezultatul exploatării priveşte activitatea de exploatare normală şi curentă a întreprinderii.

Rezultatul exploatării = EBE + (Venituri din provizioane + alte venituri) - (cheltuieli cu amortizarea şi provizioane + alte cheltuieli pentru exploatare).

Rezultatul exploatării exprimă mărimea absolută a rentabilităţii activităţii de exploatare obţinută prin deducerea tuturor cheltuielilor din veniturile exploatării.

Rezultatul curent este rezultatul tuturor operaţiilor curente ale întreprinderii. Rezultatul net exprimă mărimea absolută a rentabilităţii financiare cu care vor fi remuneraţi acţionarii pentru capitalurile proprii subscrise.

◆ **Analiza rezultatului curent**

Rezultatul activităţii curente (RC) este determinat atât de rezultatul exploatării normale (nu ia în considerare elementele excepţionale)

Scanned with OKEN Scanner

și curente, cât și de cel al activității financiare. El este deci rezultatul tuturor operațiilor curente ale întreprinderii. În determinarea acestui indicator sunt luate în considerare și elementele financiare, ceea ce permite aprecierea impactului politicii financiare a întreprinderii asupra rentabilității.

$$RC = RE + (\text{Venituri financiare} - \text{Cheltuieli financiare})$$

Având în vedere că diferența între veniturile și cheltuielile financiare sunt expresia rezultatului financiar (RF), relația de mai sus se poate scrie astfel:

$$RC = RE + RF$$

Autorul francez Peste-Roire, în lucrarea „La gestion financiere", propune pentru analiza rezultatului curent o matrice care evidențiază nouă situații (fig. 5.2.).

a) Rezultatul curent este aproximativ zero: $RC \approx 0$

Pragul de rentabilitate curentă reprezintă un minim care trebuie atins, dar care nu poate asigura dezvoltarea, deoarece în acest punct numit și „punct de echilibru", veniturile din exploatare și cele financiare permit doar acoperirea exactă a cheltuielilor aferente. Această situați corespunde cazurilor 1, 2, 3:

Scanned with OKEN Scanner

Rezultatul financiar / Rezultatul exploatării	<< 0 Frânare	≈ 0 Pragul de rentabilitate al politicii financiare	>> 0 Forţă
>> 0 Exploatare foarte Rentabilă	RC ≈ 0 PR* Levier financiar (1)	RC > 0 Profit curent Bun manager (4)	RC >> 0 Profit curent Monopol (6)
≅ 0 Pragul de rentabilitate	RC < 0 Deficit curent Redresare	RC ≅ 0 PR*	RC > 0 Profit curent Holding

Activitate rentabilă

Activitate nerentabilă

Scanned with OKEN Scanner

–	(7)	Supravieţuire (2)	
<< 0 Exploatare nerentabilă	RC << 0 Deficit curent criză	RC < 0 Deficit curent dilemă	RC≅ 0 PR* Transformare (3)

Fig. 5.2. Matricea rezultatului curent

Cazul 1 – Pragul de rentabilitate curentă „levier financiar"

Corespunde activităţii foarte rentabile ale unei întreprinderi, ceea ce-i permite redresarea rapidă a situaţiei financiare şi reducerea cheltuielilor financiare, concomitent cu îmbunătăţirea rezultatului curent.

Menţinerea nivelului profitului şi eventuala creştere a acestuia se găsesc sub semnul incertitudinii când:

- rezultatul pozitiv din exploatare este consecinţa neînregistrării cheltuielilor cu amortizarea aferentă imobilizărilor cu un grad avansat de uzură. În perioada următoare întreprinderea trebuie să procedeze la realizarea de noi investiţii, chiar dacă gradul de îndatorare al acesteia va creşte;
- realizarea noilor investiţii creează premisele creşterii producţiei, prin diversificarea gamei sortimentale a produselor oferite. Dar, aceasta

Scanned with OKEN Scanner

presupune o strictă corelare cu cerinţele şi, respectiv, cu posibilitatea de absorbţie a pieţei. În caz contrar, întreprinderea poate întâmpina dificultăţi.

Rezultatul exploatării (RE) caracterizează performanţele comerciale şi financiare aferente activităţii de exploatare normală şi curentă a întreprinderii, independent de politica financiară şi fiscală. El pune în evidenţă rezultatul degajat din exploatare, după luarea în considerare a tuturor cheltuielilor de producţie şi comercializare, precum şi a riscurilor de exploatare. Spre deosebire de RBE, acest sold ţine cont de politica de amortizare şi de constituire a provizioanelor.

RE	= RBE	+ **Venituri din provizioane privind exploatarea.**	-	**Cheltuieli cu amortizările şi provizioanele pentru exploatare.**
		Alte venituri din exploatare		**Alte cheltuieli de exploatare**

Rezultatul exploatării se poate determina şi ca diferenţă între veniturile şi cheltuielile exploatării.

RE	=	**Venituri din exploatare**	-	**Cheltuieli pentru exploatare**

Rezultatul exploatării (profit sau pierdere) exprimă mărimea absolută a rentabilităţii activităţii de exploatare, obţinută prin deducerea tuturor cheltuielilor (plătibile şi calculate) din veniturile exploatării (încasabile şi calculate).

Rentabilitatea activelor de exploatare (R_{Ae}), determinată ca raport între rezultatul exploatării (RE) şi activele de exploatare (Ae), exprimă

Scanned with OKEN Scanner

eficienţa utilizării activelor de exploatare şi serveşte la realizarea unor comparaţii între diverse întreprinderi care promovează politici de amortizare diferite.

Cazul 2 – Pragul de rentabilitate curentă „supravieţuire"

Întreprinderea îşi asigură "supravieţuirea", prin echilibrarea activităţii de exploatare cu politica sa financiară, fără a-şi asuma vreun risc financiar. Trecerea într-o altă "stare" este condiţionată de nivelul investiţiilor realizate şi de capacitatea de absorbţie a pieţei.

Cazul 3 – Pragul de rentabilitate „transformare"

Această situaţie este caracteristică acelor întreprinderi care renunţă la activitatea de exploatare nerentabilă în favoarea activităţii financiare. O atare situaţie catalogată ca „transformare", poate avea un caracter temporar sau definitiv, existând, totodată, posibilitatea ca activitatea nerentabilă să fie transferată unei alte întreprinderi din cadrul holdingului.

b) Rezultatul curent este pozitiv: RC > 0.

Corespunde cazurilor 4, 5, 6, considerate ca situaţii ideale, deoarece rezultatul exploatării şi rezultatul activităţii financiare nu sunt niciodată negative.

Cazul 4 – Profit curent „bun manager al întreprinderii"

Situaţia este ideală, rezultatul exploatării nefiind afectat de cheltuielile financiare. Politica de independenţă financiară "bun manager al

Scanned with OKEN Scanner

întreprinderii" permite ameliorarea rentabilităţii financiare, fără ca aceasta să fie afectată de riscul financiar.

Cazul 5 – Profitul curent „supermarche" sau „holding"

Această situaţie este specifică întreprinderilor ce desfăşoară o activitate generatoare de lichidităţi (stocuri reduse sau cu rotaţie rapidă, credite – clienţi limitate sau inexistente). Există preocuparea efectuării celor mai bune plasamente posibile, precum şi a supravieţuirii permanente a gestiunii trezoreriei.

Cazul 6 – profit curent „monopol"

Caracterizează o întreprindere cu o poziţie privilegiată pe piaţă, ca urmare a unei activităţi de exploatare foarte rentabile, care permit degajarea unui surplus de lichidităţi a cărui plasament constituie o sursă de rentabilitate suplimentară.

c) Rezultatul curent este negativ: RC < 0.

Această situaţie o întâlnim în cazul întreprinderilor nerentabile care se confruntă cu numeroase dificultăţi, aşa cum sunt prezentate în cazurile 7, 8, 9.

Cazul 7 – Deficit curent „redresare"

Această situaţie este specifică acelor întreprinderi care reuşesc să-şi acopere cheltuielile de exploatare pe seama veniturilor din exploatare, dar care înregistrează cheltuieli financiare foarte mari. Dacă motivul îndatorării

Scanned with OKEN Scanner

îl reprezintă realizarea unor investiţii care să determine obţinerea în viitor a unui profit din exploatare şi rambursarea împrumutului, situaţia se poate aprecia ca fiind viabilă. Există posibilitatea ca întreprinderea să se confrunte curând cu dificultăţi grave, dacă piaţa este în regres.

Cazul 8 – Deficit curent „dilemă"

Caracterizează o întreprindere a cărei activitatea de exploatare este nerentabilă, dar care îşi acoperă cheltuielile financiare pe seama veniturilor financiare. În acest caz, întreprinderea se află într-o situaţie "limită" (dilemă), deoarece ea trebuie să decidă între a apela la împrumuturi pentru a-şi asigura disponibilităţile necesare realizării de noi investiţii şi cedarea activităţii, atunci când hotărârea de a realiza noi investiţii este tardivă.

Cazul 9 – Deficit curent „criză"

Această situaţie este caracteristică unei întreprinderi aflată în dificultate. Aceasta trebuie să-şi îmbunătăţească situaţia financiară prin forţe (fonduri) proprii şi să procedeze la analizarea cauzelor deficitului de exploatare, stabilind, totodată, măsuri de remediere a acestuia.

10.5 Riscul economic

Riscul exprimă influenţa negativă a factorilor interni şi externi asupra activităţii întreprinderii, cu efect în diminuarea eficienţei acesteia. Într-o accepţiune mai largă riscul semnifică „variabilitatea rezultatului obţinut sub presiunea mediului şi reprezintă prejudiciul potenţial la care sunt supuse patrimoniul, interesele şi activitatea agentului economic" (150). Noţiunea de risc este strâns legată de aceea a rentabilităţii şi flexibilităţii şi

Scanned with OKEN Scanner

reprezintă „incapacitatea întreprinderii de a se adapta mediului de piaţă concurenţial"

În general, riscul se referă la evenimentele viitoare din activitatea întreprinderii care pot provoca pierderi şi poate fi înlăturat când se depistează factorii generatori de asemenea evenimente. Reducerea riscului conduce la creşterea rentabilităţii activităţii şi asigurarea echilibrului economico financiar al întreprinderii.

Riscul de exploatare, denumit şi risc economic, are corespondent în toate întreprinderile, caracterizându-se prin incapacitatea agentului de a se adapta la timp şi cu cel mai mic consum de resurse financiare la modificarea mediului economic şi social. Urmările apariţiei riscului economic sunt concretizate în diminuarea rezultatului activităţii de exploatare, datorită creşterii costului de achiziţie a mărfurilor şi a tarifelor la prestările de servicii, achitării de salarii personalului în neconcordanţă cu cifra de afaceri şi alţi indicatori economici, creşterea nejustificată a cheltuielilor fixe.

Rolul analizei financiare este pentru studierea rentabilităţii în ansamblu şi evidenţierea performanţelor exploatării înscrise în contul de rezultat, precum şi pentru depistarea influenţelor negative a factorilor asupra menţinerii echilibrului economico financiar. Rentabilitatea exploatării este însoţită de riscul de exploatare şi condiţionează nivelul celorlalte rentabilităţi şi riscurile aferente: financiar, total, de faliment. În activitatea întreprinderii „riscul economic este legat de structura costurilor de exploatare (fixe şi variabile)şi depinde în mod direct de ponderea mai mare sau mai mică a cheltuielilor fixe în totalul cheltuielilor" pentru firmă, riscul are semnificaţie în momentul elaborării de previziuni privind viitorul activităţii şi estimarea ratei rentabilităţii.

Scanned with OKEN Scanner

Rezultatul întreprinderii se bazează pe trei factori principali care sunt: costul de producţie, cantităţile vândute şi preţul de vânzare, fiecare dintre aceşti factori fiind supuşi restricţiilor generate de variaţiile mediului economic. Evoluţia fiecărui factor influenţează, mai mult sau mai puţin, nivelul rezultatelor.

Conform naturii activităţii întreprinderii şi poziţiei sale în mediu, rezultatul acesteia este, mai mult sau mai puţin, sensibil la evenimente ca: accentuarea concurenţei, creşterea preţului energiei, ridicarea salariilor, inovaţia tehnologică. Acest grad de sensibilitate determină caracteristica de risc a întreprinderii. Conducerea gestiunii se bazează pe stăpânirea riscului, prin adaptarea permanentă a procesului tehnologic şi a locului întreprinderii pe piaţă.

Riscul nu depinde numai de determinanţii costului, ci şi de structura costului, care poate fi în funcţie de volumul producţiei şi al vânzărilor. Această constatare a generat analiza relaţiei cost-volum de producţie, numită şi analiza punctului mort.

Activitatea unei întreprinderi este supusă riscului economic (sau operaţional) întrucât aceasta nu poate să prevadă cu certitudine diferitele componente ale rezultatului său (cost, cantitate, preţ) şi ale ciclului de exploatare (cumpărări, prelucrări, vânzări). Riscul economic evaluează posibilitatea înregistrării unui rezultat insuficient sau chiar a unor pierderi. Această eventualitate este legată de importanţa cheltuielilor fixe care diminuează flexibilitatea întreprinderii, respectiv capacitatea acesteia de a se adapta la variaţia cifrei de afaceri.

Gradul de flexibilitate este dependent de potenţialul tehnic al întreprinderii, de potenţialul uman şi de structura ei organizatorică. Variabilitatea va fi cu atât mai bine stăpânită de agentul economic cu cât

Scanned with OKEN Scanner

acesta manifestă un grad mai mare de flexibilitate. Deci, riscul activităţii economice nu este altceva decât incapacitatea întreprinderii de a se adapta în timp şi cu cele mai mici costuri, la eforturi, variaţiei mediului economic. Mai exact, el exprimă volatilitatea rezultatului economic la condiţiile de exploatare.

Estimarea riscului în practica afacerilor este realizată prin utilizarea ca instrument de analiză pragul de rentabilitate. Pragul de rentabilitate exprimă „nivelul cifrei de afaceri care permite acoperirea totalităţii cheltuielilor degajând un rezultat nul".

În esenţă, calcularea pragului de rentabilitate conduce la determinarea volumului minim al producţiei sau desfacerilor, de la care o întreprindere începe să realizeze profit. Se poate identifica şi volumul maxim recomandat al desfacerilor, până la care întreprinderea trebuie să extindă producţia pentru a maximiza profitul, în raport cu capacitatea de producţie instalată sau cu investiţia efectuată.

Riscul total, denumit şi riscul economico financiar cumulează riscul economic cu riscul financiar exprimând astfel riscul la care este supusă activitatea întreprinderii în menţinerea echilibrului economico financiar.

Analiza riscului de faliment

Apariţia riscului de faliment este determinată de imposibilitatea întreprinderii în achitarea plăţilor către furnizori şi creditori şi a obligaţiilor fiscale către bugetul consolidat al statului. Starea de faliment a întreprinderii este rezultatul managementului defectuos, fiind legată de strategia financiară a întreprinderii şi de costul capitalului (propriu sau împrumutat). Utilizarea ineficientă a capitalului conduce la apariţia riscului de capital, care se manifestă „prin cele două componente: riscul de exploatare şi riscul

Scanned with OKEN Scanner

financiar, ambele dependente de fluctuaţia rentabilităţii la variaţiile volumului de activitate".

Riscul de exploatare este generat de utilizarea ineficientă a activelor imobilizate, de creşterea nejustificată într-un ritm superior a cheltuielilor fixe comparativ cu cifra de afaceri şi este apreciat pe baza coeficientului levierului de exploatare, care măsoară sensibilitatea rezultatului exploatării la variaţia vânzărilor şi a volumului de prestări de servicii.

Riscul financiar este apreciat prin coeficientul levierului financiar şi exprimă sensibilitatea rezultatului curent la variaţia rezultatului din exploatare, fiind generat de prezenţa cheltuielilor ce remunerează datoriile întreprinderii.

Cumularea riscului economic cu riscul financiar prin intermediul levierului total conduce la evaluarea riscului global-economic şi financiar, care depinde de ponderea cheltuielilor privind amortizarea şi dobânzile în totalul cheltuielilor întreprinderii.

Determinarea echilibrului financiar şi evaluarea completă a stabilităţii întreprinderii permite anticiparea degradării situaţiei financiare până la apariţia riscului de faliment, prin intermediul indicatorilor ce exprimă calitatea activităţii economico-financiare:

1. Solvabilitatea patrimonială evidenţiază nivelul acoperirii obligaţiilor de plată pe termen lung prin capitalurile proprii. Pentru menţinerea echilibrului financiar şi prevenirea riscului de faliment, valoarea acestui indicator trebuie să fie mai mare de 0,3.

2. Lichiditatea exprimă capacitatea întreprinderii de achitare la termen a obligaţiilor pe termen scurt din resursele băneşti disponibile. Pentru menţinerea echilibrului financiar şi înlăturarea riscului de faliment,

Scanned with OKEN Scanner

valoarea acestui indicator trebuie să fie supraunitară, fapt determinat şi de existenţa unui fond de rulment pozitiv.

3. Trezoreria reprezintă partea care rămâne din resursele stabile după ce au fost finanţate imobilizările şi necesarul de fond de rulment. Asigurarea echilibrului financiar şi prevenirea riscului de faliment este determinată de valoarea soldului trezoreriei. Un sold pozitiv al trezoreriei exprimă aptitudinea întreprinderii de finanţare a activităţii din resurse proprii, iar un sold negativ determină întreprinderea pentru apelarea la resurse străine.

4. Rata rentabilităţii financiare reflectă "capacitatea întreprinderii de a-obţine profit net prin utilizarea capitalurilor proprii şi este favorizată de recurgerea la împrumuturi în cazul unui efect de levier financiar pozitiv ".

Realizarea de profit permite întreprinderii remunerarea capitalurilor investite şi creşterea surselor proprii pentru finanţarea activităţii economice.

Analiza comparativă în timp a indicatorilor prezentaţi permite constatarea degradării progresive a situaţiei financiare şi apariţia riscului de insolvabilitate, manifestat prin încetarea achitării obligaţiilor faţă de terţi.

Pentru depistarea apariţiei riscului de faliment, analiza financiară utilizează două tipuri de metode: contabile şi bancare.

Metodele contabile sunt utilizate pentru efectuarea analizelor comparative în timp, în vederea stabilirii evoluţiei viitoare a activităţii întreprinderii. Prioritar pentru analiza prevenirii riscului de faliment este urmărire solvabilităţii şi realizarea echilibrului financiar pe baza fondului de rulment patrimonial, a marjei de securitate financiară, a ratelor de solvabilitate – lichiditate la nivelul întreprinderii.

Metodele bancare utilizate în analiza riscului de faliment permit anticiparea situaţiei financiare a întreprinderii pentru perioada viitoare, bazându-se pe tehnicile statistice ale analizei economico-financiare. Esenţa

Scanned with OKEN Scanner

metodelor bancare constă în stabilirea unor funcţii scor, a cărei valoare clasifică întreprinderile în vulnerabile şi sănătoase.

Calculul funcţiei scor constă în stabilirea unui model de analiză alcătuit dintr-o baterie de rate prin care se apreciază vulnerabilitatea sau insolvabilitatea pe termen lung a întreprinderii, cum ar fi: Modelul Altman, Modelul Conan-Holder, Modelul Holder Jock şi Porter, Modelul Bardos, Modelul Băncii Franţei, Modelul Băncii Comerciale Române ş.a.

1. Modelul Altman este reprezentat printr-o funcţie scor care conţine o sumă de 5 rate financiare:

$$Z = 1,2\,R1 + 1,4\,R2 + 3,3\,R3 + 0,6\,R4 + 0,999\,R5, \text{ unde:}$$

$$R1 = \frac{\text{Activ circulant}}{\text{Activ total}}$$

$$R2 = \frac{\text{Profit reinvestit}}{\text{Activ total}} = \frac{\text{Autofinantare}}{\text{Activ total}}$$

$$R3 = \frac{\text{Profit brut}}{\text{Activ total}}$$

$$R4 = \frac{\text{Valoarea de piata a capitalului propriu}}{\text{Datorii totale}}$$

$$R5 = \frac{\text{Cifra de afaceri}}{\text{Activ total}}$$

Scanned with OKEN Scanner

- Calcularea funcţici scor conduce la obţinerea următoarelor valori, din care se desprind concluziile:

- Z < 1,81 – întreprinderea prezintă o situaţie financiară care se apropie de starea de faliment, fiind insolvabilă;

- Z are valoarea cuprinsă în intervalul (1,81 – 2,675), întreprinderea se află într-o situaţie dificilă, care implică ample analize şi măsuri pentru înlăturarea falimentului;

- Z > 2,675 / întreprinderea este solvabilă şi nu prezintă dificultăţi financiare.

10.6 Analiza performanţelor la S.C. Vinifruct S.A. Iaşi

10.6.1 Analiza performanţelor pe baza Bilanţului Contabil şi a Contului de Profit şi Pierderi

Analiza elementelor de activ la SC Vinifruct SA Iasi se bazează pe folosirea datelor extrase din bilanţurile contabile şi pe calculul ratelor de structură ale bilanţului şi anume (Tab. 10.1).

Tabelul 10.1

Analiza dinamicii activului patrimonial la SC Vinifruct SA Iaşi

în perioada 2012 – 2014

Specificaţie	2012 mii lei	2013 mii lei	2014 mii lei
Imobilizări necorporale	750,8	977,1	1586,5
	100%	130,14	211,31

Scanned with OKEN Scanner

Imobilizări corporale	165333,9	309461,5	521020,7
	100%	187,17	315,13
Imobilizări financiare	25,4	25,4	-
	100%	-	-
Active imobilizate	166110,1	310464,0	522607,2
	100%	186,90	314,62
Stocuri	2819,8	5686,1	13672,2
	100%	201,65	484,86
Creanţe totale	76915,6	134694,9	159318,4
	100%	175,12	207,13
Disponibilităţi băneşti	15751,3	67224,9	32429,3
	100%	426,80	205,88
Active circulante	95486,7	207605,9	205419,9
	100%	217,42	215,13
Conturi de regularizare şi asimilate – activ	81,2	7593,2	47187,1
	100%	9351,23	58112,20%
TOTAL ACTIV	261678	525663,1	775214,2
	100%	200,88	296,25

Sursa prelucrare după datele extrase.

În perioada analizată, activul patrimonial a înregistrat o creştere puternică, de aproape 200% în anul 2014 faţă de 2013, acest lucru

Scanned with OKEN Scanner

datorându-se implicării societăţii în achiziţionarea de imobilizări corporale, valoarea acestora crescând cu peste 200% , în găsirea clienţilor solvabili (disponibilităţile băneşti sporind în anul 2013 faţă de anul 2012 cu peste 300%). Acest aspect poate fi observat şi în Fig. 10.1.

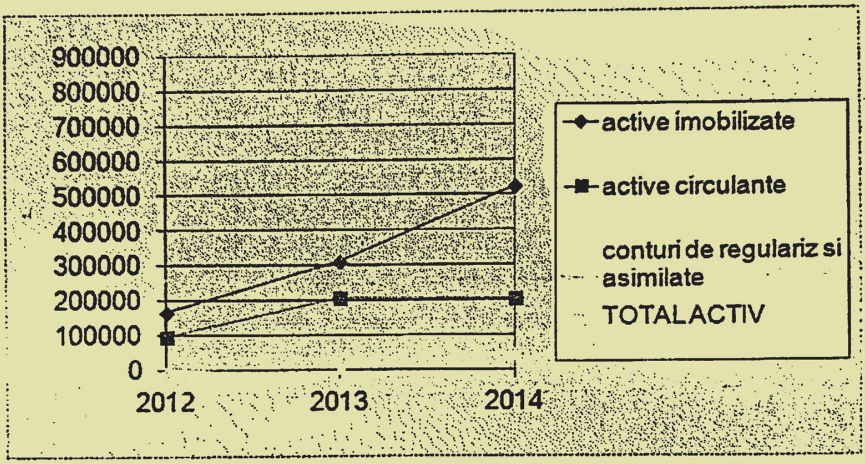

Fig. 10.1. Dinamica activului patrimonial la SC Vinifruct, în perioada 2012 – 2013

În ceea ce priveşte structura activului patrimonial (Fig. 10.2), analiza efectuată a evidenţiat ponderea activelor imobilizate în totalul activului de 63,48 % în 2012, 59,06 % în 2013, şi de 67,41% în 2014. O astfel de proporţie a activelor fixe în structura patrimonială poate fi apreciată ca necorespunzătoare dacă se are în vedere ponderea mică ce revine activelor circulante.

Creanţele deţin o pondere scăzută datorită preocupărilor întreprinderii în realizarea de lichidităţi în vederea realizării procesului economic.

Scanned with OKEN Scanner

Ponderea disponibilităţilor băneşti a evoluat în funcţie de dinamoca ponderii stocurilor şi a creanţelor, cunoscând creşteri la nivelul anului 2013.

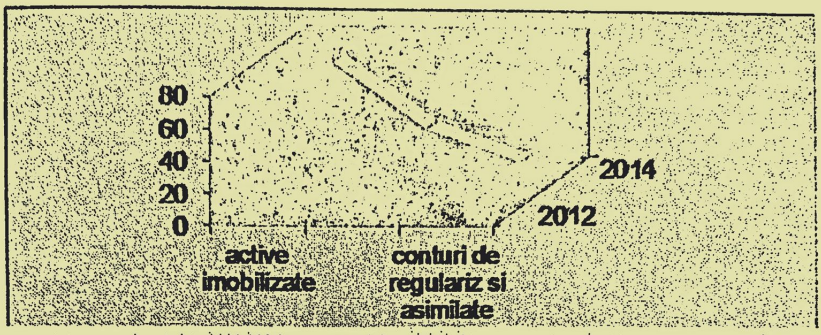

Figura 10.2. Analiza structurii activului patrimonial la SC Vinifruct SA Iaşi în perioada 2012 – 2014

Ponderea mare a imobilizărilor corporale a făcut ca întreprinderea să opereze mai greu o conversie a activelor în disponibilităţi (s-a ţinut cont de reevaluarea efectuată în perioada respectivă).

- **Analiza elementelor de pasiv**

În ceea ce priveşte analiza elementelor de pasiv se poate observa conform Tabelului 10.2 creşterea capitalul propriu în 2013 faţă de 2012 cu 66%, iar în 2014 cu aproape 150% faţă de 2012.

Datoriile totale au avut un trend ascendent, acestea crescând cu 319,36 % în 2014 faţă de 2012, pe seama valorilor mari înregistrate la utilităţi şi alţi furnizori.

La nivelul anului 2014 profitul obţinut a fost de peste 300% mai mare faţă de profitul înregistrat de unitate în 2012, şi a fost repartizat în totalitate.

Scanned with OKEN Scanner

Tabelul 10.2

Analiza dinamicii pasivului patrimonial la SC Vinifruct SA Iaşi în perioada 2012 – 2014

Specificaţie	2012 mii lei	2013 mii lei	2014 mii lei
Capital social	140419,60	143242,20	143242,2
	100%	102.01	102,01
Rezerve	1100,00	1100,00	1100,00
	100%		
Alte fonduri	41072,6	162587,5	313823,5
	100%	395,85	764,07
Profit	18022,2	46802,00	74671,2
	100%	259,70	414,33
Repartizarea profitului	18022,2	46802,00	74671,2
	100%	259,70	414,33
Subvenţii pentru investiţii	3608,7	3563,9	3454,2
	100%	98,76	95,72
Capital propriu	186200,9	310493,6	461619,9
	100%	166,75	247,92
Credite pe termen mediu şi lung	555,6	67777,6	155666,9
	100%	12198,99	28017,80
Furnizori şi asimilate	54208,3	108420,6	102620,8
	100%	200,00	189,31
Alte obligaţii de exploatare	19406,5	36936,5	52754,9
	100%	190,33	271,84
Datorii totale	74170,4	213134,7	311042,7

Scanned with OKEN Scanner

	100%	287,36	419,37
Conturi de regularizare și asimilate	1306,8	2034,9	2551,8
– pasiv	100%	155,72	195,27
TOTAL PASIV	261678,1	525663,2	775214,4
	100%	200,88	296,25

Sursa: calcule după date contabile

- **Analiza pasivului patrimonial**

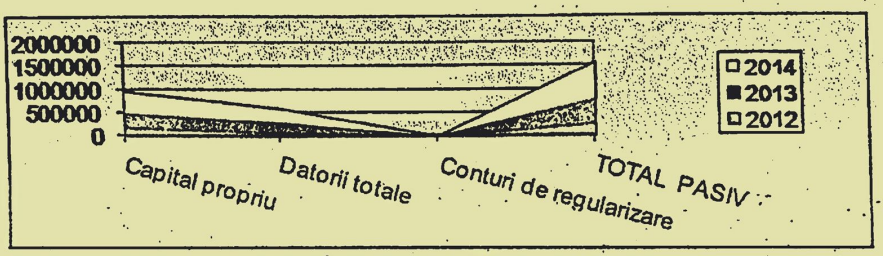

Fig 10.3. Dinamica pasivului patrimonial

În ceea ce privește structura pasivului se poate observa că datoriile totale dețin o pondere de peste 40 % în anul 2014, iar capitalul propriu aproape 60%. Ponderea principală în capitalul propriu este deținută de alte fonduri (67,98 %), iar capitalul social reprezintă 31,03 % (Fig. 10.4).

Scanned with OKEN Scanner

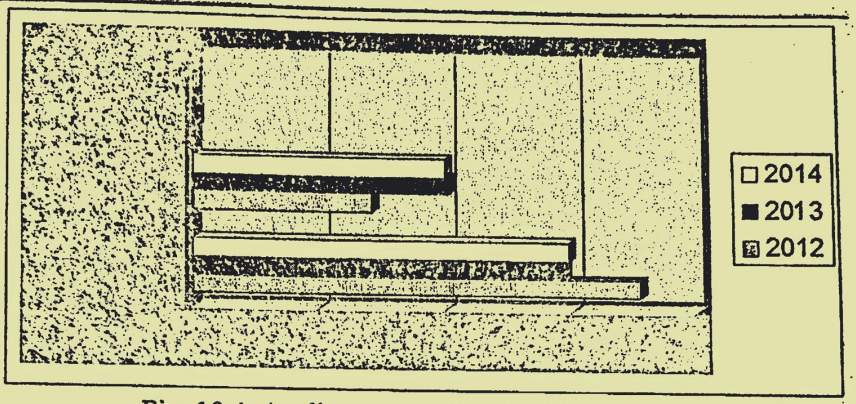

Fig. 10.4. Analiza structurii pasivului patrimonial

Rezultatul analizei pe verticală a bilanţurilor contabile, concretizat în ratele de structură pot pune în evidenţă caracteristicile financiare ale întreprinderii luate în studiu, cum ar fi: capacitatea activelor de a se transforma în lichidităţi, autonomia şi interdependenţa financiară, calitatea echilibrului pe termen scurt (Tab. 5.3).

Tabelul 10.3

Ratele de structură ale activului şi pasivului patrimonial

La SC Vinifruct SA Iaşi, în perioada 2012 – 2014 (%)

Specificare	2012	2013	2014
Rata activelor imobilizate	63,5	59,1	67,4
Rata imobilizărilor necorporale	0,3	0,2	0,2
Rata imobilizărilor corporale	63,2	58,9	67,2
Rata imobilizărilor financiare	0,01	-	-
Rata activelor circulante	36,5	39,5	26,5

Scanned with OKEN Scanner

Rata stocurilor	1,08	1,1	1,8
Rata creanţelor	29,4	25,6	20,6
Rata disponibilităţilor băneşti	6,02	12,8	4,2
Rata stabilităţii financiare	71,4	72,0	79,6
Rata autonomiei financiare	71,2	59,1	59,6
Rata datoriilor totale	28,3	40,6	40,1

Sursa: prelucrare date

Întreprinderea analizată aparţine sferei productive, respectiv unui sector care necesită o dotare tehnică semnificativă, fapt reflectat în ponderea mare a activelor imobilizate în total activ, în toţi cei trei ani luaţi în calcul.

Rata imobilizărilor corporale este foarte apropiată de cea a activelor imobilizate, ceea ce demonstrează preponderenţa acestui element în totalul imobilizărilor. Valoarea extrem de redusă a ratelor imobilizărilor financiare şi necorporale semnifică o activitate de investiţii financiare deosebit de restrânsă şi de asemenea o pondere mică a activelor intangibile în total activ.

Activele circulante deţin o pondere de 36,5% înanul 2012, pondere ce creşte în 2013 până la 39,5%. Această majorare a ratei activelor circulante s-a realizat preponderent pe seama sporirii volumului de activităţi, acordarea unor termene de plată mai drastice pentru clienţi.

Din punct de vedere al ratelor de structură ale pasivului, întreprinderea analizată prezintă o stabilitate financiară ridicată. De asemenea, firma dispune de autonomie financiară, ponderea captalului propriu în capitalul permanent fiind de peste 70% în 2012, în anul următor scăzând la 59%, apropiindu-se de limita admisă de 50%, din capitalul permanent.

Rata datoriilor totale a crescut simţitor, pe seama obligaţiilor pe termen scurt.

Scanned with OKEN Scanner

În concluzie putem aprecia faptul că firma dispune de stabilitate şi autonomie financiară.

- **Analiza fondului de rulment al necesarului de fond de rulment şi a cash flow-ului**

Determinarea fondului de rulment şi al necesarului de fond de rulment

În vederea analizării măsurii în care unitatea este capabilă de a asigura fond de rulment necesar desfăşurării activităţii este necesară calcularea fondului de rulment şi al necesarului de fond de rulment (Tab. 5.4).

Tabelul 5.4

Analiza fondului de rulment şi al necesarului de fond de rulment la SC Vinifruct SA Iaşi în perioada 2012 – 2014

Nr.	Indicatori	2012 mii lei	2013 mii lei	2014 mii lei
1	Capital permanent	186756,5	378271,2	617286,8
		100%	202,55 %	330,53%
2	Active fixe	166110,1	310464,0	522607,2
		100%	186,90%	314,62%
3	Active circulante	95567,9	215199,1	252607
		100%	225,18%	264,32
4	Disponibilităţi băneşti	15751,3	67224,9	32429,3
		100%	426,80%	205,88

Scanned with OKEN Scanner

5	Active circulante (disponibilităţi)	79816,6	147974,2	220177,7
		100%	185,40%	275,86%
6	Datorii curente	73614,8	145357,1	155375,7
		100%	197,46%	211,10%
7	Fond de rulment (1 – 2)	20646,4	67807,2	94679,6
		100 %	328,42 %	458,60%
8	Necesar de fond de rulment (6 – 7)	6201,8	2617,1	64802,00
		100%	42,20%	1044,90%
9	Trezorerie netă	14444,4	655189,7	29877,5
		100 %	4535,94%	206,85%

Sursa: calcule după date contabile

În perioada analizată, fondul de rulment înregistrează valori pozitive, consttându-se un excedent de lichidităţi potenţial pe termen scurt, faţă de exigibilităţile potenţiale pe termen scurt (datorii pe termen scurt). Această situaţie poate fi percepută ca o rezultantă a unei ajustări favorabile în termeni de solvabilitate, deoarece întreprinderea este în măsură să facă faţă scadenţelor de plată şi să dispună în acelaţi timp de un stoc de lichidităţi la care să poată apela în situaţii nefavorabile privind realizarea activelor sale circulante.

Îndatorarea pe termen scurt, deşi oscilantă, are tendinţa de a se diminua. Capitalurile permanente sunt în măsură de a acoperi o parte însemnată din activele circulante 21,6 % în 2012, 26,9 % în 2013 şi 37,5 % în 2014, după finanţarea integrală a imobilizărilor nete.

Scanned with OKEN Scanner

Activele circulante transformabile în lichidităţi într-o perioada scurtă de timp permit rambursarea datoriilor pe termen scurt, iar pe de altă parte degajarea de lichidităţi excedentare.

Şi din acest punct de vedere situaţia poate fi considerată ca fiind favorabilă pentru societate şi sub aspectul solvabilităţii.

Necesarul de fond de rulment, în cadrul întreprinderii analizate înregistrează valori pozitive, ceea ce semnifică existenţa unui surplus de nevoi temporare în raport cu resursele temporare posibile de mobilizat.

Potrivit calculelor efectuate în tabelul 5.4, rezultă o trezorerie netă pozitivă, ceea ce denotă un excedent de finanţare, respectiv o îmbogăţire a trezoreriei. Ea este rezultatul echilibrului financiar, constituind dovada desfăşurării unei ctivităţi eficiente prin existenţa disponibilităţilor băneşti în conturile bancare şi în casă. În termeni financiari, putem vorvi de o autonomie financiară pe termen scurt. Acest aspect este prezentat şi în Figura 10.5.

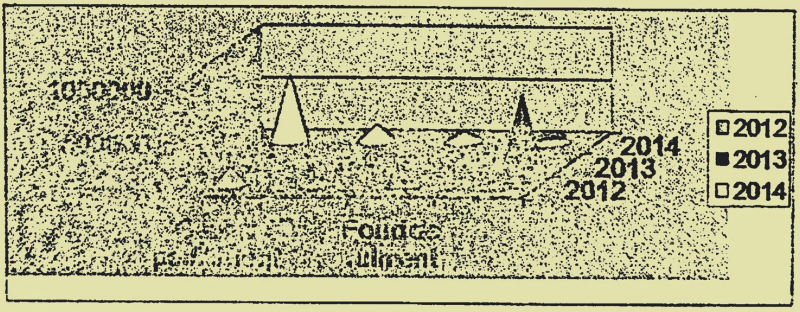

Fig. 10.5. Calculul trezoreriei nete la SC Vinifruct SA Iaşi, în perioada 2012 – 2014

Activitatea întreprinderii poate fi apreciată ca favorabilă, lichidităţile existente constituind una din premisele potenţialului acestora de a desfăşura o activitate rentabilă care să facă posibilă rambursarea datoriilor financiare

Scanned with OKEN Scanner

şi plasarea eficientă a disponibilităţilor băneşti în scopul consolidării poziţiei pe piaţă.

În ceea ce priveşte indicatorii lichidităţii în cazul societăţii analizate, aceştia au avut următoarele valori (Tab. 5.5).

Tabelul 5.5

Indicatorii de lichiditate la SC VINIFRUCT SA Iaşi

Nr.	Indicatori	2012 mii lei	2013 mii lei	2014 mii lei
1	Total active curente	95486,7	207605,9	205420,00
2	Total pasive curente	73614,7	145357,1	155375,7
3	Rata de lichiditate generală	1,29 %	1,43%	1,32 %
4	Rata de lichiditate redusă	1,26%	1,39%	1,23%
5	Rata de lichiditate imediată	0,21%	0,46%	0,21%

Sursa: calculaţii proprii

În perioada luată în calcul, pasivele curente au fost acoperite de ansamblul activelor circulante transformate în lichidităţi în proporţie de 1,29 % în exerciţiul financiar de referinţă, ajungându-se în final la un grad de acoperire de peste 1,3 %. Acest fapt s-a datorat ipotezei că stocurile au putut fi transformate imediat în lichidităţi.

Scanned with OKEN Scanner

Creşterea ratei de lichiditate redusă la nivelul anului 2013 faţă de 2012, se datorează faptului că pentru creanţele „clienţi", termenul de recuperare este inferior termenului de plată acordat societăţii de către furnizori.

Atât creanţele cât şi disponibilităţile au o pondere bună în structura activelor circulante, comparativ cu ponderea stocurilor, care de regulă nu pot fi uşor transformate în lichidităţi. Aşadar, aceste două elemente însumate şi raportatela un nivel crescut al pasivelor curente generează rate ale lichidităţii crescute.

Rata lichidităţii imediate a înregistrat valori puţin semnificative, acest fapt demonstrând că disponibilităţile conservate în cadrul societăţii nu au fost dimensionate corespunzător necesităţilor de rambursare şi regularizare a plăţilor. Acest aspect este prezentat şi în Fig. 10.6.

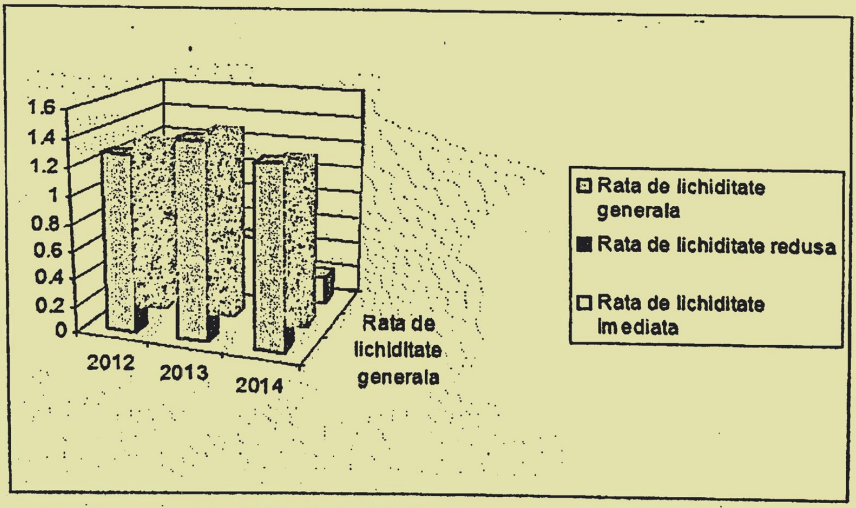

Fig. 10.6. Dinamica ratelor de lichiditate

Scanned with OKEN Scanner

♦ **Analiza indicatorilor solvabilităţii**

Calculul ratelor de solvabilitate sunt prezentate în Tab. 10.6 şi Fig. 10.7; 10.8.

Din analiza indicatorilor se desprind următoarele concluzii:

1. Activul net contabil a înregistrat valori pozitive (ANC > 0), ceea ce demonstrează că întreprinderea este solvabilă.

2. Rata solvabilităţii generale s-a diminuat pe parcursul perioadei analizate, întreprinderea fiind solvabilă.

3. Capacitatea de îndatorare a înregistrat valori normale (CD ≥ 0,5), permiţând ca întreprinderea să apeleze la împrumuturi.

Tabelul 10.6.

Analiza ratelor de solvabilitate (mil. lei)

Nr.	Indicatori	2012	2013	2014
1	Activul net contabil	187507,6	312528,4	464171,5
2	Rata solvabilităţii generale	3,53	2,47	2,49
3	Rata îndatorării totale	0,39	0,69	0,68
4	Rata îndatorării pe termen lung	0,003	0,22	0,34
5	Capacitatea de îndatorare	0,99	0,82	0,75

Sursa: calcule proprii

Scanned with OKEN Scanner

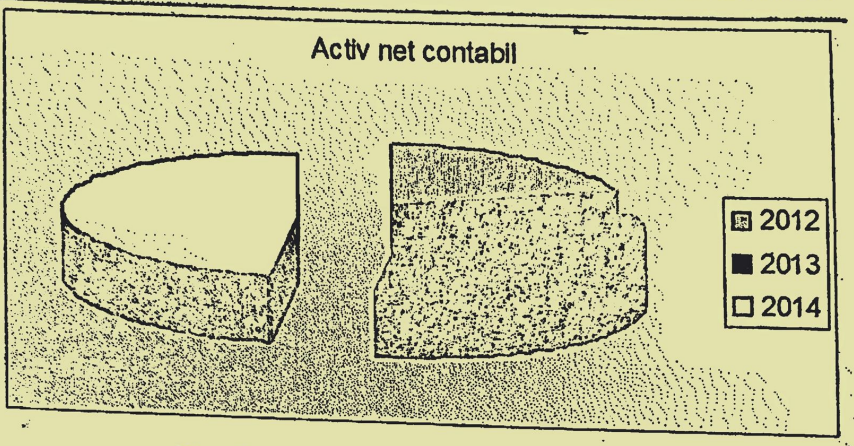

Fig. 10.7. Dinamica activului net contabil

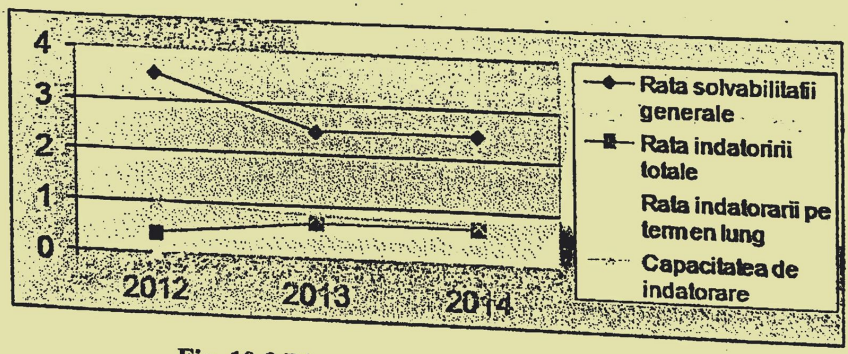

Fig. 10.8 Dinamica ratelor de solvabilitate

Analiza ratelor de rentabilitate la S.C. Vinifruct S.A. Iaşi este redată în Tab. 5. 7. şi reprezentată grafic în Fig. 10.9 şi 10.10.

Scanned with OKEN Scanner

Tabelul 10.7

Calculul şi analiza ratelor de rentabilitate la S.C. Vinifruct S.A. Iaşi

Nr.	Specificaţie	UM	2002	2003	2004
1	Venituri din exploatare	Mil.lei	236082,2	387418,8	574262,3
2	Cheltuieli de exploatare	Mil.lei	203641,3	327416,4	481217,5
3	Rezultatul din exploatare	Mil.lei	32440,9	60002,4	93044,7
4	Rezultatul curent	Mil.lei	32189,5	78045,6	98164,9
5	Rezultatul net	Mil.lei	180222,2	46802,0	74671,2
6	Capital propriu	Mil.lei	186200,9	310493,6	461619,6
7	Activ total	Mil.lei	26167,8	525663,1	775214,2
8	Rentabilitatea economică	%	1,24	1,14	1,2
9	Rentabilitatea financiară	%	0,97	0,15	0,16

Sursa: calcule după date contabile

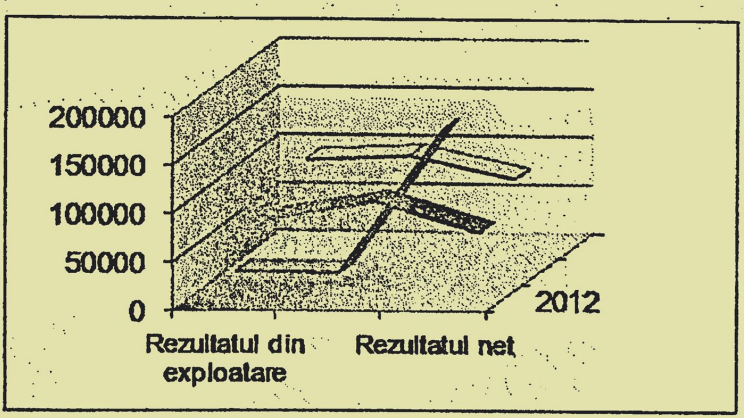

Fig. 10.9. Calculul şi analiza ratelor de rentabilitate la S.C. Vinifruct S.A. Iaşi

Scanned with OKEN Scanner

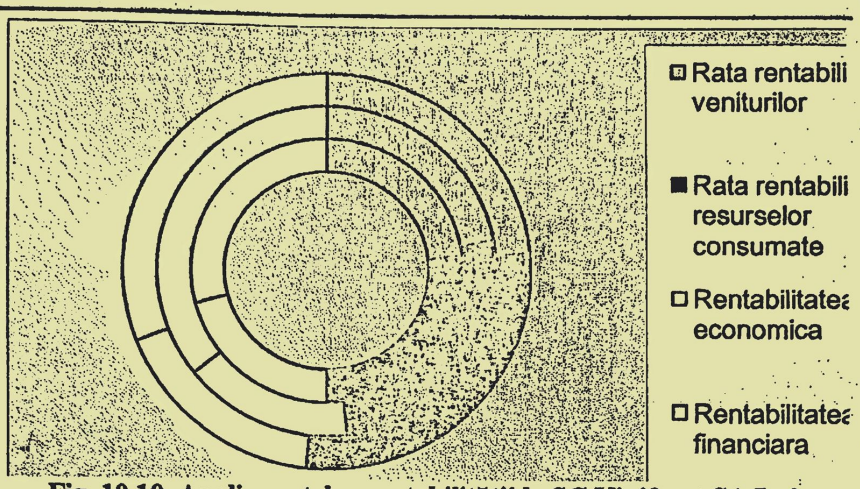

Fig. 10.10. Analiza ratelor rentabilităţii la SC Vinifruct SA Iaşi

Din analiză au rezultat următoarele:

- rata rentabilităţii economice a înregistrat valori pozitive, oscilând între 11 – 12 %;
- rata rentabilităţii veniturilor înregistrează o creştere continuă, demonstrând eficienţa valorificării produselor oferite de societate;
- rata rentabilităţii resurselor consumate se situează la un nivel scăzut;
- rata rentabilităţii financiare prezintă un trend ascendent, determinată de sporirea rezultatului net.

Putem concluziona faptul că în perioada analizată 2012 – 2014, nivelul ratelor de rentabilitate calculate la S.C. Vinifruct S.A. Iaşi este nesatisfăcător.

Scanned with OKEN Scanner

Analiza performanţelor pe baza Contului de Profit şi Pierdere la S.C.VINIFRUCT este realizată prin măsurarea performanţelor unor indicatori, precum cifra de afaceri, producţia exerciţiului, marja comercială şi valoarea adăugată.

Cifra de afaceri reflectă realizările S.C. Vinifruct ca urmare a producţiei vândute. Pentru analiza economică, cifra de afaceri este un indicator fundamental al aprecierii activităţii financiare, care, în corelaţie cu alţi indicatori contribuie la determinarea performanţelor acestora.

Valoarea adăugată este un indicator care evidenţiază dimensiunea reală a firmei prin acumularea de resurse băneşti de la o perioadă la alta a gestionării patrimoniului.

Profitul este un indicator sintetic care caracterizează din punct de vedere calitativ întreaga activitate a întreprinderii. Profitul constituie sursa de formare a rezervelor, asigurării creşterii resurselor de finanţare a ciclului de exploatare al întreprinderii.

Indicatorii performanţelor şi rezultatelor cuprinşi în tabloul de bord sunt prezentaţi în tabelul următor (10.9).

Tabelul 10.9

Analiza indicatorilor performanţelor cuprinşi în tabloul de bord

Indicatori	2012	2013	2014
Venituri din vânzarea mărfurilor	141,4	115,9	552,0
Marja comercială (V-Ch)	64,1	60,7	348,4
Rata marjei	45 %	52,37	63,12

Scanned with OKEN Scanner

Cifra de afaceri	221725,0	328328,8	488913,0
Venituri din exploatare	236082,2	387418,8	574262,2
Cheltuieli de exploatare	203641,3	327416,4	481217,5
Rezultatul din exploatare	32440,9	60002,4	93044,7
Rata rentabilităţii resurselor consumate	15,93 %	18,33 %	19,34 %
Valoarea adăugată	68974,9	72625,3	109208,8
Venituri financiare	591,7	19189,00	9015,00
Cheltuieli financiare	843,1	1145,8	3894,8
Rezultatul financiar	-251,4	18043,2	5120,2
Rezultatul curent	37345,5	78045,6	98165,4
Rezultatul brut	37121,6	77058,5	98864,4
Rezultatul net	18022,2	46802,0	74671,2

Sursa: calcule după date contabile

Din analiza indicatorilor evidenţiaţi în tabloul de bord s-au desprins următoarele concluzii:

- veniturile din vânzarea mărfurilor au înregistrat o diminuare la nivelul anului 2013 cu 18,03 % faţă de 2012, ca urmare a reducerii suprafeţelor comerciale utilizate pentru desfacerea produselor;
- marja comercială are o evoluţie asemănătoare cu veniturile din vânzarea mărfurilor, înregistrând o creştere la nivelul anului

Scanned with OKEN Scanner

2014 de peste 440 %, datorită creşterii numărului de magazine de desfacere;

- cifra de afaceri a înregistrat creşteri substanţiale în perioada analizată, de 110,5 % în 2014 faţă de 2012, datorită activităţii rentabile;
- valoarea adăugată a fost realizată pe seama creşterii cheltuielilor;
- rezultatul din exploatare şi rezultatul exerciţiului este concretizat în profit.

Analizat soldurile intermediare de gestiune la SC Vinifruct SA Iaşi este prezentată în Tabelul 10.10.

Tabelul 10.10

Analiza soldurilor intermediare de gestiune

Nr	Specificaţie	UM	2012	2013	2014
1	Vânzări de mărfuri	mil.lei	141,4		551,9
2	Producţia exerciţiului	mil.lei	221593,5	115,9	488365,4
3	Cheltuieli privind mărfurile	mil.lei	77,3	328228,3	203,6
4	Cheltuieli cu materiale şi servicii	mil.lei	152682,7	55,2	379504,9
5	Valoarea adăugată	mil.lei	68974,9	255663,7	109208,8
6	Impozite şi taxe	mil.lei	721,7	72625,3	4852,9
7	Subvenţii pentru exploatare	mil.lei	14295,2	2598,1	63388,8
8	Cheltuieli cu personalul	mil.lei	38341,3	50273,8	67008,8
9	Excedent brut de	mil.lei	44207,1	50788,7	100735,9

Scanned with OKEN Scanner

	exploatare				
10	Venituri din provizioane	mil.lei	-	69512,3	-
11	Alte venituri din exploatare	mil.lei	5208,1	-	21956,0
12	Alte cheltuieli din exploatare		21,4	338,9	16,7
13	Cheltuieli privind amortizarea si provizioanele		11796,9	17971,8	29630,5
14	Profit din exploatare		37596,9	60002,4	93044,7
15	Venituri financiare		591,7	19188,9	9014,9
16	Cheltuieli financiare		843,1	1145,7	3894,7
17	Profit curent		37345,5	78045,6	98164,9
18	Rezultatul exceptional		-223,9	-987,1	699,4
19	Profit net		18022,2	46802,0	74671,2

Sursa: calcule după date contabile

Din datele prezentate în tabel rezultă următoarele:

- valoarea adăugată a crescut în 2013 faţă de 2012 cu 5,3 % şi cu 450,2 % în 2014 faţă de 2013;
- excedentul brut de exploatare, reprezentând sursele la dispoziţia societăţii obţinute din exploatare, pentru menţinerea şi dezvoltarea activităţii şi recuperarea capitalurilor angajate a crescut faţă de 2012 cu 57,2 % în 2013 şi cu 127,87 % în 2014

Pe baza EBE-ului au fost determinaţi următorii indicatori:

Scanned with OKEN Scanner

- rata repartizării primare: EBE/valoarea adăugată x 100;
- rata rentabilităţii capitalului investit: EBE/capital propriu x 100
- rata dobânzii = cheltuieli financiare/EBE x 100.

Valorile obţinute se regăsesc în tabelul următor (Tab. 10.11).

Tabelul 10.11

Rata repartizării primare, rata rentabilităţii capitalului investit şi rata dobânzii

Explicaţie	2012	2013	2014
Rata repartizării primare	64,09 %	95,71	9224,16
Rata rentabilităţii capitalului investit	23,74	22,39	21,82
Rata dobânzii	1,91	1,65	3,87

Sursa: calcule după date contabile

- **Analiza rezultatului curent**

Valenţele teoretico-practice ale matricei lui Peste-Roire îşi pot dovedi utilitatea în analiza rezultatului curent la societăţile SC Vinifruct SA Iaşi (Tab. 10.12).

Scanned with OKEN Scanner

Tabelul 10.12

Determinarea rezultatului activităţii curente şi a ratelor acestuia la SC Vinifruct SA Iaşi, în perioada 2012 – 2014

Nr.crt.	Indicatori	2012	2013	2014
1	Rezultatul exploatării	32440,9	60002,4	93044,7
2	Venituri financiare	591,7	19188,9	9014,9
4	Cheltuieli financiare	843,1	1145,7	3894,7
3	Rezultatul activităţii financiare	-251,4	18043,2	5120,2
5	Rezultatul activităţii curente	32189,5	78045,6	98164,9
6	Ponderea cheltuielilor financiare în rezultatul exploatării (3/1) Rezultatul activităţii curente (3/5)	-0,03% -0,03 %	0,02% 0,02%	0,04 % 0,04 %
7	Activele imobilizate din care Imobilizări corporale	166110,1 165333,9	310464,0 309461,5	522607,2 521020,7
8	Rata rezultatului curent la 1000 lei active imobilizate (5/7)	0,20	0,25	0,20
9	Rata rezultatului curent la 1000 lei imobilizari corporale	0,20	0,25	0,20

Sursa: calcule după date contabile

Scanned with OKEN Scanner

În perioada analizată, activitatea de exploatare desfăşurată de SC Vinifruct SA laşi poate fi caracterizată ca fiind bună, în timp ce activitatea financiară s-a soldat cu pierderi în anul 2002 datorită depăşirii veniturilor financiare de către cheltuielile financiare iar ponderea cheltuielilor financiare în rezultatul activităţii curente este ridicată.

Conform matricei elaborate de Peste Roire, întreprinderea se află în cazul 1, caz care corespunde unei activităţi rentabile ale unei întreprinderi, ceea ce-i permite redresarea rapidă a situaţiei financiare şi reducerea cheltuielilor financiare, concomitent cu îmbunătăţirea rezultatului curent.

Analiza pragului de rentabilitate din exploatare la SC Vinifruct SA este prezentată în Tab. 10.13.

Tabelul 10.13

Analiza pragului de rentabilitate din exploatare la SC Vinifruct SA

Nr.	Specificaţie	UM	2012	2013	2014
1	Venituri din exploatare	mii lei	236082,2	387418,8	574262,2
2	Cheltuieli de exploatare	mii lei	203641,3	327416,4	481217,5
3	Profit din exploatare	mii lei	32440,9	60002,4	93044,7
4	Costuri variabile totale	mii lei	81456,5	130966,6	192487,0
5	Costuri fixe totale	mii lei	122184,8	196449,8	288730,5
6	Marja costurilor variabile	mii lei	154625,7	256452,2	381775,2
7	Rata marjei costurilor variabile	mii lei	0,6555	0,662	0,665
8	Pragul de rentabilitate	mii lei	186541,6	296752,0	434181,2

Scanned with OKEN Scanner

	din exploatare				
9	Indicatorul de poziţie: - absolut	mii lei	49540,6	90666,8	140081,0
10	- relativ	%	26,56	20,56	32,26
11	Momentul realizării pragului de rentabilitate	zile	284,46	275,75	272,18
12	Coeficientul de elasticitate	-	4,77	4,27	4,10

Sursa: calcule după date contabile

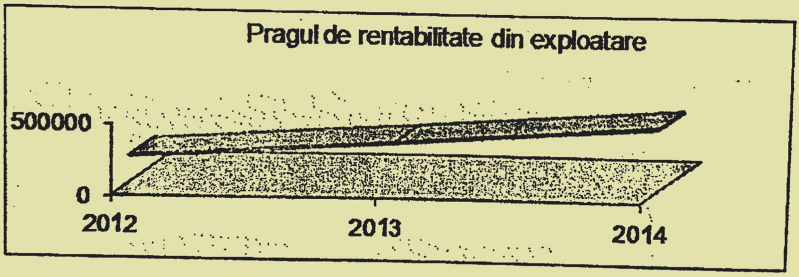

Fig. 10.11. Analiza pragului de rentabilitate din exploatare la SC Vinifruct SA

Scanned with OKEN Scanner

Tabelul 5.14

Riscul de exploatare al SC Vinifruct SA Iaşi

Starea	Indicatorul de poziţie		Momentul realizarii pragului de rentabilitate		Coeficientul de elaticitate	
	Min	Max	Min	Max	Min	Max
Risc mare de exploatare		20%		304		2
Risc mediu de exploatare	20%	100%	304	183	2	6
Risc mic de exploatare	100%		183		6	

Indicatorul de poziţie se găseşte în anul 2014 în zona: „Risc mediu de exploatare" în apropierea limitei inferioare, aproape de zona: „Risc mare de exploatare".

Pragul de rentabilitate de exploatare sau punctul mort operaţional este punctul; in care veniturile acoperă cheltuielile din exploatare. După acest prag activitatea de exploatare devine rentabila.

Pragul de rentabilitate de exploatare la nivelul societăţii cunoaşte o evoluţie constanta reflectând menţinerea capacităţii de adaptare a rezultatului exploatării la condiţiile specifice în care societatea îşi desfăşoară activitatea. Nivelul anului 2014 se încadrează în zona: „Risc mediu de exploatare".

Coeficientul de elasticitate înregistrează o scădere rămânând în zona „Risc mediu de exploatare", mai aproape de limita superioara decât de cea inferioara.

Scanned with OKEN Scanner

Tabelul 5.15

Calculul funcţiei scor Z – modelul Altman la SC Vinifruct SA Iaşi

Denumirea ratelor	Exerciţiul financiar		
	2012	2013	2014
1. R1 = Activ circulant/Activ total	0,36	0,39	0,27
2. R2 = Profit reinvestit (AF)/Activ total	0,07	0,09	0,10
3. R3 = Profit brut/Activ total	0,14	0,15	0,13
4. R4 = Capitaluri proprii/Datorii totale	2,51	1,46	2,97
5. R5 = Cifra de afaceri/Activ total	0,85	0,62	0,63
6. Funcţia – scor Z	3,35	2,56	3,30

Sursa: Calculaţii proprii

Din analiză a rezultat că întreprinderea se află într-o situaţie financiară bună, este solvabilă şi poate apela la credite bancare.

Funcţia scor a înregistrat valori superioare limitei minime (Z > 2,675), în 2002 şi 2004, ceea ce conduce la concluzia că riscul de faliment este înlăturat, iar echilibrul financiar menţinut.

10.7 Analiza performanţelor la S.C. Cotnari S.A. Iaşi

10.7.1 Analiza cheltuielilor

Unul dintre instrumentele importante folosite pentru analizarea performanţelor unei întreprinderi este analiza cheltuielilor. Acest tip de analiză ajută la înţelegerea mecanismului de formare a rezultatelor întreprinderii în funcţie de volumul structura şi tendinţele diferitelor categorii de consumatori.

Scanned with OKEN Scanner

Având în vedere concurenţa acerbă din acest domeniu, S.C. Cotnari S.A. trebuie să aibă în vedere, pe lângă ridicarea nivelului calitativ al produselor, reducerea cheltuielilor, astfel încât şi preţul produselor să fie unul dintre criteriile alegerii acestora de către clientelă.

Desfăşurarea oricărei activităţi reclamă un consum de resurse, indiferent de natura acestora (materiale, umane şi financiare), pe temeiul cărora se clădeşte producţia valorilor materiale.

În contabilitatea financiară, cheltuielile întreprinderii sunt structurate după natura lor, pe categorii de cheltuieli, după cum urmează:

- **cheltuieli de exploatare,** reprezentând consumurile efectuate în scopul realizării obiectului de activitate:
  - materii prime şi materiale consumabile;
  - energie electrică şi apă;
  - lucrări şi servicii executate de terţi (reparaţii, întreţinere, chirii etc.);
  - impozite, taxe, vărsăminte asimilate;
  - salarii şi cheltuieli asimilate acestora;
  - amortizări şi provizioane.
- **cheltuieli financiare,** care cuprind:
  - pierderi din creanţe imobilizate legate de participaţii; - pierderea netă din vânzarea titlurilor de plasament;
  - diferenţe nefavorabile de curs valutar;
  - dobânzi plătite aferente creditelor contractate.
- **cheltuieli excepţionale,** reprezentând acele cheltuieli care nu sunt legate de activitatea normală, curentă a unităţii patrimoniale. Ele cuprind:

Scanned with OKEN Scanner

- cheltuieli legate de operaţii de gestiune (despăgubiri, amenzi, pierderi din calamităţi, pierderi din debitori diverşi etc.);
- cheltuieli legate de operaţii de capital (valoarea contabilă a imobilizărilor cedate şi alte cheltuieli excepţionale).

Concentrarea atenţiei în direcţia unei analize sistematice a volumului, structurii şi tendinţelor pe care le înregistrează diferitele categorii de cheltuieli, oferă posibilitatea identificării măsurilor care trebuie întreprinse în direcţia reducerii costurilor.

Trebuie, de asemenea, avut în vedere corelaţia care există între venituri şi cheltuieli, prin aceea că realizarea unui venit presupune efectuarea unei cheltuieli sau invers. Excepţii de la această regulă se întâlnesc în cazul cheltuielilor financiare care nu generează venituri, după cum realizarea de venituri nu implică neapărat o cheltuială. O situaţie similară se întâlneşte şi în ceea ce priveşte cheltuielile şi veniturile excepţionale.

Veniturile întreprinderii reprezintă sumele sau valorile încasate sau de încasat în cursul exerciţiului. Potrivit reglementărilor contabile, în mod similar cheltuielilor, veniturile întreprinderii sunt structurate pe categorii de venituri, după natura lor, astfel:

- venituri din exploatare, care cuprind:
  - venituri din vânzarea produselor, mărfurilor, lucrărilor executate şi din serviciile prestate;
  - venituri din producţia stocată şi imobilizată;
  - alte venituri legate de exploatare.
- *venituri financiare* în care se includ:
  - venituri din participaţii;
  - venituri din alte imobilizări financiare;

Scanned with OKEN Scanner

- venituri din creanţe imobilizate;
- venituri din titluri de plasament;
- venituri din diferenţe de curs valutar;
- venituri din dobânzi etc.

- *venituri excepţionale*, reprezentând acele venituri care nu sunt legate de activitatea normală, curentă a unităţii patrimoniale şi se referă fie la operaţii de exploatare, fie la operaţii de capital, cum sunt:
  - despăgubiri şi penalităţi încasate;
  - venituri din cedarea activelor;
  - cote-părţi de subvenţii pentru investiţii virate la rezultatul exerciţiului;
  - alte venituri excepţionale (donaţii, salarii neridicate prescrise şi alte venituri).

Analiza cheltuielilor aferente veniturilor totale ale întreprinderii are rolul de a evidenţia evoluţia acestora în dinamică şi pe structură, precum şi factorii care influenţează asupra nivelului lor, în scopul identificării rezervelor de reducere a acestora, a căror mobilizare constituie premisa creşterii eficienţei şi performanţelor economico-financiare.

Pentru a vedea cum se prezintă întreprinderea la acest capitol, am realizat o analiză a celor trei tipuri de cheltuieli (exploatare, financiare şi excepţionale) în perioada 2012 – 2014 pe baza datelor preluate din contul de profit şi pierderi, date centralizate în următoarele Tabele (10.16; 10.17).

Scanned with OKEN Scanner

Tabelul 10.16

Evoluţia veniturilor în perioada 2012 – 2014 - %

Nr. crt.	Indicator	2012	2013	2014
1	Venituri din exploatare	100	104,4	109,4
2	Venituri financiare	100	110,9	80,2
3	Venituri excepţionale	100	32,5	53,9
	Venituri totale	100%	104,4	109,1

Sursa: calcule proprii

Tabelul 10.17

Evoluţia cheltuielilor în perioada 2012 – 2014

Nr. crt.	Indicatori	2012		2013	2014
1	Cheltuieli pentru exploatare	1080320	100%	111,1 %	116,2%
2	Cheltuieli financiare	69925	100%	102,7%	122,3%
3	Cheltuieli excepţionale	756	100%	342,9%	572,6%
	Cheltuieli totale	1151001	100%	110,7%	116,9%

Sursa: calcule proprii

Scanned with OKEN Scanner

La nivel de întreprindere, analiza în dinamică a cheltuielilor totale denotă o evoluţie ascendentă a acestora, aflată, pe de o parte, sub impactul inflaţici, iar, pe de altă parte, reclamată de necesităţile desfăşurării activităţii curente corespunzător perioadei analizate Orice analiză a cheltuielilor, pe total sau pe categorii de activităţi, nu se efectuează prin sine însăşi, ci în strânsă corelare cu categoriile de venituri la a căror realizare concură.

Corespunzător perioadei supuse analizei, se constată că la nivel de întreprindere creşterea în sumă absolută a cheltuielilor este devansată de creşterea veniturilor. O situaţie similară se înregistrează la nivelul activităţii de exploatare, în timp ce la celelalte activităţi situaţia este diferită de la o perioadă la alta, luând în considerare caracterul acestor activităţi aflate în strânsă corelaţie cu condiţiile concrete din economie, urmare acţiunii unor factori perturbatori care îşi pun amprenta asupra activităţii întreprinderii (apelarea frecventă la credite bancare ca efect al blocajului financiar, concomitent cu creşterea dobânzilor aferente; deprecierea monedei naţionale în raport cu celelalte valute;

În vederea calculării ratei de eficienţă a cheltuielilor totale în cei trei ani de activitate, aplicăm formula (147):

$$R_{cl} = \frac{\sum_{i=1}^{n} chi}{\sum_{i=1}^{n} vi * 1000}$$

unde: chi = suma cheltuielilor pe cele trei grupări (exploatare, financiare, excepţionale); vi = suma veniturilor pe grupările similare cheltuielilor.

Aplicând formula pentru anul 2001, obţinem următoarele rezultate:

Scanned with OKEN Scanner

$$R_{\alpha} = \frac{\sum_{i=1}^{n} chi}{\sum_{i=1}^{n} vi * 1000} = \frac{1080320 + 69925 + 1935}{125000 + 9203 + 756} * 1000 = \frac{1152180}{1259986} = 914,4$$

Valoarea obţinută arată că în anul 2002 pentru a obţine 1000 lei venituri totale, întreprinderea a cheltuit 914,4 lei.

Pentru a vedea contribuţia fiecărui tip de cheltuială la realizarea cheltuielii totale, vom calcula rata de eficienţă a cheltuielilor pe fiecare grupă de cheltuială în parte, aplicând formula (147):

$$\text{Rcexpl} = \frac{\text{cheltuieli pentru exploatare}}{\text{venituri din exploatare}} * 1000, \text{ unde:}$$

Rc expl = rata de eficienţă a cheltuielilor pentru exploatare.

$$\text{Rcfin} = \frac{\text{cheltuieli financiare}}{\text{venituri financiare}} * 1000, \text{ unde:}$$

Rcfin = rata de eficienţă a cheltuielilor pentru financiare.

$$\text{Rcexcep} = \frac{\text{cheltuieli exceptionale}}{\text{venituri exceptionale}} * 1000, \text{ unde}$$

Rceexcep = rata de eficienţă a cheltuielilor excepţionale.

Prin aplicarea formulelor menţionate obţinem:

$Rc\ \exp l = \frac{1080320}{1250000} * 1000 = 864,2\ lei$, s-au cheltuit pentru a obţine 1000 lei venituri din exploatare.

$Rcfin = \frac{69925}{9203} * 1000 = 1078,4\ lei$, s-au cheltuit pentru a obţine 1000 lei venituri financiare, această situaţie anormală se explică prin ponderea mare a cheltuielilor cu amortizarea şi provizioanele, a cheltuielilor cu

Scanned with OKEN Scanner

dobânzile la creditele contractate şi a cheltuielilor din diferenţe de curs valutar.

$Rcexcep = \frac{756}{1935} * 1000 = 390,6 lei$, s-au cheltuit pentru a obţine 1000 lei venituri excepţionale.

Aplicând aceeaşi metodologie, am calculat ratele de eficienţă a cheltuielilor, precum şi structura veniturilor şi cheltuielilor pe grupări în total venituri şi cheltuieli, pentru perioada 2012 – 2014, rezultate sintetizate în Tabelul 10.18.

Tabelul 10.18

Rata de eficienţă a cheltuielilor în perioada 2012 – 2014 (la 1000 lei venituri)

Nr. crt.	Natura activităţii	2012	2013	2014
1	Exploatare	864,2	919,2	918,0
2	Financiar	1078,4	7036,6	11594,3
3	Excepţionale	390,6	4062,6	4150,5
4	Total	914,4	968,2	977,7

Sursa: calcule proprii

Analizând datele din Tabelul 10.18 putem trage următoarele concluzii:

- rata de eficienţă a cheltuielilor totale a înregistrat cel mai scăzut nivel (914,4 lei la 1000 lei venituri totale) în anul 2012, situaţie explicabilă prin cel mai scăzut nivel al ratei de eficienţă al

Scanned with OKEN Scanner

cheltuielilor pentru exploatare (864,2 lei la 1000 lei venituri din exploatare) dar mai ales datorită nivelului ratei de eficienţă a cheltuielilor financiare şi excepţionale care sunt de mai bine de 10 ori mai mici decât cele din 2014;

- rata de eficienţă a cheltuielilor totale a înregistrat cel mai ridicat nivel în anul 2014 (977,7 lei la 1000 venituri totale). Situaţia este explicabilă prin faptul că toate cele trei rate sunt în creştere faţă de anii anteriori.

La nivelul activităţii de exploatare se are în vedere o creştere a ratei de eficienţă a cheltuielilor aferente, respectiv o reducere a cheltuielilor la 1000 lei venituri din exploatare, în timp ce contractarea unor credite pentru finanţarea investiţiilor implică o creştere a cheltuielilor financiare într-un ritm mai rapid faţă de creşterea veniturilor corespunzătoare. Consecinţa o reprezintă faptul că rata de eficienţă a cheltuielilor financiare programată este inferioară celei din perioada de bază.

După cum era de aşteptat, eforturile s-au materializat doar la nivelul activităţii de exploatare printr-o eficientă utilizare a factorilor de producţie, cu consecinţe favorabile în direcţia creşterii ratei de eficienţă a cheltuielilor la acest nivel.

10.7.2 Analiza rentabilităţii pe baza ratelor de rentabilitate

I. Rata rentabilităţii economice caracterizează eficienţa elementelor materiale angajate în activitatea firmei.

$$RRE = \frac{\text{Profit curent}}{\text{Activ total}} * 100$$

$$RRE_{2013} = \frac{33942}{516272} * 100 = 6.5\%$$

Scanned with OKEN Scanner

$$RRE_{2012} = \frac{43810}{415535} * 100 = 9.7\%$$

$$\Delta RRE = 6,5 - 9,7 = -3,1\ \%$$

Diminuarea s-a datorat influenţei activelor totale şi a profitului curent astfel:

1) Activul total

$$\left[\frac{Pc0}{At1} - \frac{Pc0}{At0}\right] * 100 = \left[\frac{43810}{516272} - \frac{43810}{451535}\right] * 100 = (0.08 - 0.09) * 100 = -1\%$$

2) Profit curent

$$\left[\frac{Pc1}{At1} - \frac{Pc0}{At1}\right] * 100 = \left[\frac{33942}{516272} - \frac{43810}{516272}\right] * 100 = (0.06 - 0.08) * 100 = -2\%$$

Modificarea ratei rentabilităţii, în sensul diminuării ei, s-a datorat scăderii activului total cu 1 % şi a profitului curent cu 2 %. Influenţa scăderii profitului curent a fost mai mare în reflectarea modificării ratei rentabilităţii economice decât influenţa activului total.

II. Rata rentabilităţii financiare

$$RRF = \frac{\text{Profit net}}{\text{Capital propriu}} * 100$$

$$RRF_{2012} = \frac{32101}{221567} * 100 = 14.5\%$$

$$RRF_{2013} = \frac{23286}{244342} * 100 = 9.5\%$$

$$\Delta RRF = 9,5 - 14,4 = -4,9\ \%$$

Scanned with OKEN Scanner

1. Influenţa capitalului propriu

$$\left[\frac{Pn0}{Cp1}-\frac{Pn0}{Cp0}\right]*100=\left[\frac{32101}{244342}-\frac{32101}{221567}\right]*100=13.1-14.5=-1,4\%$$

2. Influenţa profitului net

$$\left[\frac{Pn1}{Cp1}-\frac{Pn0}{Cp1}\right]*100=\left[\frac{23286}{244342}-\frac{32101}{244342}\right]*100=9.5-13.1=-3.6\%$$

Modificarea ratei rentabilităţii financiare, în sensul diminuării ei s-a datorat scăderii capitalului propriu cu 1,4 % şi a profitului net cu 3,6 %.

10.7.3 Analiza valorii adăugate

Această analiză prezintă importanţă în primul rând întrucât furnizează informaţii cu privire la performanţele întreprinderii faţă de perioada precedentă, iar în al doilea rând în sistemul fiscalităţii, reprezentând baza impozitului datorat statului (taxa pe valoarea adăugată).

Valoarea adăugată este unul dintre indicatorii cei mai semnificativi ai activităţii întreprinderii. Prin definiţie, ea dimensionează aportul întreprinderii în procesul de producţie şi distribuţie a bunurilor, iar prin însumare, contribuie la formarea PIB.

Scanned with OKEN Scanner

Tabelul 10.19

Analiza valorii adăugate

Specificare	2013	2014	Δ	%
Cheltuieli cu salariaţii	71000	101895	30895	143,5
CAS+ protecţie socială	31024	39232	8208	126,4
Total cheltuieli cu personalul	102024	141127	39103	138,3
Amortizarea	12268	17433	5165	142,1
Rezultatul exploatării	105431	112107	6676	106,3
Valoarea adăugată	219723	270667	50944	123,1

Sursa: calcule proprii

La nivelul anului 2014 se constată o sporire a valorii adăugate cu 50944 mil. lei, faţă de anul 2013, respectiv 23,1 %, fapt care poate fi apreciat la prima vedere, ca o situaţie favorabilă. dacă acest fapt nu s-ar datora, în special, creşterii cheltuielilor cu personalul 38,33 %, ca urmare a sporirii salariului mediu anual, a amortizării cu 41,2% şi, în mai mică măsură, pe seama rezultatului exploatării, cu 6,3%.

Scanned with OKEN Scanner

10.7.4 Rezultatul unui audit managerial la S.C. Cotnari S.A. Iaşi

La analiza performanţelor întreprinderii se poate adăuga şi o analiză managerială, pornind de la efectuarea unui audit managerial ce poate cuprinde evaluarea riscului de management, a riscului de contabilitate, a riscului de afaceri, a riscului de audit.

Analiza efectuată a fost întocmită pe baza unor situaţii de audit completate la sediul întreprinderii SC Cotnari SA, privind evaluarea generală a riscului de management, a riscului de contabilitate, a riscului de afaceri, a riscului de audit şi au fost sintetizate în cinci formulare prezentate mai jos.

În vederea evaluarii generale a riscului de management a fost completat formularul numărul 1.

Formularul 1 **Evaluarea generală a riscului de management**

	1. Managementul		
		Da	**Nu**
a.	Conducerea are suficiente cunoştinţe şi experienţă pentru a conduce compania:		
	➢ director general	x	
	➢ director tehnic	x	
	➢ director economic	x	
b.	Conducerea are tendinţa de a angaja compania în afaceri cu risc ridicat?		x
c.	S-au înregistrat schimbări de angajaţi cu funcţii de conducere cheie pe durata exerciţiului financiar?		x
d.	Există cerinţe de a menţine anumite nivele de profit sau de a	x	

Scanned with OKEN Scanner

	îndeplini anumite obiective?		
e.	Au rezultatele raportate o semnificaţie personală pentru persoanele de conducere?	x	
f.	Controalele conducerii şi consiliului de administraţie prezintă sincope?		x
g.	Există o lipsă la nivelul sistemelor competente de informare a conducerii?		x
h.	Persoanele de conducere sunt puternic implicate în operaţiunile zilnice?	x	

Am evaluat riscul de management ca fiind scăzut, în condiţiile în care managementul societăţii este performant, puternic implicat în activitatea de zi cu zi. Cu toate acestea, poate apărea tendinţa de a obţine anumite nivele de profit sau de a realiza anumite obiective, în condiţiile în care managerii sunt şi acţionari.

Formularul 2 **Evaluarea generală a riscului de contabilitate**

2. Contabilitatea			
		Da	**Nu**
a.	Există funcţia contabilă descentralizată?		x
b.	Există la nivelul personalului din departamentul de contabilitate o lipsă de pregătire şi de capacitate de a îndeplini sarcinile trasate lui?		x
c.	Există probleme de atitudine sau de etică în departamentul contabilitate?		x
d.	Există posibilitatea unor greşeli ca rezultat al muncii sub	x	

Scanned with OKEN Scanner

	presiune a personalului contabil?		

Din evaluarea riscului inerent privind contabilitatea, am stabilit un risc scăzut în condiţiile în care personalul de specialitate este bine pregătit, specializat la cursuri de implementare a standardelor internaţionale de contabilitate. Cu toate acestea pot apărea unele greşeli în sistemul contabil.

Formularul 3 **Evaluarea generală a riscului de afaceri**

3. Activitatea			
		Da	**Nu**
a.	Societatea operează într-un sector cu risc ridicat?	x	
b.	Se preconizează ca în viitorul apropiat societatea să fie vândută?		x
c.	S-a înregistrează vreo modificare a funcţiei de control în ultimele 12 luni?		x
d.	Compania este insolvabilă?		x
e.	Există vreun creditor – terţă parte cu importanţă individuală?		x
f.	Există o concentrare de acţiuni sau drepturi de vor mai mare de 25 % în posesia unor membri fără funcţie executivă a consiliului de administraţie?	x	

Luând în considerare mediul concurenţial şi riscurile de ramură şi de conjunctură, putem concluziona, că avem un risc de afaceri mediu, în condiţiile în care compania este solvabilă, principiul continuităţii activităţii nefiind afectat, faţă de alte întreprinderi concurente, care se găsesc în situaţii dificile de lichiditate şi profitabilitate.

Scanned with OKEN Scanner

Formularul 4 Evaluarea generală a riscului de audit

4. Audit			
		Da	**Nu**
a.	Aţi descrie relaţia cu clientul ca fiind „dezagreabilă" sau „obositoare"?		x
b.	Există un număr semnificativ de tranzacţii „dificil de auditat"?		x
c.	Există vreo presiune semnificativă în ceea ce priveşte durata misiunii de audit?		x
d.	S-a exprimat în raport de audit o opinie cu rezerve semnificativă în oricare dintre ultimii doi ani?		x

Chiar în condiţiile în care întreprinderea nu a fost auditată, considerăm că consideră că relaţia noastră cu clientul auditat este normală, fără probleme deosebite, existând o solicitudine din partea personalului de furniza informaţiile şi documentele solicitate. De aceea, s-a luat în considerare un risc scăzut în aprecierea riscului de audit.

Pe baza celor de mai sus, stabilim un risc inerent scăzut, conform matricei riscului de audit astfel:

Risc	**Evaluare**
Management	Scăzut
Contabilitate	Scăzut
Activitatea	Mediu
Audit	Scăzut

Scanned with OKEN Scanner

Concluziile auditului performanţelor au fost sintetizate astfel:

Elemente de considerat	Aspecte derivate
A. Factori externi	
1. Factori economici	
Recesiune/creştere	Perioadă de creştere economică
Dependenţa de pieţele internaţionale	Nu există dependenţă specială faţă de pieţele internaţionale, decât în cazul importurilor de materii prime, dacă sunt condiţii concjuncturale climatice nefavorabile
Fluctuaţii ale cursurilor de schimb	Tendinţa de stabilizare pe termen mediu
Modificări ale ratei dobânzii	Scădere a ratei dobânzii
2. Factori ai activităţii	
Legislaţie favorabilă/nefavorabilă	Legislaţie neutră, fără implicaţii majore
Concurenţa în domeniul preţurilor	Există o concurenţă semnificativă pe piaţă
B. Factori interni	
1. Generali	
Erori sau fraude în trecut	Nu se cunosc
Dezvoltare rapidă	Este o dezvoltare constantă în timp şi controlată
Raport de audit calificat pentru anul precedent	Nu este cazul
2. Proprietatea conducerii	
Abilitate sau motivare în manipularea rezultatelor	Nu este cazul de manipulare

Scanned with OKEN Scanner

Calitatea managementului	De o calitate înaltă
Sisteme informatice	Sistem informatic integrat atât financiar cât şi de gestiune
Sistemul de bugetare a activităţii	Bine pus la punct,
Personalitate dominantă sau secret excesiv	Nu este cazul
3. Producţie şi exploatare	
Valoare ridicată sau produse solicitate	Valori ridicate ale producţiei care este solicitată pe piaţă
Dificultăţi tehnice sau garanţii	Societatea este complet retehnologizată, prin investiţii an de an la standarde moderne
4. Continuitatea activităţii	
Finanţarea inadecvată sau capital	Finanţare controlată care a creat o profitabilitate constantă şi o creştere a rentabilităţii capitalului investit.
Stocuri excesive sau depăşite	Nu este cazul
Gradul de adecvare a capitalului	Grad bun

În concluzie putem aprecia faptul că întreprinderea, chiar dacă funcţionează într-un medu de risc, este bine condusă de echipa managerială, folosindu-se metoda de capitalizare, în vederea dezvoltării pe termen lung, însă fără distribuirea unor dividende exagerate. Se consideră un risc inerent general scăzut.

Scanned with OKEN Scanner

Scanned with OKEN Scanner

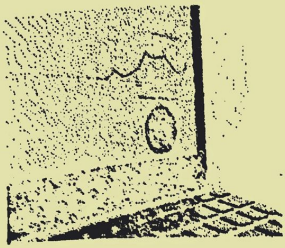

BIBLIOGRAFIE

1. Bucur I., 2012 – *Introducere în contabilitate*, Ed. C H Beck, Bucureşti.
2. Capron M., 1994 – *Contabilitatea în perspectivă*, Ed. Humanitas, Bucureşti.
3. Elena Ciucur, Anca Bratu, 2008 – *Bazele contabilităţii*, Ed. Universităţii din Bucureşti, 2008.
4. Doina Cojoc, 1999 – *Elemente de contabilitate agricolă*, Ed. „Ion Ionescu de la Brad", Iaşi.
5. Doina Cojoc, Gabriela Ignat, 2009 – *Contabilitate şi analiză economic – financiară, Lucrări practice.* Ed. „Ion Ionescu de la Brad", Iaşi.
6. Doina Cojoc, Gabriela Ignat, Iaţco C., 2008 – *Contabilitate pentru ingineri*, Ed. Pim, Iaşi.
7. Colasse B., 2009 – *Analiza financiară a întreprinderii*. Ed. Tipomoldova, Iaşi.
8. Colasse B., 2000 – *Comptabilité générale*, 6e édition, Ed. Economică, Paris.

Scanned with OKEN Scanner

9. Coman F., 2002 – *Contabilitate generală*, Editura Lumina Lex, București.
10. Degos J., 1998 – *Histoire de la comptabilité*, Editura PUF, 1998.
11. Demetrescu C. G., 1972 – *Istoria contabilității*, Ed. Științifică, București.
12. Dumitrana M., Caraiani C., 2011 – *Bazele contabilității*, Ed. Universitară, București.
13. Feleagă N., 1998 – *Tratat de contabilitate financiară*, Vol. 1 și 2, Ed. Economică, București.
14. Feleagă N., 2002 – *Politici și opțiuni contabile*, Ed. Economică București.
15. Horomnea E., 2008 – *Fundamentele științifice ale contabilității*, Ed Tipomoldova, Iași.
16. Horomnea, E., 2004 – *Bazele contabilității*, Editura Sedcom Libris, Iași.
17. Horomnea, E., 2000 – *De la cont la clasificarea conturilor. Puncte de vedere*, Revista de Finanțe, Credit, Contabilitate nr. 11/12.
18. Istrate C., 2009 – *Contabilitatea nu e doar pentru contabili*, Ed. Univ. Juridic, București.
19. Matiș D., 2005 – *Bazele contabilității de la practică la teorie*, Ed. Alma Mater, Cluj-Napoca.
20. Melis, F., 1950 – *Storia della Ragioneria*, Ed. Cesaro Zuffi, Bologna.
21. Munteanu V., 2003 – *Bazele contabilității*, Ed Lumina Lex, București.
22. Oprean, I., 1998 – *Bazele contabilității agenților economici din România*, Ed. Intelcredo, Deva.

Scanned with OKEN Scanner

23. Pântea, I.P.,1998 – *Managementul contabilităţii româneşti*, vol.I., Ed. Intelcredo, Deva.

24. Pereş I., 2009 – *Bazele contabilităţii. Concepte şi aplicaţii practice*, Ed. Mirton, Timişoara.

25. Petriş R., 2002 – *Bazele contabilităţii*, Ed. Gorun, Iaşi.

26. Possler L., 2006 – *Contabilitatea întreprinderii*, Editura fundaţiei Andrei Şaguna, Constanţa.

27. Ristea M., Dumitru, C. G., 2006 – *Bazele contabilităţii*, Editura Universitară, Bucureşti.

28. Ristea Mihai, Dumitru Corina-Graziella, 2005 – *Bazele Contabilităţii, noţiuni de bază, pro-bleme, studii de caz, teste grilă şi monografie*, Ed. Universitară, Bucureşti.

29. Rus I., 2010 – *Bazele contabilităţii*, Ediţia a II a, Ed.Economică, Bucureşti.

30. Rusu, D., Petriş, R., Horomnea, E. ş.a., 1991 – *Fra Luca di Borgo şi doctrinele contabilităţii în cultura economică românească*, Ed. Junimea, Iaşi.

31. Rusu, D., 1980 – *Bazele contabilităţii*, E.D.P., Bucureşti.

32. Sălceanu A., 2004 – *Bazele contabilităţi* Bucureşti, Ed. Economică.

33. Tabără N., 2009 – *Bazele contabilităţ concepte, modele, aplicaţii*, Ed. SedCom Libris, Sibiu.

34. *** H.G. nr.704/1993 *„Regulamentul privind aplicarea legii contabilităţii"*

35. *** *Legea contabilităţii nr. 82/1991* actualizată şi republicată în M.O. nr. 454/2008, cu modificările şi completările ulterioare

36. *** *Ordin nr. 3512 privind documente nanciar-contabile* publicat în M.O. nr. 870/23.12.2008. cu modifi rile şi completările ulterioare

Scanned with OKEN Scanner

37. *** *Legea contabilităţii nr. 82/1991* cu modificările actelor normative M. O. 285/22.04.2011

38. *** *Reglementări contabile pentru agenţii economici*, Ed. *Economică*, Bucureşti, 2002

39. *** *Sistemul contabil al agenţilor economici*, Ed. Economică, 1994

40. *** Ordinul Ministerului Finaţelor Publice nr. 1850/2004, *privind registrele şi formularele financiar-contabile*, publicat în M.O. nr. 23 bis/ 07.01.2005, partea I

41. *** Ordinul Ministerului Finaţelor Publice nr. 3055/29.10.2009 *Pentru aprobarea reglementărilor contabile conforme cu Directivele Europene*

42. *** Ordinul Ministrului Finanţelor Publice nr. 306/2002, *pentru aprobarea Reglementarilor Contabile simplificate armonizate cu Directivele Europene*

43. *** Ordinul Ministrului Finanţelor Publice nr. 94/2001, *pentru aprobarea Reglementarilor Contabile armonizate cu Directiva a IV-a a Comunitatii Economice Europene si cu Standardele Internationale de Contabilitate*

44. *** *Ghid pentru înţelegerea şi aplicarea Standardelor Internaţionale de Contabilitate*, Ed. CECCAR, Bucureşti, 2004

45. *** Ordinul nr. 2861/2009 din 9 octombrie 2009 pentru aprobarea *Normelor privind organizarea şi efectuarea inventarierii elementelor de natura activelor, datoriilor şi capitalurilor proprii*

46. *** *Cartea verde*

Scanned with OKEN Scanner